

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Napad ali obramba?

Pred dnevi smo na tem mestu orisali mednarodni položaj na diplomatskem, gospodarskem in tako zvanem »živčnem« bojišču. V izpolnitve teh izjavljanih podajamo danes še nekaj razlag k načrtom obeh taborov na pravih bojiščih, s katerih se vedno ni poročil o kakih odločitvah akcijah. Negotovosti, ki se opazajo na drugih področjih, so na tem znatno bolj navidezne. Ta negotovost pa, kakor je to dni poudaril vatikanski »Osservatore Romano«, ne izvira iz neodločnosti te ali one vojne stranke, temveč iz preoblične odločitve, ki jih imata obe stranki v rezervi in ki se v veliki meri nanašajo tudi na diplomatsko in gospodarsko vojno ter na »vojno živčevje«. To je, kar tako zapleta splošni položaj. Zato se prav nič ne čudimo, ako se po sednjih mesecih vojne spet pojavljajo stara vprašanja za obe vojni stranki: ofenziva ali defenziva, napad ali obramba?

Ne mine skoro dan, da ne bi se s te ali one strani ne napovedala »neposredna ofenziva«, a že naslednjega dne je taka senzacija navadno že demantirana. Potem zopet nekaj časa, dokler se ne pojavi nova »senzacija«, prevladujejo poročila, da hočeta oba vojna tabora ostati še dalje neaktivna na pravih bojiščih. Medtem ko se je po sklepih vrhovnega zavezniškega vojnega sveta pričakovala večja vojaška akcija z zavezniške strani, so jo nekateri takoj nato iskali pri Nemčiji zaradi posvetov, ki jih je imel Hitler z vrhovnimi nemškimi poveljniki. Medtem ko se neprestano napoveduje neka zavezniška akcija na bližnjem vzhodu, čitamo, da je general Weygand odpoval v Pariz in dal ob tej priložnosti zelo pomirjujoče izjave glede vzhodne zavezniške armade.

Zlasti v zvezi z novimi poostrenimi blokadnimi ukrepi zaveznikov se v zavezniškem in nevtralnem tisku znova pojavljajo vprašanja, za kakšno taktiko sta se ali se bosta končno odločili Anglija in Francija, a na drugi strani Nemčija: za ofenzivo ali defenzivo. Mnogi nevtralni strokovnjaki in opazovalci so namreč prepričani, da samo z blokado zapadni veseliti ne bosta mogla izsiliti končne odločitve. Zato se tem opazovalcem zdi, da hočeta Anglija in Francija s poostrenimi blokadnimi ukrepi izzvati sovražnika v napad, odnosno izzvati konflikte, ki bi do takega napada dovedli, ker bi to imelo za posledico razširjenje sedanje vojne in s tem, tako vsaj računajo, pospešitev končne vojaške odločitve. Tudi poslednje Chamberlainove izjave, da je »Nemčija že zamudila ugodno priliko«, ponekod tako tolmačijo. Zavezniški sami pa ne prikrivajo, da hočejo preprečiti prevelike žrtve v sedanji vojni in da se zato odločajo za takšno vojna sredstva, ki to lahko preprečijo, kakor na primer blokada. Ako je to točno, potem bi smeli sklepati, da so zavezniški še vedno za obrambo, kajti po mnenju vojaških strokovnjakov spada tudi pojačanje blokade še vedno samo v okvir defenzivnih teorij.

Med Angleži in Francozi, zlasti pa med prvimi, je še vedno precej strokovnjakov, ki se izrekajo za izrazito defenzivno taktiko v sedanji vojni, dajši je javnost v obeh državah za čim odločnejše bojevanje z ofenzivami na vseh področjih. Eden izmed značilnih zastopnikov defenzivne teorije v Angliji je znani vojaški strokovnjak »Timesov« Liddell Hart. Oni, ki so za odločno vodstvo vojne, ga sicer označujejo za »defetista«, toda Liddell Hart zaradi svojih zvez za nekakšnega »vladnega vojaškega strokovnjaka« in doslej se še ne more reči, ali odgovorni angleški činitelji njegove teorije odklanjajo ali odobravajo.

Liddell Hart, ki je svojo defenzivno teorijo izčrpno razložil v posebni knjigi »The defence of Britain« (Obramba Velike Britanije), smatra ofenzivo na strateškem področju — verjetno je, da misli pri tem samo na zapadno bojišče — za »nesmisel«. Program angleškega vodstva vojne označuje na kratko takole: 1. »vzdrževanje« ofenzive s prostorno in časovno omejenimi napadi, 2. obstreljevanje in bombardiranje vseh prometnih žil, ki služijo za preskrbo sovražnika, 3. izolacija posrednih oporišč nasprotnika s pomorskimi silami in 4. uporaba združenih pomorskih in letalskih sil za splošno motenje in sistemu preskrbe in v notranjem življenju sovražnika. Obramba je po mnenju Liddella Harta najboljši napad in jo zato tudi označuje za tako zvani »psihološki napad«, izhajajoč namreč iz podmene, da danes ne vodijo več vojn regularne poklicne armade, temveč narodi kot celote in da je zato izredno važno, ali so ti narodi prepričani o pravičnosti vojnih ciljev ter o sposobnosti svojega političnega in vojaškega vodstva. V tej zvezi se nehoti spomnimo angleškega »bombardiranja« Nemčije z letaki, ki

Borba za balkanska tržišča

V Londonu upaio, da se jim bo z ustanovitvijo angleške trgovske korporacije posrečilo okrepiti angleški gospodarski vpliv v balkanskih državah

London, 5. aprila. s. (Reuter) Vsi današnji angleški listi posvečajo veliko pozornost ustanovitvi nove angleške trgovske korporacije za Balkan in pozdravljajo odločitev vlade. Nova korporacija se bo imenovala English Commercial Corporation Limited, skrajšano ENCO. Namen te korporacije bo predvsem dvojen: ojačanje angleške blokade Nemčije in razširjenje trgovinskih odnosov Anglije z balkanskimi državami, ki bodo zgrajeni na osnovi, ki bo ostala tudi po koncu vojne.

Dejstvo, da bo dala kapital za novo družbo na razpolago državna blagajna, predstavlja pravo revolucijo v angleški trgovinski politiki, katere tradicija je bila doslej takim ukrepom nasprotna. Višina zneska, ki ga bo vlada dala novi družbi, tako dolgo ne bo objavljena, dokler družba ne bo uradno registrirana, pa tudi potem ne bo objavljena prava vsota, s katero bo družba razpolagala.

V angleških krogih upajo, da bo nova družba lahko omogočila prodaje večjih količin angleških industrijskih proizvodov in pridelkov iz imperija ter izpodrinila na ta način nemški trg, ki je bil doslej zastopan na Balkanu.

Beograd, 5. aprila. p. Britanska novinska agencija (Britanova) v Beogradu je izdala nocoj naslednje poročilo angleškega ministrstva za informacije:

Anglija pričena poklanjati posebno pozornost podunavskim in balkanskim državam v zvezi s svojo novo zunanjo trgovino. V trenutku vodi angleška vlada pogajanja z več državami na Balkanu, danes pa je bilo uradno objavljeno, da se je angleška vlada odločila za osnovevanje posebne trgovinske družbe pod imenom »Enco«, ki se bo bavila izključno s trgovino z balkanskimi in podunavskimi državami. Sebe pozneje bo družba razširila svoj delokrog tudi na druge države. V začetku bo

delokrog tega društva obsegal Jugoslavijo, Rumunijo, Madžarsko, Bolgarijo, Grčijo in Turčijo. Angleški finančni minister bo dal družbi na razpolago ves potreben obratni kapital.

To je prvič v zgodovini Anglije, da osnuje država nekako državno trgovsko družbo. Ni cilj družbe, da izpodrine dosežanje firme, ki so poslovale z balkanskimi državami, marveč je njen namen, da to trgovino izpopolni in osredotoči, da bi se mogel na ta način v kar največji meri povečati nakup blaga v teh državah, a na drugi strani prodaja angleškega izvoznega blaga tem državam. Družba bo poslovala po tako zvanem »trampet-sistemu«, to je nekako po načelu daj-dam.

Berlin, 5. aprila. AA. (DNB). Napoved sira Johna Simona o ustanovitvi angleške trgovske družbe za Balkan, smatrajo berlinski večerni listi kot poskus, da se skali gospodarski razvoj na Balkanu. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi, da ta ustanova ni nič drugega kakor orodje britanske vojaške blokade. Jasno je kot beli dan, da tu ne gre za neke vrste naravno trgovino, ker Anglija sploh nima možnosti, da bi tem državam nudila normalne in trajne možnosti za odkup njihovih proizvodov. »Berliner Lokal Anzeiger« pravi, da je obstoj te nove družbe vezan na dolgotrajno vojno. Z drugimi besedami rečeno, bo vsako poslovno podjetje na Balkanu, ki bo stopilo v zvezo s to angleško tvrdko, obsojeno na propast, čim se vojna konča. Britansko društvo utemeljuje svoje delovanje na čisto političnih temeljih, da bi se gospodarski razvoj Balkana oskodoval na račun Anglije. Kot primer navaja list, da se že tedne nahajajo na Malti celi tovari bombaža, ki so namenjeni Balkanu. Anglija zadržuje to blago, da bi pri morebitnih trgovskih pogajanjih na Balkanu mogla izvajati pritisek na svoje partnerje.

zavestno razvija s pomočjo svojega tržnega sistema novo gospodarsko ureditev Evrope, ki je prav v srednji in južnovzhodni Evropi že prestala ognjeni krst in dokazala svojo upravičenost, kajti srednja Evropa je po usodi določena k tesnemu gospodarskemu sodelovanju v smislu skupnosti življenjskega prostora.

Višji svet za izvoz v Franciji

Pariz, 5. aprila. AA. (Havas). Parlament je na svoji popoldanski seji razpravljaval o reorganizaciji trgovinskega ministrstva, da se pospešita proizvodnja in izvoz. Poročevalec odbora je dejal, da bo Francija vsa svoja zunanja tržišča ne samo ohranila, temveč našla celo nova. Krediti, ki bodo na razpolago trgovinskemu ministrstvu, bodo znatno zvišani. Ustanovljen bo »višji svet za izvoz«, ki bo imel nalogo skrbeti za stalno zvezo z različnimi industrijami. V njem bodo zastopana posamezna ministrstva, člani sveta pa bodo tudi osebe izven uradnih krogov, ki se bavijo z industrijo ali trgovino in imajo aktivno vlogo v strokovnih in sindikalnih organizacijah. Trgovinski minister Rollin je naglasil, da so storjeni posebni koraki, da bi se dosegel maksimum francoskega izvoza in da bi se prevzela tržišča, ki jih je doslej imela Nemčija.

V prvi vrsti mora biti na tem polju aktivna kemična industrija, ki obsega v Franciji 1600 podjetij in proizvajala blaga v vrednosti 15 milijard frankov. Izvoz francoske kemične industrije je znašal doslej vrednost treh milijard frankov. Zakonski načrt je bil nato sprejet.

Francoski blokadni minister v Londonu

London, 5. aprila. j. (Reuter). Danes je prispel semkaj z letalom francoski minister za blokado Monet, ki bo imel v Londonu razgovore z angleškim ministrom za vojno gospodarstvo. Na letališču je sprejel Moneta šef v Londonu se mudede francoske misije ministrstva za vojno gospodarstvo, Paul Morand. Navzroč je bil tudi privatni tajnik angleškega ministra za vojno gospodarstvo, Crossa. Po južini, ki jo je v čast francoskemu gostu priredila angleška vlada, sta francoski in angleški minister takoj pričela z razgovori.

Zvečer je imel Monet kratek ekskurz pred zastopniki angleškega ter tujeja tiska. Sledil je diner v francoskem poslanštvu. V okviru katerega je imel Monet kratek nagovor, ki so ga prenašale ob 22. uri tudi angleške radijske postaje. Jutri bo Monet nadaljeval svoje razgovore z angleškimi strokovnjaki in politiki, nakar se bo vrnil v Pariz.

Gospodarsko obleganje Nemčije z vseh strani

Pariški listi naglašajo, da zavezniški ne bodo več prizanašali državam, ki bi izvajale nevtralnost enostransko

Pariz, 5. aprila. AA. (Havas). Francoski tisk smatra, da bo blokada, ki jo nameravajo zavezniški izvajati, pravo gospodarsko obleganje Nemčije. Blokada bo postopoma ter bodo sprejeti ukrepi za »obleganje« Nemčije z vseh strani. Zavezniški so sicer dejali, da ne bodo priznavali več nevtralnosti držav, ki bi izvajale enostransko nevtralnost, vendar pa ne bodo uporabljali proti njim ukrepov, ki bi bili v nasprotju z mednarodnim pravom.

»Matine« naglašajo, da je blokada nameravana neposredno proti nemški vojski na bojnem polju. Vojski je potrebno železo, da se lahko bori. Vsa tona železa, ki ga zavezniški ne bodo pustili v Nemčijo, predstavlja gotovo število granat in strojnih pušk, ki jih bodo nemški vojski manj dobili. Na kraju pravi list, da so zavezniški končno možato spregovorili z nevtralnimi državami. »Justice« pravi, da je spopad zaveznikov z Nemčijo imel doslej samo značaj diplomatske borbe. Francija in Anglija sta končno sklenili spreminiti metodo. Demokratijski sta odločeni, da ne ostaneta več pri praznem formalizmu, ki prinaša samo sovražniku koristi.

Anglija hoče izgube sproti nadomestiti

London, 5. aprila. s. (Reuter). Tajnik komisije za gradnjo trgovinskih ladij Westwood je večer izjavil, da določa program za gradnjo angleških trgovinskih ladij za bližnjo bodočnost obseg, kakor ga ne pozna doslej zgodovina. Ladje bodo grajene hitreje, nego bi jih mogel sovražnik sproti potapljati, pri tem pa ne bo trpela kakovost.

Rim, 5. aprila. br. (DNB). »Giornale d'Italia« je objavil daljši članek svojega pomorskega strokovnjaka, ki v njem razpravlja o izgubah trgovinske mornarice v sedanji vojni do 25. marca. List meni, da je bilo doslej uničenih že okrog 10% vse angleške trgovinske toneže.

Po podatkih italijanskega strokovnjaka so Nemci z minami, podmornicami in letali potopili ali kako drugače onemogočili za plovo že 332 angleških ladij s skupno 1.152.000 bruto tonami. Ob pričetku voj-

ne je Anglija razpolagala le z okrog 10 milijoni ton uporabnega prostora.

Nadalje pravi članek, da se Angleži zgolj iz propagandnih razlogov hvalijo, da bodo mogli doslej sproti nadomestiti vsako potopljeno ladjo z novimi parniki. Dejansko je sedaj 70% angleških ladje-delnice zaposlenih zgolj z gradnjo vojnih ladij, tako da preostaja za trgovinske ladje le 30%, ladje-delnice. Članek se pri tem sklicuje tudi na podatke, ki naj bi jih objavil v angleški spodnji zbornici angleški poslanec Shenwell.

Ladja za ladjo

Kodanj, 5. aprila. br. (DNB). Listi poročajo, da je angleška trgovinska mornarica v poslednjih dneh izgubila nadalje tri ladje s skupno nad 14.000 ton. Angleški 4200 tonski tovorni parnik »Famelle« se je potopil na poti iz zapadne Afrike v Anglijo. Na parniku je nastal iz nepojasnjenih razlogov požar in ladjo uničil. 4700 tonski parnik »Glanide« in 3200 tonski parnik »Oldenday« sta naletela na pečine, ter se tako poškodovala, da nista več za rabo.

Letalski napad na norveški parnik

London, 5. aprila. s. (Reuter). 1152-tonski norveški parnik »Mirax«, ki je bil s sto potniki na krovu na poti iz Bergena, so v Severnem morju v bližini Newcastlea napadli nemški bombniki. Proti ladji je bilo vrženih 8 bomb, toda nobena ni zadela. Od drobec bomb je bilo nekaj oseb na krovu ranjenih. Ladji je prišel na pomoč neki angleški rušilec, ki je s protiletalskimi topovi pregnal nemška letala. Izgleda, da je bil eden izmed nemških bombnikov sestreljen, drugi pa težje poškodovan. Poškodovano letalo se je oddaljilo v vzhodni smeri.

Zaplenjen nemški parnik

London, 5. aprila. s. (Reuter). Nemška trgovinska ladja »Uhenfels« (6600 ton), ki so jo angleške vojne ladje pred meseci zaplenile v bližini južno-afriške obale, je bila danes privedena v londonsko pristanišče na Temzi.

Nemčija in Rumunija

Glavna faza v gospodarskih pogajanjih je že zaključena in pričakovati ni nobenih presenečenj v odnosih med obema državama

Bukarešta, 5. aprila. j. (Havas). Vodja nemške gospodarske delegacije Clodius, ki se mudi v Bukarešti, je imel večer dolgotrajne razgovore z rumunskim finančnim ministrom Constantinescom ter guvernerjem rumunske Narodne banke. Jedro gospodarskih razgovorov med Nemčijo in Rumunijo tvorijo trenutno finančna vprašanja. V poučenih rumunskih krogih smatrajo, da je zdaj že več kot gotovo, da rumunska vlada ne bo pristala na to, da bi se dvignil tečaj marke, kakor to zahteva nemška delegacija. V merodajnih rumunskih krogih sodijo, da je poglavitni vzrok, zakaj si Clodius prizadeva dvigniti tečaj marke, v tem, ker bi se glede na istočasno povečanje cen nemških izdelkov na rumunskem tržišču stanje za Nemčijo ugodnejše razvijalo, kajti danes ima Rumunija v medsebojnem prometu aktivno bilanco napram Nemčiji. Svoje zastanka pa Nemčija ne more dohteti, ker ne more do-

volj naglo dobavljati Rumuniji svojih industrijskih proizvodov.

Rumunija ima danes napram Nemčiji nepokrit presežek dve in pol milijarde lejev. Na drugi strani rumunska vlada ni pripravljena pristati na nemške zahteve, da bi znižala takso na izvoz, ki prihaja v dobro rumunskemu oborožitenemu fondu. Edina koncesija, ki jo je Rumunija Nemčiji dovolila, je ta, da se, počenši s 1. aprilom, zmanjšajo tarife za izvoz raznih rumunskih proizvodov, izjemši poljedelskih produktov.

V merodajnih trgovinskih krogih smatrajo, da v bodoče ni pričakovati nobenega iznenadenja v nemško-rumunskih odnosih, ker je sedaj glavna faza pogajanj že zaključena. V rumunskih gospodarskih krogih zatrjujejo, da tekom sedanjih pogajanj Nemčija ni več zahtevala zvišanja

Nadaljevanje na 2. strani

Jugoslavija in blokada

Jugoslavija bo po pariškem mnenju ostala še v naprej strogo nevtralna — Položaj jugoslovensko-nemške trgovine

Pariz, 5. aprila. j. (Havas). Odkar je bila objavljena poostrejša blokada Nemčije s strani zavezniških držav, zanima tukajšnje diplomatske kroge, v koliko bo postopoma kontrola prizadela zlasti jugoslovensko trgovino z Nemčijo. Jugoslavija je po mnenju zaveznikov doslej najvestnejše čuvala svojo nevtralnost in tudi ni pričakovali, da bi izpremenila svoje dosedanje stališče ter morebiti zmanjšala izmenjavo dobrin z Nemčijo in sicer iz naslednjih razlogov:

1. Ako hoče živeti, mora Jugoslavija prodajati svoje poljedelske proizvode ter uvažati industrijske izdelke. Nemčija je bila že dolgo pred sedanjo vojno njen največji odjemalec in dobavitelj.

2. Zmanjšanje izmenjave blaga z Nemčijo pod stanje, ki je bilo normalno pred pričetkom vojne, bi predstavljalo sovražno dejanje, ki bi lahko izzvalo nemške protukrepe.

3. Ustavitve jugoslovenskega izvoza v Nemčijo bi predstavljala povsem brezpomenen prispevek k zavezniški blokadi, in sicer zaradi tega, ker je tudi v najboljših letih znašal nemški uvoz iz Jugoslavije samo 3% celokupnega nemškega uvoza.

Jugoslavija smatra te dokaze za dovolj močne, da bodo preprečili zavezniške, do katere mere ima pomen zmanjšati izmenjavo dobrin med Jugoslavijo in Nemčijo.

Izmenjava misli med Balkansko zvezo

Curich, 5. aprila. z. Dopsisnik »Neue Zürcher Zeitung« za južno Evropo poroča, da se vrši med Jugoslavijo, Rumunijo in Grčijo živahna izmenjava misli glede skupne politike sprčo vedno večjega diplomatskega pritiska obeh vojskujočih se narodov, ter da se bo ta izmenjava misli ob posredovanju Turčije razširila tudi na Bolgarijo. Na prihodnji konferenci gospodarskega sveta Balkanske zveze, ki se bo sestala meseca maja, bodo prav tako razpravljali samo o tem vprašanju.

Neresnične vesti o tujih ladjah v Dalmaciji

Beograd, 5. aprila. v. Vesti, da so priplule v Jadransko morje edince angleške vojne mornarice, so netočne. Do sedaj se ni

predstavljala takšno defenzivno taktiko. Proti tej zvezi se tako v Angliji kakor drugod oglašajo ugledni vojaški strokovnjaki. Tako je švicarski polkovnik dr. Däniker v uvodu k nemški izdaji Hartove knjige zavrnil misel, da bi bilo mogoče dobiti vojno z defenzivo in s trgovskimi sredstvi. Večina Angležev in zlasti Francozov pa zavrača defenzivno taktiko že zaradi tega, ker ni več tako brez pridržkov prepričana o domnevi, da je čas zavezniški samo Anglije in Francije. Res je, da so se zavezniški v teh mesecih vojne prav zaradi svoje defenzivne taktike vsestransko vojaško ojačili, toda dosednji mirni razplet vojne je

gotovo tudi Nemčija izkoristila za povečanje svoje vojaške sile.

O nemških načrtih pa je seveda še mnogo težje kaj reči kakor o angleških in francoskih. Nemški listi o tem ne razpravljajo, odločilni državniki pa so v svojih izjavah še mnogo bolj redkobesedni kakor oni na zapadu. Zato je glede Nemčije vsako ugibanje še posebno tvegano in še manj osnovano. Ali je v interesu Nemčije čakanje ali pa forsiranje odločitve, o tem vsaj z majhno upravičenostjo ne more soditi nihče izven najožjega kroga nemškega državnega vodstva. Na vprašanje »napad ali obramba« bo zato še tudi v bodoče mogoče le en odgovor: vprašaj.

kontingentov rumunskega petroleja ter tudi ni sprožila v ta namen nobene silne propagandne akcije kakor za časa zadnjih pogajanj, ko so se pričele laisirati vesti o gibanju nemških čet na bivši rumunsko-poljski meji. Vsi razgovori glede dobav rumunskega petroleja Nemčiji bodo stremeli v budočo edinoletno za tem, da se omogoči redna dobava odobrenih kontingentov.

Novo angleško posojilo Rumuniji

London, 5. aprila. j. (Reuter). Kakor za-trjujejo v poučenih krogih, je namen tre-trotnih razgovorov v Londonu med za-stopstvom rumunske Narodne banke in rumunskega gospodarstva ter zastopniki pristojnih angleških ministrstev ustanovitve nove pogodbeno baze za plačilni pro-met v trgovini med Anglijo in Rumunijo.

Nemčija se pripravlja za veliki spopad

Tuji politični krogi v Berlinu pravijo, da bo Nemčija kmalu pokazala svojo resnično moč

Bern, 5. aprila. j. (Havas). Dočim včeraj niti nemški politični krogi niti nemški tisk niso marali pripisati izpremembam v an-gleški vladi kakšnega širšega pomena, pa iz-javljajo daries krogi, ki so blizu nemškemu zunanjemu ministristvu, skupaj z nemškim tiskom, da pomeni imenovanje Churchill-a na tako izpostavljeno mesto očitno pro-vokacijo na račun Nemčije ter manifestacijo volje Velike Britanije, da nadaljuje bor-bo za svoje vojne cilje. V nemških poli-tičnih krogih izjavljajo, da se Churchill sedaj nahaja v posesti vseh tistih atri-butov, ki so mu potrebni, da bo njegova osebnost dajala smer sedanji angleški vla-di. Po formulaciji berlinskega dopisnika švicarskega lista »National Zeitung« bi se sedanje mišljenje na Wilhelmstrasse lahko najtočnejše formuliralo tako, da pomeni v angleški vladi izvršena izprememba znat-no ojačenje tistih angleških državnikov, ki so znani kot fanatiki, ki jih prav nič more zaustaviti na poti, katero so si začr-tali.

General Ironside o vojaškem položaju

Na zapadnem bojišču ni bilo pomembnejših dogodkov

London, 5. aprila. s. (Reuter). Šef an-gleške generalnega štaba, sir Edmund Ironside, je sprejel danes popolne v Lon-donu angleške in inozemske novinarje in jim podal naslednjo izjavo o dosedanem poteku vojne:

Ministrski predsednik Chamberlain je že včeraj omenil, da je Nemčija v sedanji vojni že zamudila ugodno priliko. Anglija je imela ob izbruhu vojne zelo majhno armado, tekmo 7 mesecev tako zvane vo-jne pa je organizirala svojo vojsko, in to zelo dobro. Hvala Bogu, da nismo bili na-padeni v teh 7 mesecih. Tresem se ob mi-sli, kaj bi se bilo v takem primeru zgodi-lo, ko nismo imeli nobene armade. Hvala Bogu je Nemčija zamudila to priliko, ki je bila tako blizu.

Sedaj je stvar že drugačna. Angleška in francoska armada sta, kakor sem se imel osebno priliko prepričati, dobri po duhu, izvežbanosti in opremljeni. Nemška armada nasprotno je čudovit mehanizem, toda od kapetanov dalje nima na razpolago čast-nikov, ki bi imeli za seboj izkušnje zad-nje vojne. Nasprotno ima angleška vojska še celo polkovnike, ki so služili v zad-nji vojni. Njihove izkušnje med tem niso obstojale samo v pisanju navodil, kaj bi bilo treba storiti, temveč so se aktivno udeleževali v vojski.

Poznam večino vodilnih nemških vojaš-kih osebnosti, je nadaljeval Ironside, in mislim, da jih zelo skrbijo, kaj bi storili, če bi sedaj prejel ukaz za splošen napad. To bi bilo danes povsem nekaj drugega, nego pred 6 ali 7 mesci, ko mi in Francozi in smo bili pripravljeni.

Francosko in nemško vojno poročilo

Pariz, 5. aprila. j. (Havas). Jutranji ko-munikacije francoskega generalnega štaba pravi, da na zapadni fronti ni bilo nobene-ga pomembnega dogodka.

Edina znatnejša nasprotnikova akcija včerajšnjega dne je bil poskus napada na neko francosko postojanko. Napad je bil pripravljen z močnim obstreljevanjem nemškega topništva. V francoskih vojaš-kih krogih pripominjajo, da se je pred ne-kaj dnevi privrkat v sedanji vojni prime-rijo, da so direktno posegla v vojaške ope-racije na bojni črti tudi nemška letala, ki so metala na francoske čete bombe ter jih obstreljevala s strojnimi. Te operacije pa so bile doslej le malenkostnega obsega.

Berlin, 5. aprila. (DNB). Vrhovno po-veljstvo nemške vojske je davi izdalo na-slednje vojno poročilo:

Na zapadu je neki nemški udarni ode-lek napadel neko sovražno postojanko v obsejnem področju jugozapadno od Saar-lauterna. Pri spopadu je padlo okoli 15 na-sprotnikov. V ostalem ni bilo nikakih po-sebnih dogodkov.

Weygand-Sikorski

Pariz, 5. aprila. j. (Havas). Predsednik poljske vlade general Sikorski je včeraj sprejel francoskega generala Weyganda, s katerim je imel dolgotrajen razgovor.

Angleški napad na Wilhelmshaven

London, 5. aprila. s. (Reuter). Letalsko ministristvo je javilo nocoj v posebnem ko-munikaciju, da so včeraj angleška letala bombnega poveljstva prodrla skozi nemške obrambne naprave in v izvidniške svrhe do-spela do nemške vojne luke Wilhelmshaven. Letala so v luki opazila nemško vojno lad-jo in jo napadla z bombami. Dalje južno so opazila letala štiri rušilce in jih isto-tako napadla. Obstoji domneva, da so bile

Za trgovinski promet je bila doslej veljav-na pogodba iz julija 1939, ker pa je bila sklenjena v mirnem času in namenjena za normalne prilike, jo je treba sedaj vsaj iz-popolniti. Znano je, da je Anglija odobrila ob sklenitvi stare pogodbe Rumuniji kredit v višini 5,5 milijona funtov šterlinsov, in sicer za nakup raznih angleških proizvo-dov, vključno vojnega materiala. Ta kredit je Rumuniji doslej v polni meri izplačala in zaradi tega bo v okviru sedanjih razgo-vorov v Londonu načeto vprašanje novega posojila rumunski vladi, ki bi se prav tako moral uporabiti za nakup raznega blaga v Angliji.

V londonskih finančnih krogih sodijo, da bi se to posojilo v veliki meri sedaj lahko izravnilo na ta način, da bi tudi Anglija ne glede na to, da se je njena trgovina z Rumunijo zadnji čas že itak zelo povečala, v še večji meri nakupovala rumunske pri-delke.

Tuji politični opazovalci v Berlinu be-ležijo na drugi strani informacije, ki že nekaj dni trdovratno krožijo v merodaj-nih krogih, da se namreč v Nemčiji vrše trenutno z vso naglico priprave, katerih namen je, v kratkem pokazati resnično moč Nemčije. Nemčija — tako naglašajo na Wilhelmstrasse — ne bo trpela proti nevtalencem nobene akcije take narave, ki bi kakorkoli škodovala njenim interesom. V Berlinu prevladuje mnenje, da se tre-tutno nahaja sedanja vojna v svojem od-ločnem obratstvu.

Kodanj, 5. aprila. j. (Havas). Dopisnik lista »National Tidende« poroča iz Berli-na, da je napravilo imenovanje Churchill-a na eno najvidnejših mest v angleški vladi, ki mu daje v budočo značaj vođe angleške vojne politike, izredno močan vtisk v vsej Nemčiji. Na splošno se prič-a-kuje, da bo zdaj napočila izredno poživljena aktivnost na vseh frontah. List »An-griff« pravi, da je sedaj prišel čas, ko mora Anglija kloniti pod mečjo nemške zračne sile.

napadene vojne ladje v gotovi meri poško-dovane. Vsa angleška letala so se nepoško-dovana in brez žrtev vrnila v svoje opori-šče.

Načrt za trajno zvezo Anglije in Francije

London, 5. aprila. s. (Havas.) Diplomatski urednik »Daily Maila« poroča, da izde-lujejo angleški in francoski strokovnjaki načrt trajne angleško-francoske zvezne pogodbe, ki bi jamčila obrambo proti vsa-kemu poskusu napada na katero koli državo. Baje bodo nekatere podrobnosti na-meravane pogodbe v kratkem objavljene.

Tajni svet v Londonu

London, 5. aprila. s. (Reuter). Danes do-poldne je bila v buckinghamski palači pod kraljevim predsedstvom seja tajnega sveta. Ministra Hoare in Wood sta priselga ob priliki prevzema novih resorov, novi mini-ster za prehrano lord Woolton pa je bil za-prisežen kot novi član tajnega sveta. V po-slovilni avdienci je bil nato sprejet odsto-pivši minister za koordinacijo obrambe, lord Chatfield.

Reynaudov položaj

Pariz, 5. aprila. br. (Havas). Francoski tisk se še zmerom živahno bavi z notranje-političnim položajem. Listi poročajo v tej zvezi, da bo ministrski predsednik Paul Reynaud jutri na tajni seji senata razvil svoj program, katerega osnove so bile odo-brene tudi že na zadnji seji zaveznikega vrhovnega vojnega sveta. Seja poslanske zbornice, na kateri naj bi se pričela raz-prava o obči francoski politiki, je napo-vedana za prihodnji petek. Glede na ne-slogo, ki vlada v vrstah radikalno-socialistične stranke in sprčo odločne Bonneto-ve opozicije napovedujejo nekateri listi, da bo Reynaud na seji zbornice težko dobil absolutno večino.

Smrtna kazen za razširjanje hitlerizma in komunizma

Pariz, 5. aprila. AA. (Havas). V kratkem se pričakuje objava zakona, ki določa smrtno kazen za osebe, ki bi širile ali prikrivale komunistični ali hitlerjevski propagandni material. Zakon bo pooblastil policijska in sodna oblastva, da smejo izvrševati pri osumljenih osebah hišne preiskave tudi po-noči. Koncentracijsko taborišče, ki je v bližini Pariza, bo premeščeno v severno Afriko. Policijska služba bo ojačena, da bi se čimbolj onemogočila komunistična in hitlerjevska propaganda.

Italija in zavezniki

Milan, 5. aprila. AA. (Stefani). Današnji »Popolo d'Italia« prinaša krajši članek v katerem pravi, da poudarjajo v Londonu in Parizu, da je osnovno geslo zaveznikov neutruljivo delo. Po naziranjih obeh za-padnih demokracij ni treba, da bi to geslo pomenilo, da se zavezniki žele odločneje vojskovati, temveč mnogo bolj pomeni, da mislijo razviti živahnije diplomatsko de-lovanje. To naziranje, pravi pisec članka, potrjuje tudi članek v zaveznikem listu »Petit Bleu«, ki pravi, da zavezniki lahko dosežejo s svojo diplomacijo odločilne uspehe ne samo nasproti srednjim in ma-lim nevtalencem, ampak tudi nasproti veli-kim državam, ki se ne udeležujejo vojne. »Giornale d'Italia« pravi, da je to le prejasno namigavanje na Italijo, češ da se francoski listi zadnje čase sploh nekam dosti bavijo z Italijo. Toda pred očmi mo-ramo imeti, da vprašanje italijansko-fran-coskega razmerja ni vprašanje hitrosti in

tudi ne vprašanje diplomatske spretnosti ali iznajdljivosti. Vprašanje teza ra meria je že zdaj konkreten problem, ki ga nihče ne more utajiti. Naj bo kakorkoli, pripravi-ti smo, da se bo v kratkem morala odigrati odločilna partija z Italijo v Parizu in Londonu. V Parizu danes radi govorijo, da v Versaillesu i. 1919 niso sklenili pravega miru, ampak samo nekakšno premirje. Prav, to pomeni, da bodo morali za-vezniki razčistiti račune z nami, zastarele račune, o katerih ni bilo govora za 20 et-nega premirja in ki so se jim med tem pridružili še marsikateri novi računi.

Anglež o finančnem položaju Nemčije

London, 5. aprila. s. (Reuter). Finančni strokovnjak je podal v angleškem radiu naslednje poročilo o finančnem položaju Nemčije:

Po uradnih nemških podatkih je znašal konec leta 1939 nemški državni dolg 41 milijard mark, po mnenju strokovnjakov pa je prava vsota celo 60 milijard, to je petkrat več nego ob času, ko so prišli na-radni socialisti na vlado. Glavna nevarnost nemškega finančnega položaja je v tem, da se dolg izredno hitro večja. Državna blagajna ne zmora izdatkov za vojni niti sedaj, kaj šele za daljšo dobo. Od začetka vojne dalje si mora nemška država blagajna izposoditi za stroške vo-jne na mesec po dve milijardi mark, da pokrije razliko med dohodki iz davkov in vojnimi izdatki. Ta vsota gre preko mož-nosti, ki jih nudi nemško narodno premo-ženje.

Nemški narodni prihranki znašajo na mesec samo eno milijardo mark. Primanj-ljaj državne blagajne je torej mesečno za eno milijardo večji, nego ga je mogoče dobiti s pomočjo davkov ali prihrankov v denarnih zavodih. Prejšnji prihranki so bili vsi porabljeni že pred začetkom vo-jne. Sedaj obstoji nevarnost, da bodo po-rabljene vse zaloge, ki so na razpolago, ne da bi jih bilo mogoče obnoviti. Trgo-vec bo dal denar v banko, vlada pa si ga bo izposodila. To ne more dolgo trajati. Mogoče je sicer še zmanjšati racionaliranje, še vedno pa bo ostala gotova razlika. To je začetek inflacije.

Nadziranje produkcije premoga v Angliji

London, 5. aprila. s. (Reuter). Danes je bil tu ustanovljen poseben odbor za nad-ziranje produkcije premoga v Angliji. Nje-gova naloga bo predvsem, da ohrani doba-ve za vso domačo porabo, na drugi strani pa, da vzdržuje izvoz premoga v zavezniške in nevtalne države ter še posebej poveča izvoz v one države, ki so bile do-slej odvisne od dobave nemškega pre-moga. Novi odbor se bo sestel že pričetkom prihodnjega tedna. Zastopniki bodo v od-boru lastniki rudnikov, kakor tudi priza-deta ministrstva.

Poostritev blokade v danski luči

Kodanj, 5. aprila. j. (Havas) List »Poli-tiken«, ki normalno velja za glasilo dan-skega zunanjega ministra Muncha, pri-naša danes uvodnik, v katerem pravi med drugim, da bi ustavev izvoza za Nemčijo namenjene švedske železne rude preko norveške luke Narvika prinesla kvečjemu le nesoglasje z Norveško, dočim bi Nem-čija še nadalje sprejemala železno rudo preko pristanišč v Baltičkem morju.

Intervencija zaveznikov v Severnem morju ter vzdolž norveških obal se bo pač pričela samo zaradi tega, ker leže ti sek-torji v bližini zaveznikiških pomorskih opo-rišč. Toda blokada, ki naj ima resničen uspeh in ki naj odloči sedanjo vojno, se mora raztegniti tudi na jugovzhodno in vzhodno Evropo, od koder Nemčija v naj-večji meri prejema vse potrebno za svojo oskrbo. Uvodnik zaključuje z mislijo, da v nasprotnem primeru ne bo ostalo dru-gega, kot odločitev sedanje vojne na vo-jškem polju, za kar pa ni videti, da bi bili dani pogoji na zapadni fronti.

Sovjetski parlament

Moskva, 5. aprila. j. (Tas). Šesto redno zasedanje vrhovnega sveta sovjetov se je včeraj zaključilo. Svet je sprejel vrsto no-vih zakonov ter raznih amandmajev, spre-minjajočih ustavo Sovjetske unije glede na razne teritorialne izpremembe ter me-ja na preoblikovanja v raznih zveznih repu-blikah. Obe zbornici »Sovjetske unije« ka-kor tudi »Narodnostni svet« sta ratificirali dekrete vrhovnega sveta sovjetov, s ka-terimi se imenujejo za ljudskega komisari-ja za gradnje Ginsburg, za ljudskega komi-sarja za petrolejsko industrijo Lazar Ka-ganovič, za ljudskega komisarja za pre-mogovno industrijo Vahručev ter za ljud-skega komisarja za letalsko industrijo Sa-hurin.

Welles zanika

Washington, 5. aprila. s. (Havas). Sum-mer Welles je podal včeraj novinarjem iz-javo, v kateri zanika kot nesmisel vsa po-ročila, da bi se bil ob priliki svojega ob-iska pri Reynaudu razgovarjal z njim o zemljevidu nove Evrope, ki je baie visel v sobi. Welles pravi, da ni videl sploh nobe-nega zemljevida v sobi in da so vse go-vorice v tej zvezi čista fantazija. Njegovih razgovorih niso imeli niti v Parizu, niti v drugih evropskih prestolnicah ničesar opraviti s kakršnim koli zemljevidom.

Washington, 5. aprila. j. (Havas). Iz kro-gov, ki so v bližnjih stikih z ameriškim zunanjim ministristvom, odločno obsojajo neke izjave senatorjev Reynoldsa in Nye-ja, češ da se je ameriški odposlanec Sum-mer Welles za časa svojega bivanja v Pa-rižu razgovarjal z Reynaudom tudi po-drobno o vojnih ciljih, ki jih baje zasle-dujeta zaveznikiški državi. Omenjeni krogi označujejo te vesti za absurdne.

Predsednik madžarske zbornice pri Ribbentropu

Berlin, 5. aprila. j. (DNB). Nemški zu-nanji minister von Ribbentrop je danes sprejel predsednika madžarskega parla-men-ta Tasnadija Nagya, ki se trenutno mudi v Berlinu zaradi ustanovitve nemško-ma-džarskega združenja. Madžarski poslanik v Berlinu Štožajg ter tajnik madžarskega pro-svetnega ministristva Szily sta prav tako pri-stojnovala razgovorom z Ribbentropom.

Posveti v Bruslju

Na konferenci glavnih belgijskih poslaničkov so včeraj proučevali mednarodni položaj z vseh vidikov

Bruselj, 5. aprila. j. (Havas) Danes zju-traj se je tu pričela že pred nekaj dnevi napovedana konferenca belgijskih poslaničkov pri raznih evropskih državah. Konfe-renci so pod vodstvom predsednika Pier-lota ter zunanjega ministra Spaaka pris-tovali še razni visoki uradniki belgijs-kega zunanjega ministristva ter belgijski poslaničci v Angliji, Franciji, Italiji, Nem-čiji in Holandski. Vatikanski poslanik, ki je bil tudi napovedan, ni za časa prispe-l v belgijsko prestolnico. Doslej ni bil ob-javljen nikak uradni komunikacije, gotovo pa je, da je vlada hotela dobiti natančne in-formacije o položaju v vojskovalnih se-državah ter o položaju v nekaterih nevtal-nih državah, ki so njih sosede odnosno sosede Belgije.

Po konferenci je bila prirejena južina, kateri so razen udeležencev razgovorov prisostvovali še nekatere osebnosti iz ne-posredne bližine belgijskega kralja, dalje belgijski minister za narodno obrambo, šef

belgijskega generalnega štaba itd. Po funkcijah, ki pritečejo slednjim osebno-stim, se lahko sklepa, da se je na konfe-renci obravnavala mednarodni politični položaj z vseh potrebnih vidikov.

Proučujoč stališče, ki naj ga zavzame Belgija glede na poostreno blokado Nem-čije, ki sta jo napovedali zapadni zavez-niški državi, je polkovnik Requette izja-vil naslednje:

Belgijski narod se dobro zaveda, da bi poraz Anglije in Francije sprevljal v veliko nevarnost tudi obstoj belgijske države. Belgijski narod razume, da tako gigantski boj, kakor je ta, ne more biti izvojevan brez nekaterih žrtv. Čeprav zna ceniti dosedanje neodvisno politiko Belgije, ki je državo obvarovala grozote vojne, pa se vendar belgijski narod še ne smatra obve-zanega v nedolgoletni vztrajati na indiferent-nem in egoističnem stališču, ki bi bilo lahko samo posledica popolne zaslepi-losti in samoprevare.

Nad tisoč hiš porušenih

Poplavne strahote v Vojvodini trajajo dalje

Beograd, 5. aprila. p. Upanje, da bo za-čela voda upadati ter da je najhujša nesre-ča že minila, se žal ni uresničilo. Dunav in Sava še vedno naraščata in je voda v Beo-gradu zalila še nadaljnje ulice v obalnih okrajih. Še hujše veste prihajajo iz Novega Sada, kjer zavzema poplava vedno bolj ka-tastrofalen obseg. Tam je že sedaj povzro-čena mnogomilijonska škoda. Ogrorna zemljišča so pod vodo in jih letos ne bo mogoče več obdelati.

Novi Sad, 5. aprila. o. Poplava je zaje-la še skoro četrtino Novega Sada. Poru-šenih je okoli tisoč hiš ter uničenih mno-go stvari in pohištva v vrednosti za več deset milijonov din. Poplavljene so tudi mnoge tvornice na periferiji Novega Sa-

da in v okolici. Od včeraj sta pod vodo tudi železniška kurilnica in letališče kjer je voda prav tako povzročila mnogo ško-de.

V Sremski Kamenici je pod vodo 50 hiš od katerih se jih je 8 že porušilo. Tudi v Futogu in v vasi Temezinu je voda, ki se je razlila iz struge Tise, porušila več hiš.

Sombor, 5. aprila. o. Včeraj popoldne je Dunav prebil nasip pri Bežanju ter je voda v hipu poplavila nad 200 oravov zemlje. Poplavljeno je v celoti tudi malo na-selje Madžarov, kjer je porušenih okoli 30 hiš. Voda je pridrla tako nepričakovano, da ne vedo, ali so se vsi prebivalci teh hiš rešili in ali ni morda kdo izgubil življenja.

Drobiž z vseh strani

Berlin, 5. aprila. br. DNB poroča, da so nemške čete na področju med obema fron-tama na zapadu zaplenile dosedaj 325 železniških vozov in 4 lokomotive.

Capetown, 5. aprila. s. Južnoafriški sen-at je odobril vladi generala Smutsa iz-redna pooblastila za vzdrževanje reda in nadaljevanje vojne in vse izredne ukrepe, ki jih je vlada izdala med razpustom pa-rlamenta.

Sidney, 5. aprila. j. Izmed 100 bombni-kov, ki jih je Avstralijska naročila v Ame-riki, jih je prispelo na avstralska tla že 89. Ostala letala slede v najkrajšem času.

Bruselj, 5. aprila. br. Belgijska vlada je ustanovila posebno organizacijo za zbira-nje starega železa in drugih kovin.

Rim, 5. aprila. j. Po poročilih italijan-skih listov so dobili ameriški parniki v luki Genove nalog, naj ne obiskujejo pri-stanišč vojskovalnih se držav in ne nakla-dajo blaga za Francijo, ker bo to blago poslano Franciji po kopnem.

Rim, 5. aprila. br. Mussolini je danes odpotoval na inspekcijsko potovanje vzdolž meje. Ogledal si bo zlasti nanovo zgrajene utrdbe.

Rim, 5. aprila. br. Listi poročajo, da so sovjeti odstranili v Hangöju spomenik Nemcem, ki so se svojočasno bojevali za osvoboditev Finske. Pri tem naglašajo, da to pač ni v skladu z nemško-sovjetskimi prijateljstvom.

London, 5. aprila. j. Slovit konjske dir-ke v Liverpoolu so bile prvič v svoji zgo-dovini pod policijsko zaščito. Nad 300 po-licijskih stražnikov je ves čas dirk opa-zovalo nebo, da bi mogli ob morebitnem prihodu sovražnih letal po zvočnikih takoj opozoriti gledalce na nevarnost letalskega napada. Pripravljeni so bili tudi gasilci.

Berlin, 5. aprila. br. Na določenih krajih se je danes zbralo 20.000 fantov in deklet v starosti do 14 let, ki jih bodo dodelili na kmetije, da pomagajo pri splošnem delu, ker primanjkuje odraslih de-lavcev.

Tokio, 5. aprila. br. Na sovjetsko-man-džurski meji je 12 sovjetskih vojakov vdr-lo na mandžursko ozemlje in tam razde-lalo japonski mejnik. Japonska straža ni nastopila, pač pa bo imel incident za po-sledico diplomatski protest v Moskvi.

Honolulu, 5. aprila. br. Semkaj je pri-plula angleška ladja »Maurethania«, ki pa nima označenega ne imena ne zastave. Ladja je strogo zastražena. Določena je za prevoz čet.

Jeruzalem, 5. aprila. br. (DNB). Včeraj je bil v bližini Jeruzalema ubit angleški svetovalac transjordanске vlade Henry Davis. Zaenkrat še ni znano kdo ga je umoril, njegovo truplo je bilo na več mestih pre-streljeno z izstrelki iz pušk.

Ostavka turškega vojnega ministra

Ankara, 5. aprila. br. (DNB). Turški vojni minister Nagy Tinac je iz zdravstvenih razlogov podal ostavko na svoj položaj. Za njegovega naslednika je bil imenovan nek-danji prosvetni minister Safid Arian.

Finska zgubila 1.000 km železniških prog

Helsinki, 5. aprila. AA. (Havas). Finska je z mirovno pogodbo s sovjetsko Rusijo izgubila tisoč kilometrov železniške proge. Ker so bile sovjetski Rusiji odstopljene ze-lo važne železniške proge, bo moral biti ves železniški sistem preurejen. Tudi prekopi se bodo izkoriščali lahko samo deloma ter bodo morali biti ponekod razširjeni.

Štetje industrijskega delavstva v Angliji

London, 5. aprila. br. (Reuter) Angleške oblasti so včeraj odredile štetje dela-vstva v vsej angleški obronovalni in iz-vozni industriji. Na podlagi zbranih podat-kov bo mogoče organizirati industrijsko proizvodnjo po povsem določenem načrtu. Štetje se bo izvedlo v vseh tovarnah stro-jev, avtomobilov, topov, letal, drugih vrst orožja, streliva in še raznih drugih vojnih potrebščin kakor tudi v vseh ladjedelni-skah.

Poplave vsepovsod

Ankara, 5. aprila. j. (Havas). Iz pokraj-ne Amasya poročajo o katastrofalnih popla-vah, kakršnih niti najstarejši ljudje ne po-mnijo. Vse železniške proge se domala pre-kinjne in tudi brezjavni in telefonski pro-met se vzdržuje le z največjo težavo. Ško-da je že zdaj po površnih cenitvah ogrom-na.

Kovno, 5. aprila. j. (Havas) Tudi v Litvi so zavzele poplave, izvirajoče od nagle od-juge, velikanski obseg. Mnoge reke so pre-stopile bregove ter se razlile daleč po po-krajini ter mnogo mest in vasi popolnoma odrezale od sveta. V Kovnu so nižje ležeča predmestja poplavljena. Reka Njemen je bila včeraj 7,84 m nad normalo.

Faraonske izkopanine v Egiptu

Kairo, 5. aprila. AA. Odkopanih je bilo pet grobnic dvorskih dostojanstvenikov kraljev pete dinastije faraonov. Vse grob-nice so zelo dobro ohranjene. Istotako so našli sarkofag soproge kralja Ulasa in sar-kofag nekega kr. princa.

Voz pod vlakom

Zagreb, 5. aprila. o. Na prelazu preko železniške proge v bližini tvornice cemen-ta Croatia pri Podusedu je davi ob 4,48 za-del vlak z vso silo v kmečki voz, na kate-re-m je bilo 11 ljudi, po večini žensk, ki so bile namenjene na trg v Zagrebu. Konja je lokomotiva popolnoma razmesarila, voz pa vrgla z vso silo v stran. Ena kmetica se je ubila, drugi so kolesa odrezala nogi, šest oseb je bilo hudo ranjenih in le tri so osta-le nepoškodovane.

Madžarski gospodarstveniki v Jugoslaviji

Beograd, 5. aprila. p. Nocoj je prispela v Beograd delegacija turističnih organizacij iz Madžarske s katero je prišlo tudi večje število uglednih madžarskih gospo-darstvenikov in predstavnikov njihovih or-ganizacij za tujski promet. Jutri bodo ob-iskali trgovinskega in prometnega ministra ter se poklonili tudi na Oplencu in na Av-la. V Beogradu bodo imeli konference z merodajnimi činitelji o medsebojnem po-speševanju tujskega in sploh gospodarske-ga prometa. Po končanih razgovorih v Beo-gradu bodo obiskali tudi Zagreb, Ljublja-no in Bled. V Ljubljano prispelje 8 t. m.

Požar v Karlovcu

Karlovac, 5. aprila. o. Popoldne je iz-bruhnul požar v garaži Frana Vovka na Baniji v Karlovcu. Vsa dvorišna zgrada, v kateri sta bili garaže in delavnica, je bila v hipu v plamenih. Zgorela sta dva osebna avtomobila, ki sta bila v popravilu, eno motorno kolo in več biciklov. Dva avto-mobila, ki sta bila na dvorišču gorečega po-slopija, so v poslednjem trenutku rešili. Ško-da, ki jo cenijo na približno 200.000 din, je pokrita z zavarovalnino.

Znižane vozne

Beograd, 5. aprila. AA. Z odlokom pro-metnega ministra se dovoli četrtinska voznina na državnih železnicah za člane Kmetске zveze v Ljubljani, da se udeleže tabora kmečke zveze v Murski Soboti 21. aprila t. l. Popust za odhod velja od 19. do 21. in za vrnitev od 21. do 23. aprila. Z istim odlokom se dovoli polovična voznina članom, ki se udeleže občnega zbora Zveze za tujski promet v Sloveniji dne 16. aprila v Ljubljani. Ugodnost

Naši kraji in ljudje

Spor med gasilci kranjskega sreza V župi je nastal zastoj in pojave so se nerednosti

Kranj, 5. aprila

V nedeljo je bila v Kranju skupščina gasilske župe, ki je potekla burno. Starešina g. Japelj je v uvodu izrekel pozdrav Nj. Vel. kralju Petru II. in pokrovitelju gasilstva Nj. Vis. kraljeviču Tomislavu iz njegovih izjavijev je razvidno, da so bile v župi razne nerednosti. Ob zaključku govora je starešina pozval navzočne, naj opuste medsebojna nesoglasja in naj z združenimi močmi primajo za delo.

Sledilo je poročilo tajnika g. Tvrdega. Župa ima včlanjenih 34 čet s 767 podporinim in 1423 rednimi člani, nadalje 142 članov naraščajo. Mlade gasilke pa ima organizirane le četa v Primorskem Požarovi je bilo v srezi 19 (8 malih, 8 srednjih in 3 veliki). V župi je 26 motornih, več avtomobilov brez tankov in eden s tankom. V 178 prevoznih samaritanskih odseka je bilo prejelanih 180 ponesrečenec.

Po poročilih je sledila zahteva po debati. Starešina pa je šel preko tega in dal besedo revizorjem, ki so predlagali razrešitve. Zaradi tega je nastal hrup in na odločeno zahtevu mnogih članov je končno le dobil besedo starešina kranjske gasilske čete g. Rici Mayr ter stvarno kritiziral poslovanje upravnega odbora župe in nezdružene razmere, ki so zavladale v gasilskih vrstah. Najprej je omenil potek skupščine pred 3 leti, katero je vodil negasilce in tudi zapisnikar je bil tedaj negasilce. Svojo predlogo je imela skupščina v odstranitvi celotne župne uprave in v protizakonitem imenovanju dveh negasilcev na vodilni mesti. Kako svobodno se je nato vršila skupščina, je bilo razvidno iz dejstva, da je posle vodilni predsednik negasilce odzvel g. Mayrju besedo pred volitvami. Tako je bila s prvim glasovanjem izvoljena grupacijska lista gasilcev in negasilcev, ki je reprezentirala tri leta upravni odbor gasilske župe.

Oglejmo si zdaj 3 letno delo upravnega odbora, je nadaljeval g. Mayr. V tehničnem oziru ni opaziti prav nobenega napredka. V vseh triletnih dobi ni bilo ene skupne vaje, ki bi nudila četam potrebno praktično in teoretično izobrazbo. Enako je bilo s strokovnimi tečajmi. Upravno poslovanje tudi ni napredovalo, temveč se temeljito nazadovalo. Prejšnja uprava si je nabavila ves potreben inventar, današnja pa si ni ničesar nabavila in ima okoli 10.000 din dolga. Pred tremi leti je neki tednik ironično omenjal, da je v gasilski župi blaginja menda 80 par gotovine. Dotičnemu

tedniku bi priporočal, naj objavi zdaj tudi današnje stanje blaginje.

V zadnjem funkcijskem letu se je uprava spet poslužila § 75. ter razrešila, ne da bi bila navedla razloge, eno izmed najmlajših čet, ki se ponaša z najlepšim gasilskim domom v srezi, to je četo v Dupljah.

Pri tej razrešitvi naj poudarim, je omenil g. Mayr kakšne uspehe je dosegla uprava pri slični razrešitvi v Senčurju. S svojo četo sem na telefonični poziv dospel k požaru gospodarskega poslopja g. Murnika ter se prepiral, kako so 3 ali 4, v gasilstvu docela neizveščani moški s povsem napačno gasilno taktiko gasili in menda skušali dokazati javnosti, da so gasilci. Obžalujem samo, da si tega gasilskega nastopa niso ogledali vsi dotični člani župne uprave, ki so glasovali za razrešitev senčurske čete.

Nadalje je bil, je izjavil g. Mayr, 3 leta tajnik negasilce in je vodil tajniške posle, razne četne revizije in pregled motornih brigad in ostalega orožja, čeprav o gasilstvu nima pojma. Omenjeni funkcionar je prejel tudi številna odklonjenja, ki so namenjena le zaslužnemu aktivnemu članstvu. Kaj naj poreče k temu zaslužno aktivno članstvo, ki vrši gasilsko službo že 20 do 30 let. Vsa župna uprava in nadzorni odbor sta bila o tem dobro informirana in šele pred kratkim je prišla gasilska zajednica v Ljubljani do ugotovitve, da tajnik župe g. Ivanc Boris sploh ni gasilec, zaradi česar ga je pozvala, naj poda ostavko.

S temi argumenti je g. Mayr, ki uživa med gasilstvom velik ugled res sposobnega gasilskega strokovnjaka, saj spada njegova četa med najboljše v državi, prikazal zbranim gasilcem nezdružene razmere, ki vladajo danes v župni upravi kranjskega sreza. Najbolj pa je g. Mayr presenetil zborovalce, ko jim je vnaprejšnje prebral listo, katere naj bi bila ta dan stavišana na glasovanje. V zvezi s to listo je razkril tudi vse intrige, ki so se pojavile pred skupščino, ko so hoteli tudi njega samega pridobiti v upravni odbor.

Na izvajanja g. Mayrja sta skušala odgovoriti g. dr. Smajd, zastopnik zajednice, in g. Japelj, a nista mogla overiti navedenih dejstev, temveč sta govorila o čisto drugih rečeh. G. Mayr jima je hotel na njihova izvajanja odgovoriti, toda ni dobil besede. Zato je g. Mayr vprčil vseh zborovalcev vrnil svoja gasilska odklonjenja in zapustil dvorano. Z njim vred je odšlo večje število delegatov, ki se s takim teroriziranjem istotako niso strinjali.

Skupščina se je nato po izvedenih volitvah dokaj klavirno zaključila.

Smartnem deležen splošnega občudovanja. In o zadevi je bilo takoj obveščeno litjsko sodišče kakor tudi orožniki. Ko je došel iz Litije dežurni orožnik g. Stefan Posavec, je bilo na Martinovem dvorišču polno ljudi, ki so ogledovali Teneta Zorca.

Tudi pri zaslišanju je bil Zorec redkih besedi in skopih odgovorov. Možja postavse se je prestrašil, čeprav je vedel, da ni storil nič hudega. Nič ni vedel o tem, da je šel svak. Zajc je smrt, niti o aretacijah, ki so se izvršile zaradi njegovega nenadnega nastanka. Na vprašanje, kje se je zadrževal od Jožefovega dalje je izpovedal, da je bil nekaj dni po vaseh okrog Subrač in Pustega Javorja. Potem se je napotil v Felč vrh, največ dni pa je bival pri kmetih v Javorjih. Povsod so mu dali kmetje prenočišče in hrano. Zdalj pa je prišel do Martinovih, kjer ima vsega dovolj in so močno dobri ljudje.

Čemu je pobegnil z doma, to je zanimalo vse, ki so bili pri pomenku. Amerika-

ne je potožil: »Saj pri Zajcu ni bilo več mogoče vzdrževati. Zadnje čase je bil večkrat pijan in je kričal. Jaz pa razgrajanja ne prenesem in sem šel rajši v svet«.

»Zdalj pa le pojdi domov, da jih potolažite in pomirite! so mu svetovali smarčani. Mirni možak pa se je skoraj razhudil: »Prav nikamor ne grem. Tu imam vsaj mir in vsega dovolj. Sem kar zadovoljen pri Martinovih«.

Orožnik je zahteval nekaj drugih podatkov. Amerikaneec pa v svoji duševni zbitosti rojstnega dne in leta ni vedel navesti, le to je potrdil, da gre v šestdeseto leto. Rodil pa se je neko deževno jesen — kakor se spominja iz pripovedovanja matere in domačih — mati je bila tedaj pri jesenskem poljskem delu, ko so jo popadli krčji. V Ameriki je trdo služil 15 let, zdaj pa je prav toliko časa doma. In v tej dobi je prestopil precej tegob.

Zdalj Tone Zorec že tudi nič več točno ne pomni, koliko dolarjev je prinesel s seboj. Vsi dogodki mu tonejo v pozabo. Je skromen in z najmanjšim zadovoljen. Ves vtis je tak, da ga je življenje ubilo. Na jesen življenja se mu hoče samo miru. In zato je pobegnil izpod domačega krova, ki ga je pomagal nekoč postavljati z lastnimi žulji.

Predstavniki madžarskih turističnih ustanov obiščejo te dni Ljubljano, Bled in Bohinj

Ljubljana, 5. aprila

Danes, so prispeli v Beograd člani madžarske propagandne zajednice, v kateri sodelujejo vodilne osebnosti madžarskega turizma. Ugledno društvo madžarskih gostov sestavljajo gg. dr. Ladislav von Gal, direktor državnega tujakoprometnega urada, Andreas Rohringer, direktor istega urada, Zoltan Szvieszenyi, ministerialni svetnik, direktor zdraviliške komisije budimpeških kopališč in zdravilišč, generalni tajnik madžarsko-jugoslovenskega društva, dr. Gabriel Herman, direktor mestnega magistrata, dr. Bela v. Markos, direktor glavnega urada za tujski promet, dr. Eugen Tüske, direktor madžarskih železnic, dr. Alfonz Ruitz, namestnik direktorja madžarskih železnic, dr. Gabriel v. Veres, generalni direktor IBUSZ-a, ter inž. Denis v. Stromszky, direktor IBUSZ-a. Napovedal je udeležbo, pa jo je moral v

zadnjem trenutku odpovedati tudi predsednik mestne občine Budimpešte, dr. Jenő Karafiath, in še nekaj oddelčnikov.

Gostje bodo poleg Beograda, kjer ostanejo še jutri, obiskali tudi Zagreb in Ljubljano, da se tu spoznajo z našimi turističnimi krogi. V Beogradu so si ogledali mesto, bili sprejeti pri županu ter posetili direktorja Putnika in upravo za turizem v trgovinskem ministrstvu. V nedeljo si gostje ogledajo Zagreb, v ponedeljek jutraj pa pridejo z vlakom ob 9.23 v Ljubljano ter nadaljujejo takoj ob 9.40 pot proti Bledu. Po ogledu Bleda bodo gostje z avtomobili obiskali še Bohinj, zvečer jim bo pa v Grand hotelu Toplice prirejen banket. V torek jutraj se vrnejo gostje v Ljubljano, kjer bo po ogledu mesta sprejem pri g. županu. Z brzovlakom ob 13.11 se madžarski gosti odpeljejo nazaj v Budimpešto.

Brezumno dejanje blaznega očeta Nevarno je ranil sina in ženo, nato pa pobegnil

St. Janž na Dolenjskem, 5. aprila
Prijazna vasica Bransko, dobro uro oddaljena od St. Janža, je pod močnim vtisom družinske žaloigre. Povzročil jo je blazen oče, ki je po storjenem delu izginil v svet. Na Branskem imajo Oblakovi lepo posestvo. Mirno je živela številna družina in skrbela za napredek kmetije. Vendar jih že 12 let zasleduje nesreča za nesrečo. Gospodar Janez Oblak je leta 1929. zblaznel in z nožem napadel ženo Ano. Nato so ga odpravili v umobolnico, gospodarstvo pa je prevzel najstarejši sin Janez. V umobolnici se je Oblak lepo obnašal. Na prošnjo domačih oziroma njegovega nečaka so ga naposled odpustili. Tako se je nesrečni oče leta 1936. vrnil v domačo oskrbo. Seveda je sin Janez budno pazil nanj in življenje na Branskem je spet dalje teklo v miru.

Pred dobrim letom pa je Janez zbolel za pljučnico in ji podlegel. Čeprav so bili pri hiši še trije sinovi, vendar oče ni imel več strahu, da ne bi zdaj pa zdaj v razburjenosti napadel katerega izmed domačih. Ali tudi temu so se privadili. Usodni dan pa je bil letošnji 3. april, ko se je očetu spet omračil um. Po delu v vinogradu so se Oblakovi ta dan vračali zvečer domov. Oče je prvi odšel zamišljen proti domu. Takoj, ko je prišel domov, je napodil služkinjo iz hiše. Ko se je pojavil na pragu sin Martin, je oče planil z nožem nadeni in mu zadal hud udarec v vrat. Na tleh ležečega je še trikrat zabodel. Tisti čas se je pojavila žena Ana. Mož je skočil proti njej in ji porinil nož v vrat. Ko je v tem prišla domov tudi hčerka Angela s sosedo Medvedovo, je komaj ubežnila v sobo. Obe dekleti sta se zapahnila, da oče ni

mogel do njih, pretrpeli sta pa strašne trenutke. Na krike je pritekel sin Francelj, ki je v naglici pograbil grablje. Vdviši, kaj se godi, je hotel razorožiti očeta. Toda oče je v tem že napadel drugega sina Antona in je stekel za njim. Francelj in Tone sta očetu skupno ubežnila. Oče ju je zasledoval, dokler se ni upehal. Potem pa je izginil v gozd. Star je nekaj nad 60 let, toda še vedno čil in močan. Do sedaj se še ni oglašil. Obveščeni pa so bili orčniki, da ga čimprej zajamejo, ker je v blaznosti vsakomur nevaren.

Oblakova družina je na najboljšem glasu, vsi so pridni in pošteni ljudje. Vaščani tembolvi sočustvujejo z njimi, ker so Oblakovi v zadnjih dveh letih poleg sina Janeza izgubili tudi dve odrasli hčerki. Zdalj pa se bori s smrtno sin Martin in mati Ana. Obema je nudil zdravniško pomoč g. dr. Jože Pavlin iz Krmelja, ki tu bo z naskrbnejšo nego morda vendarle otel. Tod bivajo najboljši ljudje, ki ljubijo mir in svojo zemljo nje so vdani kljub vsem naporom. Vsi želijo, da bi poškodovanca okrevala, nesrečnega očeta pa bo treba takoj spet oddati v umobolnico, da se prepreči nadaljnje nesreče.

Norec je pobegnil v širni svet

Sibenik, 5. aprila
Pred Šibenikom leži vas Zablac in tam je prebival 36letni Šime Grgas. Šest let je že tega, kar je z nožem zabodel svojega sosedo Bara Ljubčiča. Zamah je bil tako močan, da je nož ranil Ljubčičeva pljuča. Takrat so Grgasa prijeli. Zdravniki pa so

Zdravje

je naše največje bogastvo.

Z bolnimi zobmi

noben

človek ni zdrav.

Chlorodont zobna pasta

spoznali, da mož ni pri pravi pameti, zato ga je sodišče oddalo v umobolnico. Štiri leta je bil Šime v bolnišnici, pred dvema letoma pa se mu je posrečil beg.

V Zablacu je nastal strašen poplach: Šime Grgas se je pojavil! Ljudje se niso upali več iz hiše. Vse se je balo slabomnega človeka, ki bi lahko kogarkoli napadel in ubil. Nekega jutra so vaščani zagledali Grgasa na polju in so hoteli obvestiti orožnike. Toda Grgas se je pojavil in skrival kakor vampir. Orožniki so ga hoteli iskati. Nekaj dni so patrolirali okrog polj, ali Grgas kakor da se je v zemljo udrl. Nekaj dni nato se je po Zablacu razširila novica, da je Grgas pobegnil. Kam? V beli svet! Bila je resnica. Neko noč se je Grgas pritoževal v Šibenik. V luki je stal velik tuj parnik, ki je nalagal bausit. Grgas se je zarinil v tisto rdečo zemljo. Šele ko je bil parnik daleč na morju se je spet prikazal. Kapitan ni vedel, kaj naj počne z bednim »slepim potnikom«, ki je prišel pred njega ves rdeč, obsut od bausita kakor da je prilezel iz pekla. Kapitan se je odločil, da Grgasa izkrci v prvi luki. Priplula je ladja v Tunis, kapetan je Grgasu pomignil in ta se je kar po vrvi spustil na kopno.

Lahko si predstavljamo, kako je bilo slabomnemu človeku na afriških tleh, brez vsakršnih lustin, brez denarja, brez znanja jezika. Grgas se je potikal po lukah Tunisa in Maroka in opravljal zasilska dela. Pa se je spet ukrcal na ladjo in prispel v Francijo, naposled celo v Belgijo. Tu so postali pozorni nanj. Ko je začel uganjati vedno večje norosti, so ga prijeli. Šele zdaj se je izkazalo, da nima nobenih papirjev. Zahtevali so poasnil iz Beograda, nato iz Šibenika. Lani so ga prignali iz Belgije naravnost v šibeniško umobolnico, kjer ga imajo še zdaj na varnem.

S tem je bila burna zadeva v redu. In vendar ni Za Grgasovo usodo so nekako izvedeli izeselnici iz Zablaca, ki delajo v Ameriki. Na bogve čigavo pobudo so začeli zbirati dolarje in preteklo nedeljo je gospod župnik v Zablacu oznanil, kdo vse je že dal dolarje za Grgasa. Nabralo se je doslej 70 dolarjev in te bo dobil tisti šibeniški advokat, ki se bo potrudil, da bo Grgas izpuščen iz umobolnice. Čudovita zmeda: najprej se da ljudje boje kakor vampirja, potem pa da jo v Ameriki zbirati trdo prihranjene dolarje, da bo advokat spravil norca v svobodo. Edino pametno bi bilo, da poseže vmes sodišče.

Tragedija ljubosunnega svečenika.
Pretrpetljiva žaloigra se je odigrala v četrti popoldne sredi Slavonske Požege. Pravoslavni paroh Novak Stojčić iz Srbobrana se je pred leti poročil z lepo in premožno Jovanko, hčerko obrtnika in posestnika Matije Stojanovića iz Požege. Zakon pa ni bil posebno srečen in nedavno se je Jovanka vrnila k staršem. Paroh je večkrat prihajal za njo v Požego in se je hotel spraviti z ženo, toda ona ga je odbijala. Pred tremi dnevi je Stojčić spet prišel, toda policija ga je morala zavrniti, ker je grozil z maščevanjem. V četrtke je prišel preoblečen v kmeta. Postavil se je pred trgovino svojega tasta, ta pa ga ni maral pustiti v hišo, dokler ne odloži orožja. Stojčić je tedaj hotel skozi okno streljati na svojo ženo Jovanko. Tost se je postavil v obrambo svoje hčerke in že ga je strel iz samokresa zadel v trebuh. Takoj nato se je napotil Stojčić na sosedno dvorišče in si pogнал dve krogli v glavo. Bil je na mestu mrtve, tve pa se bori s smrtjo. Pravijo, da je paroh Stojčić živel potratno in je v kratkem času zapravil ženo doto. To je bil glavni vzrok sporov, ki so dovedli do pretresljive žaloigre.

Zaradi OGROMNEGA ZANIMANJA predvajamo film

KINO UNION, tel. 22-21. Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Kupite vstopnice v predprodaji!

Tarzan in njegov sin

še preko današnje sobote in jutrišnje nedelje.

Kulturni pregled

Miniaturni Aškerc

Kot četrti zvezek miniaturne knjižnice Akademске založbe v Ljubljani so izšle Izbrane pesmi Antona Aškercu v redakciji Avgusta Pirjevca in z ilustracijami Miroslava Oražma. Lepa oprema in nizka cena, ki sta v toliki meri pripomogli k razširjenosti treh dosedanjih knjižic (Prešeren, Gregorčič, narodne pesmi), odpira tudi Aškercu široko pot med slovensko ljudstvo.

Aškercu redivivus. Odkar je ga. dr. Marja Boršnikova izdala svojo bibliografijo Aškercu in zlasti še sedaj, ko imamo v rokah njeno obsežno in temeljito monografijo o pesniku »Balad in romane, lahko govorimo o Aškercu kot živi postavi našega literarnega sveta. Kljub temu, da so novi pojavi od Moderne do povojnega ekspresionizma in poetizma povsem zasebni Aškercu poezijo, je vendar imela druga izdaja njegove Antologije s Prijateljevim uvodom lep uspeh. Poezija nove stvarnosti se je idejno približala Aškercu v pesniškemu realizmu, odkrivajoč zlasti njegove socialne motive in svetovno-nazorske poglede.

Miniaturna izdaja Izbranih pesmi je izšla z značilnim motom iz pesmi »Sveti ogenj«:

O, plamen za resnico in pravico naj v duši ne vgasne vam nikdar! Za dom, za narod, za svobodo zlato vam v prsih vedno gori sveti žar! Na prvem mestu je kajpak programatska pesem »Moja Muza«, nato pa se vrsti

izbor lirčnih pesmi, ki prehaja vedno bolj v epični crescendo. Za rodoljubnimi motivi imamo nekoliko znamenitih balad, kakor so »Brodnik«, »Godčeva balada«, »Ponočna potnica« i. dr. Za njimi je sedem pesmi z zgodovinskimi motivi, nato je ponatisnjen v celoti ciklus »Stara pravda«. Naslednji del izbora združuje najlepše primere Aškercuove socialne lirike z »Anko«, »Božično pesmijo siromakov« i. l. dr. »Dvorski norec«, »Najlepši dan« in »Ahasver pod križem« tvorijo celoto zase. Nadaljnja skupina pesmi izraža Aškercu svetovni nazor od hvale zemeljskega, pozitivnega dela v »Časi nesmrtnosti« in izrazov pesnikovih simpatij za budizem do kozmične vizije in monistične veroizpovedi v »Luči iz neskončnosti« ali v »Jaze in do povečevanja svobodne misli v »Ahasverjevi himni noči«. Ta skupina pesmi izzevneva v hvalnico »svetovnega razuma«, v pesmi o Ahasverjevem templju, kjer je razum postavljen na prestol božanstva, kakor v času francoske revolucije:

Ti, ki se v zmotah sam izpopolnjuješ, ti duh človeški, v njem si novi bog!

Danes, ko je ta »novi bog« pokazal svojo podobo v obliki mehaničnih in kemičnih formul, ki vprejajo človeški razum v službo tiranije, kakor jo predstavlja bog Država, ta »najvišja stvaritev čistega uma« v Heglovem smislu, ali bog Država, ki takisto vidi v človeku samo številko — danes se nam zde ti slavospevi nekam nesodobni. Nočemo zanikati vere v razum in

se odreči racionalizmu zavoljo kakšnih »voluntarizmov« in »nagonskih« teorij, opažamo samo, v kaj se lahko izprevrže hladna razumnost, ki samo špekulira za radi moči in ki je ne presvetljuje večne resnice srca, ideali človekovega etičnega dostojanstva in krščanski zakon ljubezni do človeka...

Zbirka končuje s »Firduzom in dervišem«, »Pegazom in oslom« in »Dvema vodnjakoma« kot primeri Aškercuove satire. Nad 70 pesmi iz obsežne tvorbe pesnika, ki je bil eden najplodovitejših v slovenskem slovstvu, predstavlja Aškercuovo delo, ki bo v takem ali še nekoliko večjem obsegu živelo tako dolgo, dokler bo živel slovenski jezik.

Zapiski

Popravi! V včerajšnjem kulturnem pregledu je tiskarski škrt spremenil naslov glavnega članka, ki se glasi pravilno: Dr. Ivan Lah, »Druga knjiga spominov«. V članku citaj v predzadnjem odstavku, da nas sestave »Mise teh straši ne bojimo«, vodi v prasko (ne preloži!) okolje.

Ogromen uspeh Gotovčeve opere »Ero z onega sveta« v Berlinu. »Hrvatski dnevniki« z dne 4. t. m. je objavil daljši članek svojega berlinskega dopisnika dr. Pavliča z naslovom »Triumfalni uspeh hrvatske opere u Berlinu«. Pisec obširnoro poročila o vprizoritvi te opere, ki jo tudi Slovenci poznamo in cenimo, v berlinski Staatsoper. Pri premieri dne 29. marca so bili navzoči odlični predstavitelji berlinske družbe in nemške države, med njimi maršal Göring. Prisoten je bil tudi skladatelj Jakob Gotovac, ki so mu za časa njegovega bivanja izkazovali Nemci izredno pozornost. Poročevalec opisuje ogromno navdušenje, s katerim je berlinsko občinstvo sprejelo

to hrvatsko skladbo, prežeto s pravim nacionalnim duhom. Nato navaja v daljših izveščilih sodbe nemških kritikov, ki vsi povrsti poveličujejo odlike tega dela. »Völkischer Beobachter« je Gotovčovo opero postavil za prečepiljič vzgled, kakšna bodi prava narodna opera. Vprizoritve tega dela v reprezentativni nemški operi označuje ta vodilni list za izreden dogodek. Prav tako laskavo se izražajo tudi drugi berlinski kritiki. Poročevalec »Hrvatskega dnevnika« končuje svoj članek z ugotovitvijo, da se more s takim uspehom, kakor ga je dosegla Gotovčeva opera, pohvaliti le redko kateri tuj skladatelj.

Razstava francoske moderne grafike v Zagrebu. V aprilu bosta otvorjeni v Zagrebu dve francoski umetniški razstavi. V Umetniškem paviljonu na trgu kralja Petra bo priredilo Hrvatsko društvo umetnosti razstavo sodobne francoske grafike, ki bo obsegala približno 250 izbranih del. Ob istem času bo priredilo v istih prostorih Društvo prijateljev Francije v Zagrebu razstavo francoskih slik in skulptur, ki so v javnih in zasebnih zbirkah v Jugoslaviji. Med njimi so tudi nekatera dragocena dela. Obe razstavi bosta otvorjeni 20. aprila in združeni z informativnimi predavanji o francoski umetnosti.

Hrvatska kritika o »Ljubljani« in kvartetu. O zagrebškem koncertu »Ljubljanskega kvarteta« dne 27. marca so prinesli hrvatski listi prav pohvalne ocene. Tako piše med drugim kritik »Hrvatskega dnevnika« M. Majer, da so »u tomu kvartetu poznali korpus ozbiljnih umetniških nastojanj i težnja in da »treba istaknuti preciznost zajedničke svirke i nastojanja, da u svojoj interpretaciji udju u bit izvajanih djela«. Enako priznavalo je ocenjeval L. Šafranek-Kavić v »Morgenblattu« in »Zagrebačkem listu«, kjer pra-

vi, da so izvajalci dorasli tudi najpretenzijezijskim delom. Žiga Hirschler pravi v »Jutarnjem listu«, da je »Ljubljanski kvartet« sva djela programa izrazito tehnički i muzikalno u dotjeranem obliku. Isti kritik piše v »Večeru«, da se u Ljubljanskom kvartetu razvija sposobno komorno muzičko tjelo, koje mnogo obećaje u budućnosti. Prav vsi kritiki se izredno poznavalno izražajo o pianistki Zori Zarnikovi, ki je sodelovala v Frankovnem »klavirskem kvintetu« in naglašajo njene odlične interpretacijske in tehnične sposobnosti.

Zagrebski »Savremeni« o slovenski književnosti. »Hrvatski dnevniki« je dne 4. t. m. priobčil poročilo o pripravah za slovenski literarni večer, ki bo 12. aprila v zagrebškem Malem kazalištu. Prireditelj organizirata Društvo hrvatskih književnikov in Društvo slovenskih književnikov kot stanovski in reprezentativni organizaciji pisateljev obeh bratskih narodov. Ob priliki te prireditve bo izšla 8 številka »Savremenika« že 11. aprila izključno s prispevki slovenskih književnikov in s članom predsednika DHK dr. Ilje Jakovljevića o sodelovanju Hrvatov in Slovencev. Prozni prispevki bodo objavljeni v hrvatskem prevodu, medtem ko bodo pesmi nastisnjeni v slovenskem jeziku s tolmачem manj znanih besed. Ta zvezek »Savremenika«, čitamo o »Hrvatskem dnevniku«, bo majhna antologija slovenske poezije in proze. V njem bo zastopanih s članki, pesmimi, povestmi in dramskimi fragmenti 22 slovenskih književnikov in sicer: Župančič, Golia, Albrecht, Majcen, Lovrenčič, Gruđen, Gradnik, Jarc, Vodnik, Pogacnik, Klobčič, Tauferjeva in Kocbek v liriki, Finžgar, Pregelj, Juš Kozak, Miško Kranjec in Prežihov Voranc v prozi, Župančič in Kreft v drami, med tem ko bodo

Domače vesti

Opazovanja

Velika znamenja napovedujejo velike čase. Ker že takole precejšnjo mero let preživljamo veliko dobo, smo tu in tam postali površni opazovalci. En tak primer naj v naslednjem navedemo.

Za letošnji marec je svetovna javnost pričakovala spet kakšne velike usodne odločitve, ki naj preokrenejo smer do edanjega vojevanja na kopnem in na morju. To pričakovanje je bilo utemeljeno na dejstvu, da je nemški kancelar Adolf Hitler izvršil vse svoje pomembnejše pokrete v marcu. Staro rimsko besedo, ki je veljala za naš svet Cezarju: »Boj se marčevih Id!« — je zlasti letos upošteval tisk. Toda priti je moral znansvetnik, ki nam dokazuje, da svet površno motri to zadevo.

Ko je marec pri kraju, se je oglašil g. Sam Francen, vseučiliški profesor iz Chicago, in je objavil studijo o skupni politiki nemškega kancelarja in o njegovi navezanosti na posamezne dni in na določena vremenska razdobja. Dokazuje, da nemški kancelar ni redno vsako leto v marcu izvajal svojih odločilnih političnih strategičnih potez, marveč je redno izvajal vsak tretji mesec marec. Leta 1935. je odpovedal versajsko mirovno pogodbo, naslednje leto v marcu je z vojaštvom zasedel Porenje. Marca 1937 pa ni bilo nobene važnejše dogodke. In potem je prišel marec 1938 z začetkom Avstrije, sledil je marec 1939 z okupacijo Češkoslovaške. Letos pa, kakor je to čisto v redu, se v marcu spet ni zgodilo nič posebnega. Po Francenovi računi ni bilo nič slučajnega, da je nemški kancelar letos v marcu opustil vsako odločilno potezo. To je njegovo pravilo.

O vestnem opazovanju pričuje naslednje poročilce, ki ga čitamo debelo tiskane v raznih listih:

Golob na baldahinu sv. očeta: zanimiv dogodek, ki je zbudil živahne komentarje v Vatikanu. Agencija Havas poroča iz Vatikana: Zanimiv dogodek, ki je zbudil živahne komentarje v Vatikanu, se je zgodil v skupni avdienci, v kateri sprejema sv. oče vsako novo mlado poročence in romarije, ki so prišli v Rim. Ko je sv. oče papež pretekle sredo stopil v svečano dvorano, da peča blagoslov in se je vsedel na svoj prestol, je prišel v dvorano golob in se vsedel vrh baldahina nad sv. očetom. Golob je ostal na svojem mestu ves čas blagoslova in je šele potem spet odletel iz dvorane.

Vse to niso slaba znamenja. Na žalost pa je še mnogo drugih, ki ne obetajo nič dobrega...

PRIZNANO

strokovno Vam svetujejo pri izbiri kozmetičnih preparatov v PARFUMERIJ »VENUS«, Tyrševa 9.

* Glavna skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda bo, kakor sporoča vodstvo Družbe, letos 2. junija v Ljubljani, kar naj upoštevajo vsa društva pri določanju svojih prireditvev. Podrobnejši program bo še priobčen.

* 80letnico je praznoval 5. t. m. g. Vinco Skamlič. Po končani organski šoli v Ljubljani je bil precej let organist pri Sv. Andražu v Haložah in v Cirkovcah na Dravskem polju, kjer je imel trgovino in gostilno. Na svojem malem posestvu v Sesterzah pri Pragerskem preživlja dneve svoje visoke starosti. Ostra zima ga je vrgla v posteljo, iz katere zdaj že tu pa tam malo vstaja. Vzgojil je devet otrok. Nenadna smrt 24letne hčerke Karline ob koncu l. 1938 ga je zelo potrla. K jubileju mu iskreno čestitamo z željo, da bi dočkal še vrsto let v krogu svoje družine.

* Hrvatski odposlanci na razstavi v Budimpešti. Gospodarsko razstavo v Budimpešti je zadnje dni obiskalo posebno odposlanstvo Gospodarske Sloge pod vodstvom prof. Ljudevita Tomašića. Hrvatski delegati, osem po številu, so bili prisrčno sprejeti in dodeljeni jim je bil za vodstvo vseučiliški profesor Josip Kukuljević, ki jim je razkazal razstavo in razne madžarske ustanove, ki so v zvezi s kmetijskim gospodarstvom.

* Hrvatsko agronomsko društvo je bilo ustanovljeno v četrtek popoldne v Zagrebu. Za predsednika je bil izvoljen dr. Pavle

Korpulentnim in mišičastim, pri katerih se pokazuje znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izobno pomaga večtedensko pitje naravnega »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje.

Ogl. reg. S. br. 30474-32.

z razpravami o slovenski književnosti zastopani prof. Kobler, Milena Mohoričeva, dr. Tine Debeljak in B. Borko. Slovenski literaturi posvečena številna odlična zagrebška revija bo obsegala dve tiskovni polni in bo stala samo 7 dinarjev.

Ob stoletnici Emila Zolaja so prišlele pariške »Les Nouvelles Littéraires« celo vrsto izvečkov iz člankov in izjav slavnih francoskih in tujih pisateljev, ki poudarjajo, v čem vidijo njegov pomen. Med njimi so izjave Flauberta, Mallarméja, Anatola, Franca, Tolstoja, Andréa Gida, španca Blasca Ibaneza in mnogih drugih. Vse te izjave kažejo, da je bil Zola mnogo večji pisatelj, kakor bi ga hoteli prikazati enostransko usmerjeni fanatiki, ki nikdar ne priznavajo v nasprotju njegove resnične veličine, ker niso voljni sami priznati svojih zmot in svoje enostranosti. Naj iz »Les Nouvelles Littéraires« navedemo samo neko značilno izjavo: Ko je papež Leon XIII. dne 1. oktobra 1902. izvedel za smrt avtorja romana »Le roman expérimental«, je izrekel naslednje besede odpuščanja: »Zola je bil nasprotnik Cerkve, vendar pa odkrit in pošten nasprotnik. Naj njegova duša mirno počiva nad zvezdami.« Videti je, da je imel vrhovni poglavar katoliške Cerkve več umevanja za človeško veličino Zolaja, kakor ga imajo razni majhni duhoviti, ki preizkušajo na njegovem v marsičem nedvomno enostranskem in slabem, vendar pa v zvezi vsemu velikem in živem delu svojega ozkostranskega merila.

Italijanski kralj kot znansvetnik. Italijanski veleposlanik v Parizu je nedavno

Kvantan. Sprejet je bil predlog, da ustanovi društvo fond Josipa Predavca. Iz tega fonda bodo prejemali nagrade studentje agronomije na zagrebškem vseučilišču za naloge iz področja kmetijskega gospodarstva.

* Moč Soboške gasilske župe. Malokatera gasilska župa se lahko postavi s tako vzorno organizacijo in tolikim številom delovnega članstva kakor Soboška. V njej je včlanjenih 2652 izvršujočih, 189 podpornih in 32 častnih članov, skupaj torej 2900. V župi je bilo 77 veselic, ki so društvom prinesle nad 32.000 din čistega dobička. Pri zadnjem obnem zboru, ki je bil v prenapolnjeni dvorani grajskega kina, je bil za župnega starešino z odobravanjem ponovno izvoljen industrijec g. Josip Benko iz Murske Sobotice.

* Italijanska vojna ladja v Dubrovniku. V četrtek popoldne je priplula v Gruž italijanska vojna ladja »Amerigo Vesputzi« s 300 pomorskih oficirji. Ko je pristala ob obali, se je podalo na njo nekaj naših oficirjev, nakar so se gostje in naši medsebojno pozdravili. Na ladjo sta prišla tudi italijanski konzul iz Dubrovnika in italijanski atašé pri poslanstvu v Beogradu. Po sprejemu so si italijanski oficirji ogledali našo vojaško pomorsko akademijo, obiskali so magistrat in sresko načelstvo. Naši predstavniki so jim vrnili obisk. V Oficirskem domu je bila zakuska nakar so zaplesali kolo. Včeraj je občina priredila gostom banket v hotelu »Imperial«.

DREVI

Telovadna akademija v Sokolskem domu v Šiški

OB 20. URL

Prosimo za obisk.

* Novo palačo dobi zagrebška železniška direkcija. Zgradijo jo bodo v Branimirovi ulici in bo veljala 3 milijone dinarjev. Narčni so že predložili ministrstvu za promet.

* Tudi Sarajevski dobi svoj nebotičnik. Na velikem verskem zborovanju so zastopniki bosanskih muslimanov v tajni seji sklenili, da zgradijo v Sarajevu nebotičnik, ki bo imel 14 nadstropij. Postavili ga bodo tam, kjer zdaj stoji džamija Havadja Kemaludžina.

* Letošnja plovba po Dunavu se bo v celoti razvila s 7. aprilom, v kolikor tega ne bo oviralo visoko vodovje in ledena plošče, ki se vedno plavajo po rekli. Posebno živahna bo letos nemška plovba. Kakor

Josip Cugmus, Beograd 100 din; Jos. Olip, Beograd, 100 din; podružnica Skopje 160 din. Razni prispevki: I. Hauptman, Fala, 200 din; Hranilni in posojilni konzorcij drž. uslužbencev, Ljubljana, 500 din; dr. Aleš Peršin, Ljubljana, 150 din; Mano in Božka Josin, Ljubljana, 250 din; izgubljen na stavi 100 din; tovariši sodniki pok. Iv. Vrančič 100 din; rodbina M. Velepč, Ljubljana, 200 din; Franjica Tičarjeva, Ljubljana, 300 din; Ana Pretnarjeva, Zemun, 100 din; občina Gornji Logatec, 50 din; skupaj 15.498,50 din. (—)

* Uprava »Našega valca obvešča vse svoje naročnike, da bodo številko za prihodnji teden prejeli šele v nedeljo ali ponedeljek. Ekspresna pošiljka s programskim delom za »Naš valc« je bila oddana na beograjski pošti v četrtek ob dveh popoldne, ni pa prispela v Ljubljano niti do petka zvečer. Našo pošto direkcijsko prosi upravo »Našega valca« ponovno, da napravi red in ukrene proti krivicem vse potrebne, saj pri takšnem načinu odprave izgubi ekspresnina sploh vsak smisel, prejemniki ekspresnih pošilk pa so po krivdi pošte uprave občutno tudi gmotno okodovani.

* Za »Sklad prof. dr. Pavla Grošlja« so razen železnorazvojnih darovalci: dr. Igor Tavčar 100; neimenovani 50; Zdravilišče Slatina Radenci 100; Anton Mencinger, trgovec 20; Franjo Novak, trgovec, 25; dr. Vadal Ludvik, advokat v Murski Soboti, 30; dr. Karlin Mirko, Golnik, 50; dr. J. Peček, zdravnik v Brezicah, 20; inž. Pehani Igo, univ. prof., 50; dr. Stojan Ivan, javni notar v Celju, 50; Gornjeradgona občinska podjetja, 50; A. E. Skaberne, 100; dr. Stanovnik Aleš, odvetnik na Jesenicah, 50; Dolenc Milan, banovinski veterinar, Bohinjska Bistrica, 30; dr. Ivan Rakovec, univ. prof., 100; Pretnar Slavko, odvetnik, Metlika, 30; dr. J. Pintar, docent, 100; inž. Ant. Klinar, gradbeni direktor v p. 100; dr. Bežič Luka, zdravnik, 20; dr. Sabec Fran, vrhnika, 100; dr. Ivan Vasič, odvetnik, Novo mesto, 100; dr. P. Sokolov, ban. zdravnik pri Sv. Jurju ob Ščavnici, 30; Universale, tovarna klubov in slavnikov d. z. o. z., Domžale, 20; inž. V. Fetič, Zetjav, 50; I. Kleinmayr & Fed. Bamberg, družba z. o. z., 1.000; Janko Baloh, 25; dr. Rekar Ernest, Jesenice, 100; Demšar Gregor, javni notar v Mokronogu, 30; Medić-Miklavc, tekstilna industr. družba z. o. z., Medvode, 200; dr. Gornji Krek, univ. prof., 100; dr. Joža Vilfan, odvetnik,

Za staro in mlado drevi ob pol 9. uri

ples Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu

izročil pariški Akademiji napisov in lepim umetnosti 18. zvezek dela »Corpus nummorum Italicorum«, čigar avtor je italijanski kralj in cesar Viktor Emanuel III. Ta vladar se že izza mladih let smotrno bavi z numizmatiko in je na tem znanstvenem področju dosegel velik uspeh.

Mirko Jelusič, nemški pisatelj hrvatskega pokolenja, je izdal v založbi dunajske knjižarne F. Speidel svoj novi roman z naslovom »Der Soldat«. Ta roman avtorja »Cezarja« in »Don Juana« poveljuje prusko militaristično vzgojo.

Nove češke muzikalne knjige. Moravski muzikolog dr. Bohumir Štědron je napisal v zadnjem času več zanimivih muzikalnih spisov, ki prikazujejo sistematično obdelovanje domačih čeških kulturnih vrednot tudi na tem področju. Na prvem mestu omenjamo njegovo razpravo »Leos Janaček a Luhačovicích« (izšla l. 1939), v kateri najprej priobčuje Janačkov originalni spis »Moje Luhačovice«, ta znameniti moravski mušetar opisuje narodne muzikalne posebnosti in jih ponazarja s stvarnimi primeri. Za tem razpravi sledi študija pod naslovom »Janačkov pobyv v Luhačovicích« podrobno o bivanju in delu velikega skladatelja v znanem zdravilišču. Dalje je isti avtor izdal »Stare češke písně« (izšla leta 1940) v originalu ter današnji uporabi in jim je pridal še historični komentar. Knjižica vsebuje naslednje pesmi: »Ktož jsi, boží bojovníce«, »Hospodine, pomiluj ný, «Svatý Václave, «Otče naše, «Postaň, veliké mesto pražské« in še nekaj drugih skupno s češko himno; po načinu obdelave

ve ni zbirka le nacionalno, marveč tudi zgodovinsko zanimiva. Končno je avtor obeh navedenih del sestavil (l. del 1940) »Bibliografický přehled hudebně-výchovné literatury«, v katerem se bavi z vsemi panogami muzikalnega vzgojstva, seveda češkega, tuje pa v toliko, koliko je v zvezi s češkimi; tako navaja od slovenskih avtorjev edinega dr. Dragotina Cvetka. Bibliografijo ter spis o Janačku bo Štědron še nadaljeval.

Tiskarski skrat ali čudežno dete? L. 1932 sem pripeljal do vsjega tečajnega izpita svoje dijak ob slovensčini, čeprav zanj nimam nobenih formalnih spričeval. Tedaj sem opazil, da je »bratrec Andrej«, čigar stoletnico smrti oznanja v dramskega odra sedaj njegov »Varuh«, ponašal med drugim tudi Allinghamovo »Norene sreče«, v izvirniku Fortune's Frolic (Griffenauerjeva Kratka zg. 1920. pravi napak: Fortune's). Skušal sem dognati kdo je ta Allingham. Dosti knjig sem zastoj odprl, celo velikansko Enciklo. Britannico na univerz. Brockhaus iz 1901 ima za pesnika Williama A. podatek: 19. V. 1824—18. XI. 1889. Muret-Sandersov slovar pa 1828—89. Prijatelj F. A. sem nagovoril, naj pozve o priiliki pri F. Lavrinu o tem dramskem čudežniku, ki so ga slovenili če ne že z njegovim 11. letom, pa vsaj s 15. Ali tiči v Brockhausu pogreška ali pa je Albion imel že imenja temu piscu, ki nam ga je ahasverski Smole skušal približati? Kdo nam to razjasni?

A. D.

In zopet se boste smejali

HANSU MOSER v sijajni burki

PREMIERA danes v KINO MATICI, tel. 21-24

Ob 16., 19. in 21. uri.

DANES PREMIERA senzacionalnega eksotičnega pustolovskega filma v dveh epohah po znamenitem strip-romanu Lymanne Younga. Serija pustolovščin, napetih do skrajnosti v gigantskem vefilimu, ki bo zadivil slehernega gledalca.

Pustolovščine Tima Taylora

I. del: GROZA PRAGOZDA

V glavni vlogi: TIM TAYLOR, LORA LACEY, SERŽAN GATES. Borba na življenje in smrt z roparskimi zločinci, z divjimi zvermi in z zahrbtnimi zlikovci. — Film v stilu »Tarzan«, ki bo ponovno razgibal vse ljubljance.

KINO SLOGA, tel. 27-30, danes ob 16., 19. in 21. uri

Ob 14.30 poslednjič po znižanih cenah: Stanlio in Olio v smešopolni burki: VESELA ŠKOTA

* Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela v marcu 1940: I. p. družnice: Križevci pri Ljutomeru 500 din; Gradisce 250 din; Novo mesto m. 600 din; Novo mesto ž. 1.051,50 din; Metlika 200 din; Cerkije 12 din; Rogaska Slatina 440 din; Sv. Jurij ob Pesnici 60 din; Kranj 100 din; Brežice 600 din; Zelenik 60 din; Slovenjgradec ž. 1.000 din; St. Pavel pri Preboldu 600 din; Litija 500 din; Mokronog 60 din; Vitanje 25 din; Ruše 1.000 din; Maribor m. 2.900 din; Ormož 338 din; Siska m. 200 din; Ljubljana, šentjakobsko-trnovska m. 160 din; šentjakobsko-trnovska ž. 1.450 din; Beograd 882 din. CM obrambni sklad: podružnica Litija 200 din. Kočevski dinar:

Kranj, 30; dr. Fran Ivanetič advokat, Novo mesto, 50; dr. Rado Kušej, univ. prof., 50; dr. Reja Dušan, ban. zdravnik, St. Jernej na Dolenjskem, 100, Ašič Ivan, javni notar, Maribor, 200; Mr. Nada Orožen, lekarnarica, Ptuj, 200; dr. Janko Benedik, Bled 150; Kobler Franc, odvetnik, Radovljica, 50; Bogomir Zargi, 20; Drogerija Gregorič, 50; dr. inž. R. Klemen, univ. doc., 75; dr. Ernest Mayer, 50; dr. Hrovat Anton, zdravnik, Ormož, 50; dr. Fedran Gregor, Stična, 50; dr. Fran Roš, advokat, Laško, 50; dr. Kralječ Otmar, 100; Lekarna Mr. M. Rauch, Kranj, 100; dr. A. Salberger, odvetnik, Ljutomer, 100; vseuč. prof. Anton Melik, 50; Ivan Rus, lesna industrija, Loški potok, 100; inž. Djordje Maširevič, Veče, 300; Gostilničarska pivovarna d. d., Laško, 50; dr. Franc Stomol, zobozdravnik, Maribor, 50; dr. med. Bergelj France, Jesenice, 20; Bratje Platič, tovarna za dokumentni in kartni papir Radeče pri Zidanem mostu, 500; dr. Cebolin Lujko, 30; neimenovani 30; Julij Nardin, 200; Javna skladišča, družba z. o. z., 100; dr. Merljak Božena, 50; Avg. Agnola, 100; dr. Janez Gantar, Radovljica, 70; Nastran in drug, družba z. o. z., Homec, 50; Marija Zamuda, Bled, 100; Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d. 78 din. Uprava sklada prof. dr. P. Grošlja se vsem darovalcem najtopleje zahvaljuje in prosi novih prispevkov za »Grošljeve sklade«.

* Nov grob. Umrla je ga. Marija Hofbauerjeva, rojena Fischerjeva, v starosti 73 let. Pogreb bo 7. t. m. iz hiše žalosti v Vitanju. Blag ji spomin, žalujočim naše sožalje!

* Obsojba Zdravka Talerja. Poročali smo o razpravi, ki je bila te dni proti bivšemu blažnjaku rudarskega glavarstva v Zagrebu Zdravku Talerju in njegovim tovaršem, ki odgovarjajo za poverljivih 904.047 din. Veliki kazenski senat je v četrtek obsodil Zdravka Talerja zaradi poverbe 995.000 din, kolikor je moglo soodloči ugotoviti, na štiri leta in 2 meseca strogega zapor, ostali pa so oproščeni. Taler lahko vrne samo 30.000 din. Oni, ki so z nezadostnim nadzorstvom omogočili nepravilno uradovanje, pa morajo državi vrniti 70.000 din.

* Smrtna obsodba zaradi umora zakončev Siliharjev. Poročali smo, kako sta bila v noči na 7. oktobra 1937 umorjena v Radoboji v Hrvatskem Zagorju zakonca Janjo in Antonija Silihar. Imela sta gostilno in lepo posestvo, posojala sta denar, saj sta zbrala že lepe prihranke. Po umoru so mislili, da sta postala žrtve roparjev, toda takoj se je ugotovilo, da morilec ni vzel ničesar drugega kakor dve novi uri in samokres. Naposled je bil kot morilec razkrinkan 32-letni Slavko Jambrek iz Radoboj. Po daljšem obotavljanju je izpovedal, da je zakonca Siliharja umoril po dogovoru s pokojnikovim bratom Mihajlom Siliharjem. Nato so orožniki prišli tudi Mihajla in njegovo ženo Ljubico, o kateri je Jambrek trdil, da je stala na straži. Razprava se je pričela 12. marca v Varaždinu in je trajala polnih 17 dni. Zaslanih je bilo 60 prič. Jambrek je do podrobnosti vse priznal, pač pa sta odločno tajila krivdo Mihajlo in Ljubica. V četrtek je bila razglašena sodba, po kateri je Slavko Jambrek obsojen na vešala, Mijo in Ljubica pa sta oproščena.

* Izlet v Grčijo od 24. do 30. aprila. Informacije in prijave do 17. Putnik. (—)

* V nedeljo s smučmi na Zelenico. Prijave Putnik. (—)

* Izlet na Milanski sejem od 21. do 28. aprila. Informacije in prijave samo do 10. Putnik. (—)

* APZ pride v Beograd v sredo, 10. t. m. Zvečer ob 20.30 bo priredil v dvorani Kolarčeve ljudske univerze velik koncert pesmi slovenske romanke. Opazujemo rojake, naj ne zamude koncerta Akademiskega pevskega zbora iz Ljubljane, ki slovi kot odlični slovenski zbor. (—)

Iz Ljubljane

* Omladinska organizacija Jugoslovanske nacionalne »Stranke za Moste« bo imela drevi 6. t. m. ob 20. v Lasanovi gostilni v Mostah, Pokopališka ulica svoj redni občni zbor. Dolžnost slehernega omladinca je, da se obnega zbora gotovo udeleži. Vabljeni so tudi tovarši starešinske organizacije, ker bodo poleg običajnega dnevnega reda podana izbrana poročila vseh sreskih in banovinskih delegatov.

Kupujte srečke državne

razr. loterije v glavni

kolekturi »Vrelec sreče«

ALOJZIJ PLANINŠEK,

Ljubljana, Beethovnova

ul. 14 — telefon 35-10.

* Bolgarski tenorist Stojan Kolarov, ki je pred dvema letoma z velikim uspehom gostoval pri nas z bolgarsko opero, bo nastopil v nedeljo zvečer na našem odru v Leoncavallovi »Glumatihi«. Kolarov je zdaj že delj časa član zagrebškega gledališča, kjer ga zavojoji prikupnega glasu in simpatične pojave štejejo med najbolj priljubljene igralce. Ker bo tudi ostala naša zasedba prvovrstna z Ribičeva, Marušičem, Jankom in Banovcem v glav-

nih partijah, bo vzbudilo gostovanje nedvomno obilo zanimanja. Obenem se bo uprizorila tudi suita iz Čajkovskega baleta »Hrestač«.

Krasne eksemplare SREBRNIH LISIC

in vse druge posebnosti kozuhovine — dobite najceneje pri KRZNARSTVU JOŽE DOLENC, Sv. Petra cesta 19.

* Dančeva proslava preloženja. Vsem prijateljem in ljubiteljem našega igralca Daneša sporočamo, da je proslava 40letnice zaradi njegove nenadne obolesti preložena. Že kupljene vstopnice ostanejo v veljavi. Datum proslave bo pravčasno objavljen. — Združenje gledaliških igralcev.

O B J A V A

Vse tri skupščine občinskih uslužbencev se jutri v nedeljo v Zidanem mostu NE MOREJO vršiti in so preložene na nedoločen čas. Odbori.

* »Uje« dvaindvajseti in poslednjič na Sentijskem odru. Na željo mnogih stalnih obiskovalcev, ki dosedaj še niso imeli prilike ogledati si to duhovito veseloligro, se je uprava odra odločila še za eno predstavo, ki bo drevi ob 20.15. V nedeljo 7. t. m. ob 20.15 pa bo ponovitev zabavne veseloligre s petjem in godbo »Pekovskas«. Ker so bile vse dosedanje predstave Ujeja in Pekovske popolnoma razprodane in je vselej odšlo mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že vnaprej od danes dalje v društvenih prostorih v Mestnem domu.

Samo Din 49.— Vas stane

fotografski aparat na zviti

film 6/9 — sveže filme od

Din 11.—

dalje, dobite pri

Foto Touristu Lojzu Šmucu

NA ALEKSANDROVI CESTI 8

kjer tudi najkulantnejše zamenjate rabljene fotoaparate za noveje tipe Leice, Contax, Roliflex itd.

* Pozor! Dramski odsek Narodne strokovne zveze vabi cenjene dame, katere imajo veselje do dramatike, naj se zgledajo v tajništvo »Narodne strokovne zveze« Delavski zbornici, Miklošičeva cesta, II. nadstropje, vsak dan od 10. do 12. in od 5. do 7. ure.

P L A Š Č I

balon svila

pri

SPORT-KMET

ALEKSANDROVA CESTA.

* Med slavnimi ruškimi glasbeniki, zavzema eno prvih mest Sergij Vasiljevič Rahmaninov. Iz svoje domovine se je izselil v živni kot skladatelj in klavirski virtuoz v Ameriko. Znan je kot izvajajoči umetnik, visoko cenjen in priznan pa tudi kot skladatelj. Napisal je razna dela, simfonije, opere, kantate, komorne skladbe in tri klavirske koncerte s spremljevanjem orkestra. Izmed teh je najbolj znan drugi op. 18. ki ga bo igral pianist Ivan Noč na koncertu v ponedeljek 8. t. m. v veliki unioinski dvorani. Takrat bo jubilejni simfonični koncert ob 20letnici Orkestralnega društva Glasbene Matice. Vstopnice so v knjigarni Glasbene Matice. (—)

ČAJANKA

Akadskeke Jadranske

Straže

D A N E S

TRGOVSKI DOM OB 20. URL

* Za zimske pomči ljubljanskim rezečem pripravila Glasbena Matica reprezentativen koncert slovenske glasbe, ki bo v petek 26. t. m. zvečer v veliki dvorani hotela Union. Poleg zbora Glasbene matice, Ljubljanske filharmonije in Akademiskega pevskega zbora bodo na tem dobrodelnem koncertu sodelovali tudi drugi odlični glasbeni umetniki, predvsem pa predstavniki Glasbene akademije.

* Ribarsko društvo v Ljubljani poziva svoje člane na občni zbor drevi ob 20. pri Mikliču (Kolodvorska ulica). Volitve novega odbora!

u — Bežigradska Ciril-Metodova podružnica bo imela drevi ob 20. svoj redni letni občni zbor v telovadnici Sokolskega društva Ljubljana III. ob Tyrševi cesti. Vsi zavedni Bežigradci so vabljeni na razpravo o podrobnem narodno-obrambnem delu v današnji dobi.

u — Nezgoda invalida. V opoldanskih urah bi se bila kmalu zgodila huda prometna nesreča, za katere lahke posledice se je zahvaliti srečnemu naključju. Iz Vošnjakovice ulice je privozil na lesenem preprostem vozčku s tremi kolesi 30letni Ljotz Sinkovec, brezposelni delavec, ki so mu po njegovem zatrjevanju noge čisto omtvele in se zdaj sam prevaža po ulicah v zasilem vozčku, poganjajoč kolesa z rokami. Tudi zdaj je prečkal Gosposvet-sko cesto v smeri Glečarjeve ulice ter se zaradi premajhne, nerodne gibljivosti vozčka ni mogel pravočasno izogniti nasproti prihajajočemu avtomobilu. Doživel je srečo v nesreči, saj mu je avtomobil opazil samo eno kolo in ga seveda pošeno strl, dočim je sam nepoškodovan, toda pošteno prestrašen obsedel v vegastem vozčku. Sofer je avto ustavil in pričel ob razstani celce množice radovednežev s poglajni o odškodnini. Sporazumeja sta se z oškodovancem za pet kovačev, ki mu jih j sofer na mestu izplačal. Vsa reč se je torej še kar zadovoljivo zaključila za obe stranki. Nekaj drugega pa je seveda z glasom ljudske domišljije, ki je iz muhe napravila slona, saj so se še pozno popoldne širile po mestu alarmantne vesti o velikem avtomobilskem karambolu v Vošnjakovi ulici, ki je terjal eno smrtno žrtev in dvoje ranjencev.

I. ISTRSKI VEČER

danes ob 20. uri
v Delavski zbornici

u — Nezgoda v Uršulinskem samostanu. Včeraj popoldne so bili mestni reševalci nujno klicani v uršulinski samostan. Sestra Cirila Zupančičeva je padla po stopnicah in si zlomila nogo, da so jo morali prepeljati na kirurški oddelek.

u — Ljubezni begunc. Na Puhovem dvorišču v Trnovem so te dni opazili ljubeznega pritepenca, ki se jim je posebno zasmilil, ker je invalid. Prijeli so ga in ga spravili na varno. To je namreč škorec, ki ima zlomljeno nožico in nosi obročec s številko 434. Potikal se je med kokušmi in psički. Zdalj ga je vzel v varno zavetje g. prof. Albert Sič in ga spravil na toplo, kjer ga skrbno neguje, ne bo prav nič zameril, če se za invalidnega pritepenca pozanima ornitološki zavod. Našel ga bo v Gradaški ulici št. 18.

u — Ljudevit Pongratz obojen. Pred dnevi je okrogno sodišče v Zagrebu obsodilo Ljudevita Pongratza, ki ga kot izumitelja »dobro pozna tudi Ljubljana, na osem mesecev strogega zapor, ker je nekoga svojega prijatelja opeharil za več tisočakov. Zagrebški listi pišejo, da je mož že kot majhen deček začel krasti, pa so ga oblastva spravila v poboljševalnico v Glini. Tam se je izučil knjigovodstvene obrti, a dela se nikoli ni držal. Temveč se je rajši ukvarjal z raznimi izumi, ki pa so mu služili samo zato, da je na lahek način prišel do denarja. V Ljubljani smo ga pred leti spoznali, ko je na velesejnu nudil na prodaj nekakšen zločiv dežnik. Takrat je Pongratz, ki ima pri ženskah izredno srečo, navezal celo vrsto bolj ali manj intimnih poznanstev, ki so mu pomagala do lepega denarja. Se danes prihajajo v hišo, v kateri je takrat stanoval, ženske povpraševati za njim. Kakor piše »Jutranci list«, ima Pongratz lepo število kazni za sabo. Med drugim je odsedel v Ljubljani tri leta, v Mariboru šest tednov, v Zagrebu osem mesecev, pet let, deset mesecev, zdaj pa bo spet osem mesecev ostal za zapah.

u — Danes je nabiralni dan Mestne ženske CM podružnice v Ljubljani za narodno obrambno Društvo sv. Cirila in Metoda. Podprite delo Društva in darujte mal dar, da bo današnja zbirka čim izdatneje pripomogla k izvršitvi družbenih ciljev in nalogi! (—)

u — Plesni venček ljubljanskih pekovskih pomočnikov bo danes, 6. aprila, ob 20. v prostorih hotela »Metropol« (Miklič). Vse prijatelje prijetne zabave vabi odbor. (—)

u — Redni občni zbor prvega društva hšnih posestnikov v Ljubljani bo v torek, dne 9. aprila t. l. ob šestih zvečer v beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Člani se vabijo k obilni udeležbi. Odbor. (—)

u — Občni zbor Vzgojevalnega in izobraževalnega društva »Domovina« v Ljubljani (Dijaska kuhinja) je preložen in bo v ponedeljek 15. aprila ob 18. uri v Akademskem kolegiju.

u — Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od danes ob 20. ure do ponedeljka ob 8. ure zjutraj mestni višji zdravstveni svetnik dr. Franta Mš. Poljanska cesta št. 15/II. telefon št. 32-84.

u — Petkova policijska racija je spet temeljito očistila teren ljubljanskega policijskega okoliša. Bilo je prijetih in zasilanih okrog 50 petpohupov, lahkoživ, delomirnežev in podobnih izgubljenih ljudi v starosti od 18. do 45 let. Nastopajoče pomladanske sapice so veliko število prosjakov in malih tatčev privabile z dežele v mesto, kjer se očitno bolje počutijo in najdejo več prilike za brezdelni, dostikrat nepošten način preživljanja. Že davno je postal problem dneva tip mladega, zdravega delomirneža, ki pod pretežno brezposelnosti prosjači po hišah, odjeda tako podporo resnično potrebnim ter vse skupaj postavlja v slabo luč, saj so priložnostne tatvine ob prilikah prosjačenja po tujih stanovanjih skoraj na dnevnem redu. Nekaj prijateljskih osumljencev bo policija izročila sodišču, da jim izpraša vest in jih kaznuje za stare grehe, nekaj pa jih bo izgnanih iz mesta.

Iz Celja

e — Kako je s podporami za revne delavce? Prejeli smo: Z zanimanjem smo čitali v sredo v »Jutru« notico o razdeljevanju podpor iz tako zvanega Westnovega sklada, ki so bile določene za revne delavce, predvsem za one, ki imajo bolne rodbinske člane. Ker se trdovratno vzdržuje vest, da je podelila mestna občina nekemu obrtniku, hišnemu posestniku in funkcionarju fantovskega odseka iz tega sklada 2.000 din podpore, bo mestni socialni referent na prihodnji seji mestnega sveta gotovo pojasnil tudi to zadevo.

e — Sokolski Slovanski večer, ki bo drevi v Narodnem domu, bo svojevrstna in edin-

stvena prireditev. Pri oficielnem sprejemu.

e — Soferski izpiti v Celju. Kandidati iz celjskega, gornjejskega, konjskega in šmarnskega sreza, ki nameravajo polagati izpit za vozače motornih vozil, naj čimprej vložijo zadavne prošnje na sreskem načelstvu v Celju. Dan izpita bo vsakemu kandidatu sporočen pravočasno.

e — Lastniki motornih vozil naj dvignejo nove evidenčne tablice za svoja vozila, ker je uporaba motornih vozil, opremljenih s starimi tablicami, nedopustna. ki bo od 20.30 do 21. bo vsak gost počasičen po starem slovanskem običaju s kruhom in soljo. Obлека temna, narodne noše zaželene.

e — Vprašanje zvišanja krušnih cen v Celju. Združenje pekov v Celju je imelo v četrtke popoldne zborovanje, na katerem je razpravljalo o vprašanju zvišanja krušnih cen. Sklenjeno je bilo, da bodo krušne cene regulirane v sporazumu s pekovskima združenjima v Ljubljani in Mariboru. V Celju pa so peki zaenkrat znižali provizijo za preprodajalce peciva od 20 na 10 odstotkov.

e — Mladinski pevski zbor »Vilhar« na meščanski soli na Rakcu priredi jutri ob 15. v celjskem gledališču koncert slovenske mladinske pesmi. Opozorjamo na koncert tega odličnega mladinskega zbora. Vstopnice so v predprodaji v Slomškovi knjižarni.

e — Zdravniško dežurno službo za člane OUZO bo imel jutri zdravnik dr. Drago Hočevar v Kolencovi ulici.

Iz Maribora

a — Otvoritev pohorske avtomobilske ceste. Dne 4. avgusta so slovesna otvoritev pohorske avtomobilske ceste, ki bo dotle popolnoma dograjena. Svečana otvoritev bo ob času prireditve Mariborskega tedna.

a — Himen. Poročili so se zdravnik dr. Franc Rostaher in zasebnica Marija Lautnerjeva, Adolf Forstnerič strojni tehnik, in Marija Sifner zasebnica, Alojzij Gselman, posestnik, in Neža Praprotnik zasebnica. Mladoporočencem obilo sreče!

a — Iz gledališke pisarne. Drevi »Neopraščena ura«, jutri popoldne »Cigan baron«, zvečer pa »Kovastov in ljubezen«. Vse tri predstave ob znižanih cenah.

a — V ustavljenem tovornem vlakcu zaloga saharina. Ob 21.15 so šentiljski orožniki, kakor nam poročajo iz St. Ilija, zastavili tovorni vlak, ki je privozil z onstran meje. Temeljito so preiskali vse tovorne vagonne in našli sretno skrito zalogo 52 kg vtihotapljenega saharina. Sedaj pozvedujejo za krivici. Verjetno so hoteli vtihotapci spraviti vtihotapljeni saharin s tovornega vlaka med počasno vožnjo pri kosaškem predoru.

Gospodarstvo

K razširjenju pokojninskega zavarovanja na trgovske pomočnike

Prejeli smo: Izšla je uredba, s katero so trgovski pomočniki izločeni iz splošnega zavarovanja za onemoglost in starost ter priključeni pokojninskemu zavarovanju privatnih nameščenecv. tako da so v pogledu starostne in onemoglostne preskrbe izenačeni z onimi nameščenici, za katere je bil prvotno določen zakon o pokojninskem zavarovanju. Uredba obsega važno poblastilo za pokojninske zavode, da smejo trgovske pomočnike združiti v samostojno rizikovo skupnost s samostojnim knjigovodstvom in torej tudi s časoma s samostojnimi premijami in seveda tudi posebnimi pokojninami. To pooblastilo je za trgovske pomočnike zelo nevarno. Pomočniki morajo vztrajati na tem, da se pokojninski zavodi tega pooblastila ne poslužijo in da ostanejo trgovski pomočniki z ostalimi nameščenici zlitii v eno nedeljivo enoto in skupnost. Na ta način je izključena nevarnost, da bi pomočniki morali plačevati radi svoje maloštevilnosti višje premije, pri tem pa bi bile tudi pokojnine manjše, kakor so določene za ostale nameščenice. Ako bi se pokojninski zavodi tega pooblastila poslužili, ne bi imeli trgovski pomočniki od zavarovanja pri teh zavodih koristi, temveč očitno škodo, ki je zaradi nizkih premijev kot vrste zavarovancev posebno občutna. Pomočniki morajo zaradi tega skrbno zasledovati politiko pokojninskih zavodov, da bodo v položaju, pravočasno preprečiti uporabo omenjenega pooblastila. Primerno skrbni in pozorni pa morajo biti tudi njihovi delodajalci.

Trgovski pomočniki so se za razširjenje pokojninskega zavarovanja borili zaradi tega, ker so bili v prvotnem zakonu izpu-

a — Umetniška razstava v beli dvorani Sokolskega doma bo odprta do 14. t. m. in sicer vsak dan od 9. do 18. Doslej si jo je ogledalo okoli 1000 Mariborčanov in Mariborčank.

a — Društvo bivših mornarjev v Mariboru bo zborovalo v nedeljo, 7. aprila, v društveni dvorani hotela »Novi svet« ob 9.30 uri. Vabljeni so vsi člani kakor tudi prijatelji mornarjev. (—)

PERILO, nogavice najugodnejše pri »LAMA«, Maribor.

a — Eldorado sumljivcev postaja Maribor v zadnjem času. Zaradi tega se temeljite racije policijske oblasti zelo ponavljajo. Tudi v noči na petek je bila ob ežna racija v središču mesta in na periferiji, ki se je nadaljevala včeraj popoldne. Uspah je precej zadovoljiv. Od zajetih sumljivcev so bili nekateri odpravljeni iz Maribora, ostali so bili pridržani, ker niso mogli navesti prepričevalnega razloga glede tega, s čim se prav za prav preživljajo.

a — Vlomilsko šolo so odkrili. V zvezi z zajetjem izpriženih mladoletnikov, o čemer smo poročali že v včerajšnji številki, se je pokazalo, da so mladoletniki S. R. L. B. C. O. in G. R. zahajali stalno k nekemu 43letnemu Davidu Mavku, kamor je prihajal tudi 66letni znani vlomilec Alojzij Pihler. Tukaj so mladoletniki prejemali navodila in pouk za izvršitev raznih vlomnih tatvin. Zadeva je vzbudila v Mariboru veliko pozornost, ker se je izkazalo, da so imeli zapeljani mladoletniki zelo dobro šolo. Doslej je po njihovi aretaciji polasjen vlom v Nedogovo čistilnico v Razlagovi ulici, kjer so napravili škodo 18.000 din, nadalje vlom v pisarno lesnega trgovalca Mirka Lebana in L. Filipančiča v Kopališki ulici, v pralnico Elze Durjava na Tržaški cesti, v pisarno slikarja Josipa Škofa v Vetrinski ulici, v pisarno podjetja Skrinjar & Dolenc v Mikloščevi ulici, v pisarno trgovca Pirkmajerja na Aleksandrovi cesti, kleparja Romiha v Smejavni ulici, ključavničarja Hitzla in v pisarno Fordove delavnice na Masarykovi cesti. Skupna škoda je 30.000 do 40.000 din. Po končanem zaslišanju so Mavka, Pihlerja ter njune »učence« izročili sodišču.

a — Nobenih Hacetovih paldašev v Mariboru in okolič. Zaradi suma sodelovanja z zloglasnim razbojnikom Hacetom so oblastva zajela nekatere osumljene osebe iz Maribora in okolice. Hace pa je pri zaslišanju v Ljubljani izpovedal, da ni imel v mariborski okolici nobenih paldašev ali zaupnikov. Na podlagi te Hacetove izpovedbe so bili vsi osumljeni izpuščeni.

Preko 10.000
zdravniških
priznanj!

Serravallo

**železnato
KINA-VINO**

ZA OKREPITEV SLABOTNIH, SLABOKRVNIH IN REKONVALESCENTOV,
Izvrsten okus
Dobiva se v vseh lekarnah po naslednjih cenah:
litrska steklenica 77.— din, pollitrska 48.— din, četrtlitrska 32.— din
Reg. Sp. br. 3290 od 24. II. 1933.

poročilo je razpravljati tudi o preostri odredbi za pobiranje draginje, o dolgoletni želji vseh ptujskih pridobitnih krogov, da se v Ptuj uredi avtomatska telefonska centrala, o potrebi zboljšanja avtomatskega prometa in zvez, o poštni službi, o akciji za zgradbo silosov za shranjevanje sadja in pa o zahtevi vsega trgovstva, da se prepove krošnjarstvo, ki zlasti podelskemu trgovcu zelo škoduje.

Iz tajniškega poročila je razvidno, da šteje ptujsko združenje 157 članov, 162 pomočnikov in pomočnic ter 46 vajencev in vajenk. Blagajna izkazuje 49.300 din dohodkov in 37.300 din izdatkov.

Po končanih poročilih funkcionarjev je govoril tajnik Zveze trg. zbiranj dr. Pušček o novi davčni reformi, o minimalnih plačah trgovskih nameščenecv, o krošnjarstvu, o borbi proti kartelnim družbam, o prodaji monopolov in podelitvah, o omenili je tudi, da je Zveza v teku dveh mesecev zbrala od trgovcev 100.000 din, kateri znesek se bo razdelilo med omejene sole. Pri vlitvah je bil izvoljen stari odbor z malimi izpremembami. Za častnega predsednika združenja je bil izvoljen veletrgovec g. Lenart Franjo. Zastopnik Zbornice za TOI Milko Senčar je izjavil, da naj se prodajne cene najpogostejšim življenjskim potrebščinam ne zvišajo, zato pa naj se znižajo veliki dobički kartelov. Nadalje je iznesel, da naj se pri urejanju dravske banovine predvsem upoštevajo želje in zahteve gospodarskih krogov. Priznal naj posveti v isti meri kot južnim tudi našim krajem vso pozornost in naj kupuje vino v naših Hložah. Ptujsko bolnišnico je treba preurediti in dokončno dograditi. Nadalje je podarjal, da spadajo v mestno upravo v prvi vrsti gospodarstveniki neglede na strankarsko prepričanje, zato naj se čim prej izvedejo tajne volitve.

Radovljiško združenje

Združenje trgovcev za radovljiški srez je imelo preteklo nedeljo ob veliki udeležbi članov svoj redni občni zbor v hotelu Triglav na Bledu. Zanimanje trgovcev za to zborovanje je razumljivo spriči današnjih razmer, ko od dneva do dneva nastopajo nove težave v trgovini. Zborovanja, ki ga je vodil predsednik združenja g. Savnik iz Radovljice, so se udeležili tudi predsednik trgovinskega odseka Zbornice za TOI

Poslovanje Hranilnice dravske banovine

Upravni odbor Hranilnice dravske banovine je včeraj odobril bilanco za preteklo leto, ki izkazuje poslovni čist prebitok v višini 502.000 din (prejšnje leto 1.791.000 din). V smislu hranilniškega pravilnika gre ves ta čist dobiček v rezervni sklad, ki se z letošnjo dotacijo povisa na 8.9 milijona din, stanje vseh rezervnih skladov pa znaša sedaj 15.8 milijona din. Poslovanje hranilnice je bilo lani pod vplivom mednarodnih dogodkov. Denar, ki je bil dvignjen proti koncu leta 1938, se je v začetku leta vračal v hranilnico, začel pa je znova odtekat ob spomladanski češki krizi. Ko so se razmere čez poletje skoro zopet normalizirale in so vlagatelji znova vrnilli svoje vloge, je nastop vojne povzročil novo vznemirjenje.

Zaradi stalne vznemirjenosti je morala tudi hranilnica držati znatna sredstva na razpolago, kar je vplivalo na donosnost poslovanja. Hranilnica tudi ni mogla dati dolgoročnejših posojil. Ob koncu lanskega leta je imela hranilnica v blagajni pri Poštni hranilnici in pri Narodni banki 19.4 milijona din, v državnih blagajniških zapisih 43.5 milijona din in v takoj razpoložljivih naložbah pri bankah 11 milijonov din. Likvidna sredstva so torej dosegla skoraj 74 milijonov din. Hranilne vloge so znašale ob koncu lanskega leta 205.6 milijona din, to je za 3.1 milijona din manj nego ob koncu prejšnjega leta, vsa posojila pa so znašala 122.5 milijona din. Pri podeljevanju novih posojil je morala hranilnica postopati zelo previdno. Hranilnični odpisi so lani dosegli 1.4 milijona din, kar je v zvezi z odpisom pri državnih vrednostnih papirjih, ker so tečaj ob izbruhu vojne popustili. Hranilnica je morala popolnoma odpisati tudi poljske vrednote. Vse te odpise je izvršila iz tekočih sredstev in ne na breme sklada za tečajne razlike.

Pokojninski sklad nameščenecv upravlja poseben mešan odbor. Od svojih hiš v bloku Gradišče - Igriška ulica je imel pokojninski sklad 811.000 kosmatih dohodkov; izdatki za davke in vzdrževanje so znašali 474.000 din, pokojnine 20 upravičencem pa 285.000 din. Čisti prebitok v višini 53.000 se je uporabil za odpise pri hiši.

Hranilnica uporablja ustanovo za neozdravljive, ki ima 5.3 milijona din premoženja. Iz dohodkov obresti je hranilnica izplačala mesečne podpore 46 neozdravljivim vživateljem v skupnem znesku 174.000 din.

Gospodarske vesti

Novi predpisi glede odobravanja občinskih in mestnih proračunov. Uredba o proračunskih dvanajstih za april, maj, junij in julij vsebuje v § 79 določbo, ki pravi: Oblastvo, ki po določbah § 98 zakona o občinah in § 118 zakona o mestnih občinah odobrava občinske in mestne proračune, sme v predloženih občinskih in mestnih proračunih o priliki odobravanja izvesti polnolegjavne spremembe, tako pri dohodkih, kakor tudi pri izdatkih in glede dajatev, ki jih občine in mesta pobirajo za pokritje svojih izdatkov.

Ustavitev obratovanja v švornici gume v Kranju. Iz Kranja nam poročajo: Jugoslovanske tvornice gume v Kranju so v četrtke dale svojemu delavstvu 240 pisanih odpovedi s 14dnevnm rokom. K temu koraku je bilo podjetje prisiljeno zaradi pomanjkanja surovin. Podjetje je do zadnjega upalo, da bo vprašanje glede dobave surove gume še pravočasno ugodno rešeno. Ker pa so vsa prizadevanja ostala brezuspešna, je bilo podjetje prisiljeno dati dvema tretjinama delavstva 14dnev-

g. Smrkolj, predsednik osrednjega lesnega odseka g. Skrbec in član uprave Zveze trgovskih združenj g. Fabjani. Iz poročila tajnika g. Hočevarja je razvidno, da ima združenje 403 člane. Poročilo poudarja omejitve v zunanji trgovini in pomanjkanju surovin, kar zlasti občuti radovljiški okraj, v katerem je zelo razvita tekstilna industrija. Težko se občuti tudi pomanjkanje petroleja, zlasti v gorskih krajih, kjer ni električnega toka. Trgovstvo v radovljiškem okraju hudo občuti tudi posledice zastojav v tujem prometu, saj se je sezona lani zaradi začetka vojne končala že ob koncu avgusta. Kreditiranje blaga je prenehalo in so zaradi tega prišli mnogi trgovci v stiske, ker so morali plačati prejšnje račune, novo blago pa so dobili le proti takojšnjemu plačilu v gotovini ali predplačilu. Tudi v preteklem letu se je nadaljevala borba zaradi krošnjarstev nadloge in je čas, da bi državno oblastvo enkrat vprašanje temeljito uredilo, da bo konec stalnih nedostatkov in pritohž. Jeseniško trgovstvo hudo občuti konkurenco zaradi prodajalnice, ki jo ima Kranjska industrijska družba za svoje delavstvo, kjer prodaja blago delavstvu tudi po nabavnim cenami. V jeseniškem okolišu je že 5 trgovcev odjavilo trgovine.

Zborovalce je v imenu Zbornice za TOI pozdravil g. Smrkolj, ki je poudaril, da se trgovstvo zavla težkih časov, vendar ne gre struno preneptenjati. V današnji dobi gre trgovcu predvsem za to, da se obdrži. Navzok sreski podnačelnik g. Reta je podal zborovalcem pojasnila glede krošnjarstva in šušmarstva in je poudaril, da je pri današnjih zakonskih predpisih borba zelo otežkočena. G. Starkelj z Bleda je predlagal posebno resolucijo o potrebi novljanja predpisov obrtnega zakona o krošnjarstvu in šušmarstvu. Debatu se je gibal okrog vprašanja minimalne plače trgovskemu osebu, ki znaša 900 din mesečno, pri čemer pa se za hrano in stanovanje odračuna le 300 din. Trgovci se zavajajo, da so zahteve nameščenecv upravičene, mnogi pa teh plač ne zmorejajo. Trgovci bodo zaradi tega primorani znižati število pomožnega oseba.

Predsednik osrednjega lesnega odseka g. Skrbec je imel v zvezi z občnim zborom še posvetovanje lesnih trgovcev, na katerem je opozarjal, naj bodo trgovci pri nakupu in prodaji lesa previdni.

ni odgovorni rok. Podjetje ima namreč v zalogi surovega gumija samo še za 14 dnevno obratovanje. Po tem času pa bodo vsi oddelki, v katerih so predelovali gumo, prenehali z obratom in tako bo na cesti 240 delavcev in delavk. Že zadnje smo omenili, da grozi sličen udarec tekstilni industriji, ako se vprašanje dobav surovin pravočasno ne uredi. Pripomniti pa je treba, da rešitev tega vprašanja ni v rokah podjetnikov.

Dobave. 15. t. m. bo pri vojno-sanit. zavodu v Zemunu licitacija za dobavo aluminijastih škatel, 30. aprila pa za dobavo impregnirane platna. — Dne 15. aprila bo pri štabu mornarice kralj. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo bombazne in volnene preje za mornarske maje in nogavice, 23. aprila pa za dobavo platna

Borze

5 aprila

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški kilirinski čeki nespremenjeno 14.70 — 14.90. Grški boni so se v Zagrebu nudili po 31.50 v Beogradu pa je bil promet po 31.25. Tečaj na svobodnem trgu se nadeja ravnanjo po tečaju 53 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je Vojna škoda (pri čvrstješi tendenci trgovljava po 445 (v Beogradu po 446). Zalključek je bil zabeležen še v delnicah Trboveljske po 235.

Devize

Ljubljana. Oficialni tečaji: London 157.65 — 160.85, Pariz 89.05 — 91.35, New York 442.75 — 448.75, Curih 995 — 1005. Amsterdam 2346 — 2384, Bruselj 754 — 766. Tečaji na svobodnem trgu: London 194.83 — 198.03, Pariz 110.11 — 112.41, New York 5480 — 5520, Curih 1228.52 — 1238.52, Amsterdam 2898.27 — 2936.27, Curih. Beograd 10, Pariz 9.0250. London 15.93, New York 446, Bruselj 75.90, Milan 22.50, Amsterdam 236.70, Berlin 178.70, Stockholm 106.20, Oslo 101.30, København 86.10, Sofia 5.50, Budimpešta 79.50, Bukarešta 2.1250.

Effekti

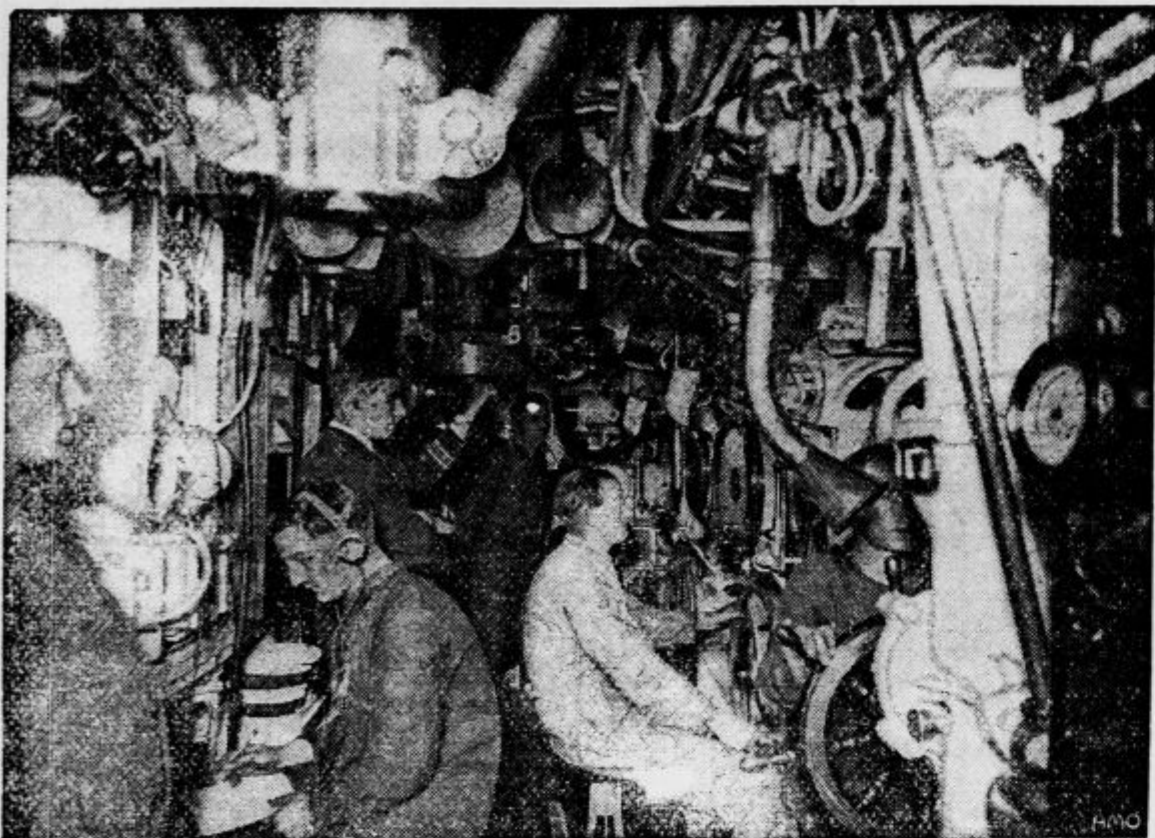
Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 442 — 445 (445), 4% severne agrarne 50 den., 6% begluške 77 — 78, 6% dalm. agrarne 70 den., 6% šumske 69 den., 7% stabiliz. 95 den., 7% invest. 99 den., 7% Seligman 101 den., 7% Blair 93.50 den., 8% Blair 100 den.; delnice: Narodna banka 7700 den., PAB 194 den., Trboveljska 233 — 236, Gutmann 55 bl., Sečerana Beograd, Vojna škoda 446 — 447.50 (446), 4% agrarne 53.50 — 54, 4% severne agrarne 51 — 51.50 (51.25), 6% begluške 77.50 — 78 (78), 6% dalm. agrarne 71.25 — 71.75 (71.50), 6% šumske 70.75 — 72, 7% invest. 100 den., 7% Seligman 102 den., 7% Blair 93 — 94, 8% Blair 100.75 — 101.50 (100.75 — 101.50). Narodna banka 7860 (7900), PAB 194.50 — 196.

Blagovna tržišča

Zito

+ Chicago, 5. aprila. Začetni tečaji: pšenica: za maj 105.75, za julij 105; »oruza: za maj 57, za julij 58.25.
+ Novosadska blagovna borza (5. t. m.). Tendence čvrsta. Pšenica: baška, okolica Novi Sad 220 — 222; sremska 219 — 221; slavonska 220 — 222; gornjebanatska 220 — 222; gornjebanatska 222 — 224; baška ladja Tisa 224 — 226. Rž: baška 180 — 182.50. Oves: sremski 173 — 175; slavonski 174 — 176. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 192.50 — 195. Kruza: baška in baška par. Indija 169 — 171. Moka: baška in banatska »0g« in »0gg« 330 — 340; »2« 310 — 320; »5« 290 — 300; »6« 270 — 280; »7« 240 — 250; »8« 167.56 — 172.50. Otrbi: baški in sremski 150 — 152.50; banatski 147.50 — 150. Fitol: sremski beli brez vreč 440 — 445.

Strojica v podmornici

Pogled v strojni oddelek neke angleške podmornice. Mehaničar teh ladij mora biti nadvse precizen, prav tako pa mora tudi moštvo paziti na vsak prijem

Olimpijada na Finskem šele 1944

Olimpijske zgradbe za sedaj zasedli begunci

V Helsinkiju se sicer oficijelno še niso odločili glede izvedbe XII. olimpijskih iger, vendar postaja vsak dan neverjetnejše, da bi mogli te igre še letos izvesti. Vodja olimpijske poročevalske službe Tolvo Aro je izjavil, da ima Finska sedaj toliko drugih nalog pred seboj, da je že smešno misliti na samo prireditev iger. Istega mnenja je tudi tisk, ki poudarja, da bi bilo silno težko rešiti tudi vprašanje, kam naj bi spravili obiskovalce. Olimpijske zgradbe so morali dati na razpolago beguncem. Še težje bi bilo prehraniti obiskovalce, saj je minister za prehrano ljudstva izjavil, da bo treba živeti na novo racionalizirati.

Finska more upati le na to, da bo olimpijske igre izvedla l. 1944. Naj si bo ljubezen te dežele za mednarodni sport še tako velika, v tem trenutku stoji pred težjimi nalogami, ki jih mora rešiti prej.

Neznane obale in ognjeniki v Antarktidi

Izjava raziskovalca Južnega tečaja, admirala Byrda

S svojo ekspedicijsko ladjo »Bear« je priplul za kratek čas iz Antarktide v Porto Arenas admiral Byrd in je v nekem intervjuju med drugim izjavil, da je magnetični južni tečaj ta čas na drugem mestu, nego ga navajajo karte. To so odkrili na poletih nad tistim predelom, kjer bi moral magnetični tečaj biti.

»Nisem se mogel točno ugotoviti,« pravi admiral Byrd, »kaj je magnetični južni tečaj sedaj. Vem le to, da se je premaknil proti zapadu. Znanost bo to gotovo zelo zanimalo, kajti vse morske karte so sestavljene na podlagi doslej znanega položaja magnetičnih tečajev.«

Bistveni smoter njegovega bivanja v Antarktidi je ta, da bi zbral o njej čim več znanstvenega gradiva. Med njegovimi sodelavci so zastopniki petnajstih različnih znanstvenih področij.

Byrd je nadalje izjavil, da je v Antarktidi več kopnine, nego smo mislili do sedaj. Odkril je več novih gorskih verig. »Odkril sem, da je cela vrsta ozemelj, ki so jih smatrali do danes za otroke, v resnici del ogromne celine. Obala te celine je med Malo Ameriko in Margaretinim zalivom ter je oddaljena od Punte Arenas kakšnih 200 milj. Njena dolžina znaša 1200 milj, toda zavoljo silnih ledenih pregrad, ki zavzemajo 50 milj širok pas, nam ni bilo mogoče, da bi prišli do obale. Drugi raziskovalci te obale zavoljo močnih svetlobnih ošev ali pa zavoljo slabega vremena po vsej priliki niso opazili. Z »Bearom« nam je bilo mogoče prodreti tako daleč, da smo lahko pregledali del obale. Letenje je bilo zavoljo ledu, ki se je tvoril na krikih, zelo težko. Nekaj članov odprave je izumil sončni kompas, s katerim je mogoče izvršiti vsa opazovanja neodvisno od magnetičnih tokov. Odkrili smo tudi ležšča premoga. Premog, ki smo ga nakopali doslej, pa ima le majhno kurilno vrednost. V tem podlegu bomo naša prizadevanja nadaljevali.«

Ožigosani avtomobili

Da bi vozačem vtepli prometni red v glavo, uporabljajo v Los Angelesu z uspehom poseben postopek, ki omogoča grešnika v najkrajšem času ugotoviti. Potreben je bil zavoljo tega, ker se številka bežnega avtomobila ne da vedno zapisati. Policisti so prejeli posebne pištole in imajo naredbo, da morajo ob vsakem prometnem prekršku streljati na voz. Kroglja, ki zadene tudi iz večje daljave, je napolnjena s kislino in ta kislina zariše na vozno rdečo liso. Na ta način se avto ožigosa in daleč ne more bežati, ne da bi ga drugi policisti ustavili.

Spreminjasta vrtnica

Japoncem, ki so izkušeni gojitelji cvetlic, je uspelo vzgojiti vrtnico, ki svoje barve spreminja. V senci je bela, na soncu pa rdeča. V nočnem času ali v malo razsvetljenem prostoru dobi voščeno barvo. Cvetni listi so sploščeni modrikasti, potem postanejo svetlo rožnati in končno beli. Čim pa postaviš vrtnico na sonce, postane purpurno rdeča.

MICHEL ZEVACO:

Don Juan

ROMAN.

Loraydan se je prvič v svojem življenju začutil majhnega, neznatnega v primeri z mošcem, ki je sedel pred njim.

Ta mož je bil mešan. Rokodelec. To je bilo malo, skoraj manj ko nič...

In vendar je bil Loraydan premagan. Prvič v življenju se mu je tensilo srce od čustva, ki ga ni kalil sebičen račun.

Klanjal se je pred Turquandom. Oči so mu bile mokre od solz. Srce mu je utripalo. Vsaj za minuto je bil spet človek. Globoko je dihal. V tem trenutku je bila njegova ljubezen do Beranžerke čista, brez grde primesi. V duši mu je vstajalo spoštovanje in občudovanje do Beranžerkeinega očeta. Nekaj ga je gnalo, da bi padel na kolena in sklenil roke...

O, da bi bil poslušal ta prerodilni nagib! Da bi bil dal duška odrešilnim besedam ljubezni, ki so mu silile iz srca na ustnice!

»Oče,« je klical glas njegovega srca, »oh, oče moje ljubljene Beranžerke, pomagajte mi! Rešite me zla, ki je v meni! Čutim, da bi mogla ljubezen, očiščena v plamenu kesanja, napraviti iz mene človeka... Oče, hudoben sem bil. Bil sem okruten. Neveden sem bil in nisem poznal blagih radosti dobrote in čiste ljubezni. Bežimo oče ljubljene de-

80

klice. Bežimo vsi trije daleč proč od zločina, laži, sleparstva in izdajstva! Bežimo od Pariza in njegovega dvora, da zaživimo v treh novo življenju miru in dobrote... Vzemita me s seboj... odvedita me... prerodita me in me naučita vsega, česar ne znam in ne vem!...

Zakaj so stale te besede pokopane v srcu Amaurija de Loraydana? Zakaj je vzravnal svoj sklonjeni stas? Zakaj so mu solze na trepalnicah usahile kakor v dihu požrešnega ognja?

Kdo ve... Morda, ker je v duhu zagledal porogljiv nasmehek kakega Esséja ali Sansaca. Morda, ker je v mislih začel njun glas... njuno zaničljivo vprašanje, za koliko srebrnjakov je prodal svoj grb oderuhu... Da, prav ta odurni rodovni ponos je moral biti nagib, ki ga je nenadoma iztrgal iz plemenitega čustva, da mu ni povsem prevzelo srca!

Loraydan se je vzravnal. Njegov obraz je bil kakor zaprta vrata, in v črtah obličja mu je drgetal sram nad slabostjo, ki bi ga bila malone storila človeka.

»Nikdar!« je rjovel v njem predramljena zver. »Nikdar se ne predam tema človekoma. Ne dam jima slavnega imena, ki mi ga je zapustila vrsta žlahtnih prednikov! Pokonci, Loraydan! Zagrabij ju! Pograbij njuno zlato! Vzemij si hčer! Vzemij skrivnosti, ki ti jih je oče izdal, in jih porabi, ko pride čas! Vse vzemi — saj je tvoj plen. In ne daj sam ničesar, posebno pa ne imena, ki si svojim prednikom dolžan, da ga obvaruješ nizkega dotika!...«

Nevarna elektrika

Čeprav so poškodbe zavoljo električnih udarcev običajno videti nedolžne, je v notranjosti prizadetega organa pogostoma zelo hudo. Pogostoma povzročajo tudi škibkejši toki hude poškodbe. Posebno v gospodinjstvu moramo biti s poškodovanimi žicami in kontakti zelo previdni, zlasti pa otroci ne smejo zraven. Na zunanji je videti rana mnogokdaj nedolžna, ker je tu učinkovala samo iskra. Niti diake v bližini tega kraja večina niso ožgane. V notranjosti pa trga iskra mišično tkivo in vročina ubija stanice. Med tem ko je treba zunanjo poškodbo po električnem toku obravnavati običajno kakor pač navadne rane, je treba odmirajoče organe, ki itak niso sposobni za delo, kmalu odstraniti, če za to, da se izognemo dolgemu ležanju na bolniški postelji.

Požarni alarm zaradi snežke

Malo minut pred začetkom predstave v nekem budimpešanskem gledališču so se nenadno oglasile sirene gasilcev. Može se čeladami na glavah so planili v voza in vdrli v gledališče, kjer se je v trenutku razlegel klic: »Ogenj! Ogenj!« Nastala je panika, ki so jo pa kmalu obvladali.

Izkazalo se je namreč, da ognja nikjer ni bilo in da je šlo za alarm z nenavadnim vzrokom. Neka dama, ki si je v garderobi slačila snežko, se je pri tem naslonila namreč baš na vzvod svarilnega aparata za požar. V trenutku, ko je snežko spravila z noge, so bili gasilci že v poslopu. Ko so dami povedali, da je bila nehoti vzrok nepotrebnega alarma, je omedlela — tako da gasilci na zadnje vendarle niso prišli popolnoma zaman.

„Ne vsi namah — lepo po vrsti!“

Kratkočasnica iz trgovskega življenja

V Abu na Finskem je živel trgovec, ki so njegovo prodajalno ljudje zelo obiskovali. Ključne si je znal privabiti s šaljivimi opazkami, s katerimi si je pomagal tudi tedaj, kadar so se ljudje v lekalo gnetli, da je šlo vse v redu. Nekoga dne pa se je prehladil in je bil tako hladen, da skoraj ni mogel govoriti. Tisti dan je šlo vse narobe.

Da bi se v bodoče kaj takšnega ne zgodilo več, si je kupil papizo, ki jo je naučil

stavka: »Ne vsi namah, gospoda! Le lepo po vrsti!« Ptica je potem v trgovini ponavljala ta stavek. Ljudje so se smejali in so jo ubogali. Potem se je zgodilo, da je ušla iz kletke. Vse jo je iskalo. Končno so jo odkrili na neki smreki v gozdu. Okoli nje je bilo polno sovraženih ptic, ki so jo sekale s svojimi kljuni. Papiza pa je sedela dostojanstveno na veji in ponavljala: »Ne vsi namah, gospoda! Le lepo po vrsti!«

Citronovo drevo tisoč m pod zemljo

Pred nekaj časa je delavec v nekem rudniku v Montani odrgel limonovo jedro in uspeh je danes majhno drevesce, ki je zrastle v rovu tisoč metrov pod zemeljsko površino. Najbolj čudno je pri tem, da rastlina uspeva, navzile temu, da se hrani samo s kamenitim prahom v rovu in naravno vlago in da se je morala odpovedati celo sončni svetlobi, ki jo nadomestuje svetloba električne žarnice.

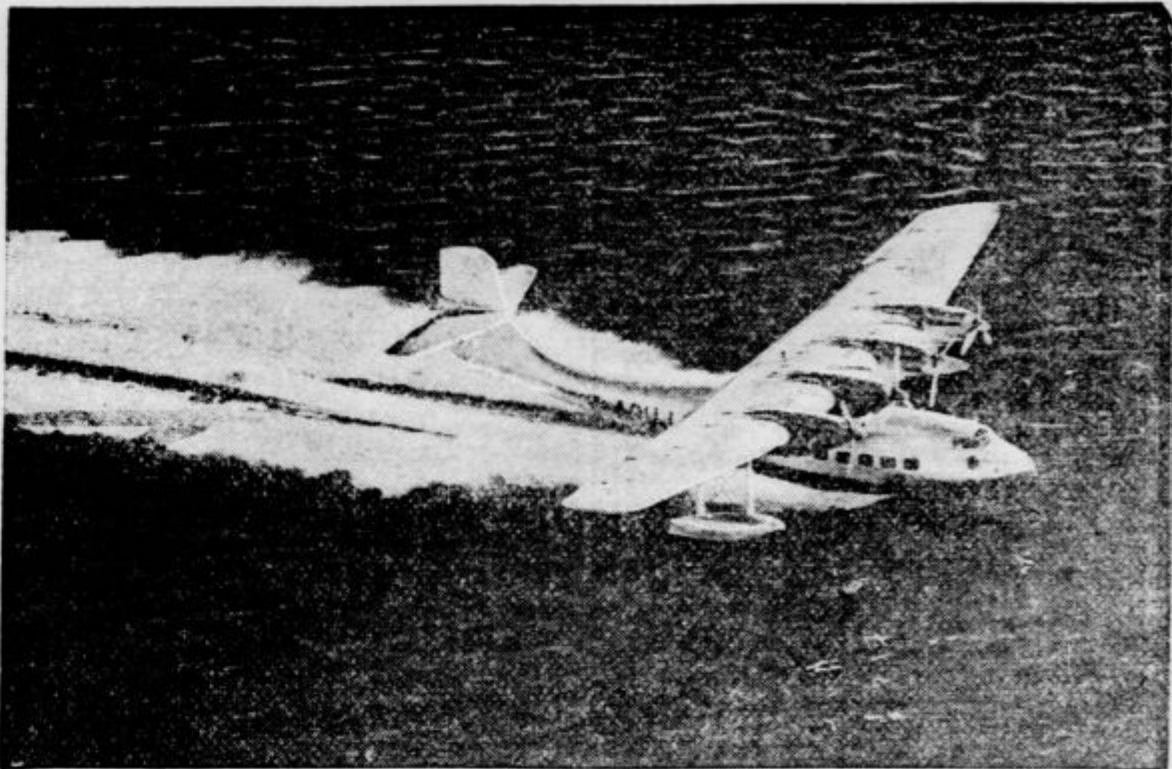
Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Tudi za zabavo je poskrbljeno!

Maurice Chevalier in Josephina Bakerjeva pri francoskih vojaki na bojišču

Letala vozijo čez Ocean

Med Francijo in Južno Ameriko so zdaj v prometu letala posebne vrste, ki prenašajo nujno pošto

Znanost in potegavščina v ameriškem loncu

Aprilska šala z reklamnim ozadjem

Ob istem času so preteklo nedeljo zvečer stotine Filadelfijcev telefonično klicali radijsko postajo. Vse telefonske zveze so bile zasedene. Kriva je bila sledeča radijska brzojavka na nekega mistra Jacka Dennyja, ki jo je radijska postaja malo prej oddajala: »Tvoj strah, da bo svet propadel, je upravičen. Astronomi

Franklinovega zavoda v Filadelfiji to potrjujejo. Znanstveniki napovedujejo, da bo 1. aprila ob 3. popoldne po vzhodnoameriškem času konec sveta. To ni nobena aprilski šala. Potrditev dobiš lahko od ravnatelja planetarija.«

Ne samo ženske, tudi moški so to sporočilo slišali, a Američani radi verjamejo vse, kakor je dokazala zgodba z Marsovci lanskega leta. Verjamejo zlasti tedaj, če začnijo oddajo z »znanostjo«. Posledica je bila silna panika. Ljudje so delali oporoke in se pripravljali na odhod na oni svet, dokler ni oddaja postala sporočila, da si je strašno vest izmislil nedej propagandist za razstavo »Kako bo svet propadel«. Do te pomirjevalne izjave pa so se vile stotine žensk v smrtnem strahu in isto toliko moških je sestavljalo oporoke, čemu oporoke, ko bi moral svet z vsem, kar je na njem, itak propasti, ne bi vedel seveda nihče povedati.

NAMESTO ANEKDOTE

Neki znani skladatelj si je moral navzile raznim mecenom služiti denar na ta način, da je igral v nekem precej dvomljivem nočnem lokalu klavir. Nekoč je v pozni uri prišel v ta lokal eden njegovih mecenov. Ko je mladega moža zagledal, je vzkliknil: »Moj Bog, tako globoko ste padli!« — »Kako neki, saj sem tukaj kot pianist, ne kot gost!« se je odzval skladatelj.

VSAK DAN ENA

»Pet let sta živel z mošcem v sreči in blaženosti...«
»In potem — kaj se je zgodilo?«
»Potem se je vrnil »on« iz Amerike.«
(»Marc Aurelio«)

Ko je tako spet postal prejšnji Loraydan, je izpregovoril:

»Mojster, pomirjen sem. Vidim, da bo njegovo kraljevsko visočanstvo, ako pride drevi iztikat okrog vaše hiše, naletelo na neprestopne ovire. Toda, mojster, vendarle si zamisliva najhujše! Deniva, da so železna vrata vlomljena, vaši slugi pobiti in vi mrtvi; deniva, da se kralju posreči odpreti omaro in ubrati po teh stopnicah isto pot kakor vaša hči na svojem begu... Kaj potem?«

Turquand je vstal in mirno odvrnil:

»Po rovu, ki sem ga dal izkopati, bi kralj prišel tja, kjer je zdaj Beranžerka... to je, v kapelico Arronškega dvorca...«

Loraydan je vzdrltel.

»In tam?« je vprašal. »Tam bi našel Beranžerko!... Našel bi jo!...«

»Seveda,« je rekel Turquand. »Toda našel bi jo v varstvu nekoga, ki se mu niti on ne bi upal kljubovati, pa da je stokrat kralj...«

»V čigavem varstvu?« je vzkliknil Loraydan.

»V varstvu strahu!« je veličastno odvrnil Turquand. »Rov vodi v grobnico. V tej grobnici počiva žena, ki se kralj Franc nikoli ne bo drznil oskrbniti njenega spomina. Kajti ta žena je bila ena njegovih žrtv. Ime ji je Agneza de Senneour... Ne skušajte me razumeti, gospod grof. Zadovoljite se s tem, kar vam pravim, in verjemite, da vem, kaj govorim.«

»Prav!« je vzkliknil Loraydan ves iz sebe. »Toda če se vendar drzne! Če žrtve ne vstane iz groba,

da bi ga odgnala! Kaj potem, mojster... kaj potem?...

In Turquand je odgovoril:

»Tudi za ta primer je poskrbljeno. Ako bi kralj ali kak drug malopridnež zasledoval mojo hčer prav v kapelico Arronškega dvorca in ga veličanstvo kraja ne bi ostrašilo in se ne bi zmenil za dolžno spoštovanje do mrtvih: tisti mah, ko bi iztegnil roko po Beranžerki, gospod grof, bi ta roka zgrabila samo mrliča.«

»Mrliča!« je z grozo zajecel Loraydan.

In Turquand je z zlovestno mirnim glasom končal:

»Beranžerka nosi v svoji torbici nagel strup, ki sem ga dal sestaviti zanjo... da bi ji bil poslednja rešitev!... Če tako nanese, gospod grof, si bo znala pomagati!...«

XXVIII

Nadaljevanje zgodbe o Jakominu Corentinu

Amauri de Loraydan je zapustil Turquandovo hišo tako zmeden, da je celo pozabil prositi zlatarja, naj pokliče hčerko nazaj. Zastran kraljeve drevesnje odprave je bil sicer pomirjen. Toda čudne, bolne misli so se mu vrtile v glavi...

Zvečer se je napolnil v Louvre, kakor mu je bil kralj ukazal. Njegovo veličanstvo je bilo že narejeno za ljubzenski izlet. Tudi običajna spremljevalca, Essé in Sansac, sta bila že pri njem.

Ko je udarila ura pri Sv. Germanu Auxerrskem deset, so vsi štirje zapustili Louvre; smeje se in kramljaje so krenili po Tempelski ulici.

Zanimiva polemika

„Hrvatski dnevnik“ odgovarja „Slovenec“

Zanimiva polemika se je razvila med „Slovenecem“ in „Hrvatskim dnevnikom“. Povodom uredb o finančni autonomiji Hrvatske je „Slovenec“ objavil notico, v kateri zahteva, da naj se sedaj brez ozira na vprašanje srbskega dela države takoj organizira avtonomna banovina Slovenija na osnovah, ki veljajo za banovino Hrvatsko. „Slovenec“ trdi pri tem, da so Srbi že od početka za to, Hrvati pa da so pred nekaj časa govorili, naj bi „Slovenec“ svojih zahtev po banovini Sloveniji ne izrekli preveč na glas, dokler ne bo v celoti rešeno vprašanje banovine Hrvatske in njena finančna avtonomija. Potem pa so govorili ti hrvatski glasovi, bodo tudi Hrvati podprli slovenske zahteve. Zda ko je banovina Hrvatska dobila tudi svojo finančno avtonomijo, smatra Slovenec, da je vprašanje Hrvatske v celoti rešeno, in kliče Hrvatoma, da je s tem „napočil čas“.

„Hrvatski dnevnik“ popravlja to „Slovenec“ov trditve in pravi, da „ni povsem točno, da so se s hrvatske strani čuli baš tak glasovi. Bilo je samo rečeno, da bi Slovenci morali podpirati hrvatske zahteve, ker bi bil tako tudi njihov položaj lažji. Kar se nas Hrvatov tiče se je mogla tudi banovina Slovenija ustanoviti že 26. avgusta. V ostalem pa vprašanje banovine Hrvatske še ni končno rešeno, ker smo mi Hrvati uresničili samo en del svojih narodnih pravic.“

K temu je treba dodati, da se „Slovenec“ tudi glede Srbov, zlasti kar se tiče JRZ,

zelo optimistično izraža. JRZ se je namreč na seji svojega vodstva 24. januarja izrekla za to, da se ima še pred volitvami izvršiti preureditev vseh delov države, tako da bodo enakopravni in zadovoljni. Do sedaj ni nihče dvomil o tem, da je JRZ s tem sklepom preglasila preureditev države kot enotni problem, ki se naj rešuje, izvzemši seveda banovino Hrvatsko, za vse dele države hkrati in sicer še pred volitvami. Iz tega sklepa so nastala gotova nasprotstva tako v sami JRZ, kakor tudi z dr. Mačkom, ki je izjavil, da se ga ta sklep ne tiče, ker stoji na stališču, da se naj potom svobodnih volitev pokaže, kaj je prava narodna volja.

Ko se „Hrvatski dnevnik“ v odgovoru na „Slovenca“ sklicuje na to, da pri Hrvatih ni bilo nobene zapreke za ustanovitev banovine Slovenije že s 26. avgustom 1939., opozarja na takratno stališče slovenskega dela JRZ, ki ga je izrazil minister dr. Krek na taboru v Konjicah 27. avgusta 1939., kjer je izrecno poudarjal, da so Slovenci z uredbo od 26. avgusta dobili sicer pravico do enakih kompetenc, kakor jih ima banovina Hrvatska, toda da bo JRZ v praktičnem izvajanju in prenašanju kompetenc šele „premisli la dolročila“, katere so za Slovence sploh koristne in sprejemljive.

V koliko je JRZ to do sedaj storila, te preudarila in premislila, kaj bi bilo za Slovence koristno, o tem javnosti ni obveščena.

BELEŽKE

Obisk ministrov v Kragujevcu

Kakor smo že poročali sta obiskala predsednik vlade Dragiša Cvetković in podpredsednik dr. Maček v spremstvu ministra vojske in mornarice generala Milana Nedića in ministrov dr. Cincar-Markovića, Maksimovića, dr. Markovića, Mihaldžića, dr. Kule-novića in dr. Torbarja vojno tehnične zavode v Kragujevcu. Po pregledu zavoda so se udeležili člani vlade preizkušnje v Kragujevcu izdelane orožja na terenu. Pred povratkom iz Kragujevca je sprejel dr. Maček novinarje in jim izjavil, da je obiskal vojni arzenal in videl, da je bil denar, ki ga je zbral narod s težko muko, res koristno porabljen.

Najprej občinske volitve?

Z vladne strani se sedaj čuje, da bi se mogle pred skupščinskimi volitvami razpisati in izvršiti volitve v občinah. To je na sebi pravilno stališče in le škoda, da se ni uveljavilo že prej. Mandati občinskih odborov so, kakor znano, potekli že jeseni lanskega leta. Kakor poroča beografska „Politika“ se je te dni vršila konferenca predsednika vlade Dragiša Cvetkovića s podpredsednikom dr. Mačkom in hrvatskim banom dr. Šubišcem. Na konferenci so ugotovili, da bi bilo potrebno čim prej revidirati sedanje volilne predpise za občinske priroke to dopuščale. Ni še odločeno, ali se bo izvršila revizija občinskega volilnega zakona (za mesto in podeželske občine) potom spremembe sedanjega zakona o občinah, ali pa potom nove zakonske uredbe. Vsekakor bo tudi za občinske volitve uvedeno tajno glasovanje in propore. „Politika“ sodi, da bi mogle volitve v občinah biti razpisane že v mesecu maju.

Jugoslovenski klub v Novem Sadu

V Novem Sadu je bila v četrtlet ustanovna skupščina tamošnje podružnice Jugoslovenskega kluba. Za predsednika je bil izvoljen znan vojni vodnik književnik, gimnazijski ravnatelj Vasa Stajić, za podprednika pa književnik dr. Pavle Bogdanović. Poleg tega je bilo izvoljenih v odbor še vrsta odličnih vojniških in posvetnih delavcev, ki so svojčas odklonili svoj vstop v Srbski kulturni klub.

Ministra Boža Maksimović in dr. Laza Marković v JRZ?

Zagrebski „Jutarnji list“ poroča, da sta vstopila v Jugoslovenski radikalno zajednico ministri pravde dr. Lazar Marković in ministri prosvete Boža Maksimović. Ta vest je zasnovana ne dejstvu, da sta se oba ministra udeležila konference senatorjev JRZ, na kateri je govoril o političnem položaju predsednik vlade g. Cvetković. Dr. Marković se je že ponovno izrazil za zbiranje radikalov okoli JRZ, vendar doslej pod predpostavko, da bi prevzel njeno predsedništvo g. Aca Stanojević. Ker pa je ta kombinacija sedaj definitivno pokopana, ni izključeno, da se je odločil za vstop v JRZ. Boža Maksimović je bil član vodstva JNS za časa prehoda iz diktature v demokratski režim in se je pozneje odvojil, ker se ni strinjal s politiko g. Jevića in tovarišev.

Volitve v trboveljsko bratovsko skladnico

V Trbovljah so bile v nedeljo volitve delegatov v tamošnjo krajevno bratovsko skladnico. Pstavljenice so bile tri liste: socialistične Zveze rudarjev Jugoslavije, kršćansko socialne Jugoslovanske strokovne Zveze in Jugorasa. Narodni delavci niso postavili svoje liste. Volilnih upravičencev je bilo 2560, od katerih jih je volilo 1643. Socialisti so dobili 893 glasov, kršćanski socialisti 469, Jugorasa pa 196. Zanimivo je, da so jugorasočevci zbrali pri zbiranju podpisov za svojo listo 312 podpisnikov, od katerih je na potem pri tajnih volitvah glasovalo za listo samo še 196.

Zahteve zasebnih nameščencev

Delavski zbornik in Ljubljani so, kakor nam poročajo, predložile »Zveze društev privatnih nameščencev« in druge namešćenske organizacije predstavko, naj se ponovno pokrene akcija za revizijo zakonitih predpisov glede odpiranja in zapiranja trgovskih in obrtniških obratovalnic in o delovnem času pomožnega osebja. Zasebni nameščenci zahtevajo, da se za namešćence bank, zavarovalnic, denarnih zavodov, industrijskih pisarn in pisarn trgo-

na slovaških visokih šolah za Slovence zadovoljivo, kajti »ostali so samo nekateri profesorji češke narodnosti, ki so v lojalnih odnosih do Slovkov ali pa imajo za Sovaško posebne zasluge, odnosno so kot profesorji Slovkom nujno potrebni.«

Ukrepi proti tuji propagandi v Bolgariji

Bolgarske oblasti so izdale zelo stroge ukrepe proti tuji propagandi in špijonaži. Tuji se smejo zadrževati samo v onih krajih, ki so izrecno navedeni kot cilji njihovega bivanja v Bolgariji. Le v izrednih primerih lahko dobe pismeno dovoljenje za obisk drugih krajev. Tako dovoljenja se bodo izdajala le za določene, čim krajše odmerjen čas in samo za določene kraje. Tuji, ki so se pregrešili zoper te predpise, morajo Bolgarijo takoj zapustiti, vrh tega pa bodo kaznovani z globo 2.000 levov.

Pacifizem v Angliji

V zadnji svetovni vojni so v Angliji zaprli vse one, ki so se iz načelnih razlogov izrekli proti vojni. Danes je položaj načelnih pacifistov v Angliji boljše urejen. Vsi oni državljani, ki jim globoko notranje prepričanje brani, da bi se aktivno udeležili vojne, se smejo prijaviti v poseben register, nakar so pozvani pred sodišče, da razložijo, kaj jim brani udeležbo v vojni in zakaj se izrekajo za pacifizem. Vsakdo, ki se ne pretvarja in izdaja za pacifista samo zato, da bi bil osvobojen vojaške službe, lahko dokaže in prepriča sodnika, da mu njegova vest brani, da bi se aktivno udeležil vojne.

Za večino držav na svetu bi se to zdelo nemogoče, v Angliji pa so drugačnega mnenja. Angleški parlament se je že pred časom pečal s to zadevo in sprejel sklep, da se mora človeško dostojanstvo tudi v voj-

ni spoštovati. Nihče se ne sme siliti k do-janju, ki ga po svoji vesti ne bi mogel opraviti. Po podatkih do konca februarja so sodišča doslej izrekla svoje mnenje že v 8335 primerih. Vseh v »pacifističnem registru« zabeleženih oseb je doslej okoli 25.000. V pregledanih primerih je bilo 1078 oseb brez kakih pogojev priznanih za iskrene pacifiste, 3738 jih je bilo dokončno registriranih s pogojem, da morajo opravljati civilna dela, 2040 se jih je moralo zav-zati, da bodo opravljali v zaledju nevoja-ska dela, 1479 pa je bilo spoznanih za simu-lante in je bil njihov vpis v pacifistični se-znam odklonjen.

„Tvegane je vojni zakon“

Vojaški strokovnjak pariškega »Temp-sa« razpravlja o vzporeditvi in združitvi vseh bojnih sredstev v sedanji vojni ter končuje svoja razmišljanja z naslednjimi zaključnimi besedami:

„Tvegane je vojni zakon: kdor nič ne tvega, ne more ničesar doseči. Najprej je treba stvar pretehtati, nato pa tvegati, je dejal nekoč Moitke. Ta formula mora tudi danes navdajati tako vlade kakor voja-sko poveljstvo.«

Občni zbor obč. org. JNS na Jesenicah

Banovinsko tajništvo JNS objavlja: V nedeljo, 7. t. m. ob 3. popoldne bo na Jesenicah v prostorih gostine Sokolskega doma občni zbor tamošnje občinske orga-nizacije Jugoslovanske nacionalne stranke.

Na občnem zboru bo poročal o politični situaciji zastopnik banovinskega odbora JNS.

Vsi somišljeniki in pristaši Jugosloven-ske nacionalne stranke se vabijo, da se te-ga občnega zbora v čim večjem številu udeleže.

Balkan v ospredju

V Italiji presoja položaj na Balkanu popolnoma mirno in so prepričani, da mu ne groze nobene neposredne nevarnosti

V zadnjem času je Balkan spet v večji meri predmet zanimanja vojskujočih se veseli. Vzroke zato je treba iskati v za-ključku vojne na severu, v posledicah bre-nnerskega sestanka in naposled tudi v za-dnjih sklepih zavezniškega vrhovnega voj-nega sveta o poostitvi blokade, kar se ti-če v polni meri tudi jugovzhoda. Kljub temu ne presoja v Rimu položaja preveč vznemirja, čeprav mislijo, da se bo go-spodarska in diplomatska vojna v mnogo-večji meri kakor doslej prenesla tudi na to področje. Zavezniki bodo pač skušali z vse-mi sredstvi delati težave nemški trgovini z jugovzhodom.

Na Balkanu sta bili nemška in italijan-ska politika v soglasju glede ravnotežja sil, kar je bilo tudi največje poročilo za svobodo in neodvisnost balkanskih držav. Italija se sleglo po prej zavzema za mir v tem področju. Nemčija ima enako željo iz svojih posebnih razlogov, da si namreč zagisara dobavo važnih surovin in živil, ker je Bal-kan važna »ključna« v zavezniški blokadi. Chamberlain in Churchill sta v svojih za-dnjih govorih zanikala stalne nemške trdit-ve, kakor da zavezniki iščejo novo boljše ravno na jugovzhodu. Toda ne sme se po-zabiti, da nihče ni za mir na jugovzhodu zaradi balkanskih interesov, temveč izključno zaradi svojih lastnih. Največja neznanka je tudi po govoru Molotova Sov-jetska zveza, ki lahko pripravi preseneče-nja in ki se bo najbrže obotavljala le za-to, ker s tem lahko tvega vojno z zavezni-ki, čemur se je doslej za vsako ceno želela izogniti.

Takoj po brennerskem sestanku je zla-sti nemški tisk slikal skorajšnjo možnost sodelovanja med osjo Rim-Berlin in Mo-skva na Balkanu. Toda ta izključno nem-ska pobuda je bila v Rimu in v Moskvi sprejeta dosti rezervirano. Casopisni gla-sovi so nato utihnili, kar je bil najboljši dokaz, da so nastale težave; vendar pa to ne pomeni, da je že vse propadlo. Doslej je bila Italija vedno proti vsakemu sov-jetskemu vplivu na Balkanu in Rim ni bil nikoli pripravljen za kako delitev interes-nih afer. Ob priliki beneškega sestanka kakor tudi rimskega bivanja voditelja ru-munske mladine so se oglašili v Rimu me-rodajni glasovi, ki so zatrjevali, da se bo Italija uprla z orožjem, če bi sovjeti skušali prestopiti meje na jugu, ki so jih do-segli lani v septembru z nemško pomočjo.

Res je, da italijanski tisk ni komentiral govoru Molotova, čeprav je vseboval tudi napade na Italijo v zvezi s Finsko in Al-banijo. Navzlic temu pa prinašajo nekate-ri italijanski listi tudi nadalje napade na sov-jete, sovjetski radio pa kakor doslej napada italijansko politiko. Medsebojna ve-poslanika sta odpolicana, gospodarski od-nošaji so zelo skromni. Nič se torej ni zgo-dilo, iz česar bi se lahko sklepalo na kako zblizanje, razen gotove rezerviranosti z italijanske strani. Moskva vodi po italijan-skem mnenju pod maslo lažne nevtiralnos-ti svojo egoistično politiko, ki je v govo-ru Molotova prišla vidno do izraza. Zato Moskvi tudi ni posebno pri srcu sporazum s Italijo, ki bi moral upoštevati italijanske interese. Moskva gospodarsko podpira

Nemčijo, toda samo zato, ker želi s tem podaljšati vojno v brezkončnost, kar naj bi naposled dovedlo do oslabitve obeh voj-nih taborov. Tedaj bi v smislu znanih ci-ljev kominterne nastopil čas za sveže in reorganizirane sovjetske sile, da nastopijo pohod proti »imperialistom« na obeh strah-nih in tako »zbojševizirajo« svet.

Po rimskih predvidenjih Balkan ni hva-ležno polje za rdeče avanture. Razumljivo je razburjenje, ki je nastopilo v Rumuniji po govoru Molotova, ko je zopet službeno postavil besarabsko vprašanje. Pristavil je sicer, da ga sovjeti nikoli niso nameravali rešiti z vojno, toda tako so govorili svoj čas tudi o svojih zahtevah do Finske. Za-to je razumljivo, da Rumuni niso prešli s tem prav nikako tolažbo in tudi pakt o ne-napadanju med obema sosedoma je izklju-čen. Bukaresta mora po italijanski sodbi v primeren času računati z rdečim napad-om. Na italijansko pobudo da so Madžari odložili svoje revizijske zahteve do konca vojne, kakor so to storili tudi Bolgari, ti zlasti na turško-jugoslovensko in angle-sko prizadevanje.

V Rimu so ponovno svetovali Telekiju, ki ga je trikot Rim-Berlin-Moskva zaskr-bel, da naj ne dajo Madžari v nobenem primeru svetovet: povoda za intervencijo, dobil je pa vsa zagotovila glede madžar-ke meje na Karpatih. Toda Rumunija — tako pravijo — kljub temu ni osamljena. Dosegla je na čudovit način naklonjenost obeh vojnijskih taborov. Da Nemčija želi tam popoln mir, v to nihče ne dvomi, toda ni baš popolnoma sigurno ali bo tudi Moskva upoštevala nemške želje.

Za usodo Rumunije je za skrbljena tu-di Turčija in pred kratkim je Saradzogli ponovno poudarjal, da bo Turčija nastopi-la proti vsakemu napadalcu na Balkanu. Turčija je po konvenciji v Montreuxu go-spodar morskih očin. Samo od nje bo od-visno, katere vojne ladje bodo lahko plule skozi ožine. Z zavezniki je zvezana s po-godbo o medsebojnem podpiranju tudi na Balkanu. A prav to je, »kar skušaj« sovjeti preprečiti, da bi namreč bili zapleteni v spopad z zavezniki. To dokazuje vsa sov-jetska politika od izbruha vojne. Toda ne samo to. V primeru sovjetskega napada bi tudi Italija ne mogla več ostati izven vojne. Rim bi po mnenju fašističnih me-rodajnih krogov bil tedaj v težki dilemi: ali so italijanski interesi bolj ogroženi od sovjetske ali zavezniške strani? Italija, »ujetnik v Sredozemlju«, se sicer bori pro-ti angleško-francoski hegemoniji v tem morju in zahteva ravnopravnost, ker je to morje po Ducejevih besedah za Italijo živ-ljenje, za druge pa le prometnica. Toda ali more biti v italijanskem interesu, da se še sovjeti približajo temu morju? Sigurno je že sedaj, da bi sovjetski napad izzval ne-dogledne posledice za sovjete same, kar je edino zanesljivo poročilo, da bodo raje stokrat premislili kakor se spustili v avan-ture v to smer. Vse to pa po italijanskem mnenju dokazuje, da grozi Balkanu resna nevarnost le s sovjetske strani, ako bi se namreč rdeče sile sprožile nasprotno vsemu pričakovanju.

Dr. O. A.

Sladila in zdravila iz črnega premoga

Zanimivo predavanje pod okriljem Ljudske univerze, ki je pokazalo, kako važna je kemija za človeka

Ljubljana, 4. aprila.

V kemijski predavalnici I. državne real-ne gimnazije je snoči univ. prof. dr. Marij Rebek pod okriljem Ljudske univerze pre-daval o premogu in organski kemiji. Dvo-rana je bila nabito polna, kar priča o veli-kem zanimanju našega občinstva za aktu-alna vprašanja.

Prof. Rebek je poslušalce seznanil z do-bavo mnogih važnih snovi, ki nastanejo iz premoga, saj dobivajo iz njega v kemičnih tovarnah veliko število organskih snovi, ki jih vsestransko uporabljamo. Imamo raz-lične vrste premoga, a da poenostavi slov, se je predavatelj omejil na črni premog. Pri suhi destilaciji dobimo iz premoga snovi, ki jih nato kemijsko in fizikalno predelujejo, da nastanejo važne organske spojine. Suho destilacijo premoga oprav-ljajo plinarne in koksarne. Ob koncu 18. stoletja so se pojavile prve plinarne na Angleskem. Njihov namen je bil, dobaviti svetilni plin iz premoga. Poleg svetilnega plina pa nastajata pri suhi destilaciji ka-tran in plinska vodica. Katran so izprva

zametavali. Ko so ga zlivali v reke, so ribe poginile, če so ga zakopavali v zemljo, je postala neplodna. Precej časa je bilo treba, da so spoznali uporabnost te »malovredne snovi«: les so prepletkali z njim, da je po-stal odporen nasproti atmosferskim vpli-vom. V retortah, kjer žgejo premog, pa nastane koks, ki je prav tako uporaben kot odlično kurivo. Iz 100 kg premoga dobi-jo v plinarni približno 30 kubičnih metrov svetilnega plina, 5 kg katrana, 14 kg amoniakovih vodice in 67 kg kokska.

Katran vsebuje približno 70 definiranih snovi. Važnejše so benzol, toluol, ksiloli, naftalin, antracen, fenol, krezoili, piridin, kinolin, kinaldin. Te snovi se dobe s tako zvano frakcionarno destilacijo katrana. Pri določeni temperaturi izhlapevajo samo določene snovi, ki se nato zgostijo. Pri de-stilaciji katrana poznamo štiri glavne frak-cije: prva vsebuje benzol, druga fenol in naftalin, tretja naftalin in krezoile, četrta antracen, v posodi pa preostane smola. Amoniakova vodica je bila svoj čas zelo važna, ker iz nje pridobivajo amoniak.

Zda pa ga pridelujejo tudi sintetično iz dušika, vodika in kisika. Dobe pa se z premoga še druge važne snovi, ki jih srečujemo v življenju: barvila, zdravila, raz-streliva, dišave, sladila. Med predavanjem je predavatelj asistent izvršil destilacijo katrana in iz drugega destilata napravil rdeče barvilo. Poslušalci se niso mogli na-čuditi, ko so videli, kako je iz umazanega rjavega katrana nastala krasna rdeča bar-va. To barvilo je nastalo s pomočjo raz-nih kemičnih reakcij, ki jih je predavatelj sprotil tolmachi. Indigo so nekoč pridobivali samo iz indigofere, a ko je Adolf pl. Beyer ugotovil njegovo formulo, ga pridobivajo sintetično. Iz katrana in njegovih deriva-tov dobivamo zdravila, kakor so aspirin, piramidon, plazmidon (proti malariji), ger-manin (proti spalni bolezni), salvarzan (proti sifilidi). Važna so tudi razstreliva: nitrobenzol, trinitrotoluol (trotil), ki nastaj-a na ta način, da uvedemo v sestavo benzola ali toluola nitro-skupino s solitno kislino. Ko nitriramo benzol, dobimo di-šavo — mirbansko olje, ki diši po grenkih mandljah. Mirbansko olje primsajajo milu, da ima prijeten duh. Pri nitriranju silola v prisotnosti še nekih drugih snovi pa do-bimo tudi umetni mošek. Iz katrana pridobivajo tudi sladila, med katerimi je va-žen zlasti saharin, ki je 400 do 500krat slajši od sladkorja.

Občinstvo je bilo predavatelju iskreno hvaležno za jasno razlago, kaj vse se lahko pridobi iz premoga. Pri njegovih izjavah-njih pa je vsakdo tudi spoznal, kako veli-kanski pomen ima kemija za človeka.

Iz Jutarnjega lista

Nove hišne številke v Trstu

Na zahtevo centralnega statističnega ura-da v Rimu je bila tudi v Trstu zasnovana reforma hišnih števil in povsem novi ba-zi. Pričeli so jo že izvajati in prav te dni se na posamezne stavbe pritrjujejo nove začasne številčne tablice.

Reforma je zanimiva v toliko, da se s šte-vilkami označujejo vsa zunanja vrata po-sameznih hiš in drugih stavb. V glavnem si številke slede po dosedanjem vrstnem re-du. Vsi glavni hišni vhodi se označujejo z zaporednimi lihnimi ali sodnimi števili, ka-kor pač stoji hiše na levi ali na desni strani ulice. Vsa druga vrata dveh zaporednih hiš pa se ne glede na to, ali so to stranski hišni vhodi ali vrata trgovin in drugih lo-kalov ali skladišč, pa se od enega do dru-gega glavnega vhoda posebej označujejo s številko prvega glavnega vhoda, ki na se ji po vrsti dodajajo črke A, B, C itd. Če je na pr. med glavnima vhodoma dveh za-porednih hiš s številkama 7 in 9 še pet vrat raznih lokalov, se vsa ta vrata ozna-čujejo s številko 7 in pripadajočo črko, pa čeprav pripadajo pripada izmed teh vrat je naslednji hiši, ki ima nad glavnim vho-dom št. 9.

Vprašanje je še, kako bodo označena vrata prvih dveh hiš v vsaki ulici, ki so se pred glavnima vhodoma obeh hiš, označe-nima s prvima številkama 1 odnosno 2.

Sokol

Sokol Ljubljana—Šiška. Ne pozabite si ogledati drevi veliko telovadno akademijo, ki jo priredi šišenski Sokol v veliki dvorani Sokolskega doma v Šiški. Ker so toče-rično izbrane in dobro naučene, bo nudil ta večer vsem navzočnim obilo zabave. Za-četek bo točno ob 20.

Trboveljski sokol je začel zadnji čas po-svečati posebno pozornost telovadbi. Začna leta so poročila načelstva zmerom po-udarjala padanje zanimanja za telovad-bu, ki naj bi v sokolskih vrstah bila ve-čar glavna peroga udejstvovanja. Nova načelstva se je lotilo tega vprašanja z vsi vsmo in skuša k telovadbi pritegni-ti čim večje število članstva. Na občnem zboru so bile glede tega sprejete nove smernice. Zda se skuša izvesti tudi po-hvalna zamisel ustanovitve telovadne vr-ste starejših bratov in sester, ki naj bi v svojem zgledom priklicali tudi mlajšo generacijo k bolj vmetno telovadnemu de-lu. Kakor čujemo, se je prijavilo že pre-cej starejših bratov in sester in nekateri med njimi se že pridno udeležujejo. Po-zivamo vse starejše brate in sestre Soko-le, ki se zavedajo, kako koristna je telo-vadba tudi v poznejših letih, da se zgla-sijo v Sokolskem domu v ponedeljek 8. t. m. ob 19.

Iz življenja na deželi

Dolenji Logatec. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal danes ob pol 21. uri in jutri v nedeljo 7. t. m. ob 16. in ob 21. uri pre-krasni film »Prevarar«. Prihodnji spored v sredo in četrtek: »Trojka«. Ne zamudite lepih filmov! (—)

Jesenice. Zvočni kino Radio predvaja drevi ob 20. la jutri ob 15. vefilms »Spa-hijev roman« po znanem romanu Pierra Lotitia. V nedeljo ob 20. pa predvajamo krasno dunajsko opereto »Rože z jug« s Paulom Hörbigerjem in Gretl Theimerje-vo. Med dodatki je tudi Universum, zvočni tehnik. Sledi film »Mladina se smeje. (—)

Kamnik. Prvo slovensko pevsko društvo »Lira« v Kamniku priredi drevi v Sokol-ski telovadnici svoj vsakoletni občinski koncert. Na sporedu so narodne in umet-ne pesmi, tri med njimi v kompoziciji pe-vovodje g. C. Vremšaka. Za koncerte »Li-ra« je vedno dovolj zanimanja, saj je zna-ko, da je »Lira« med prvimi pevskimi druš-tvi in to ne samo po letih, ampak tudi po svojem pevskem udejstvovanju. Upamo, da bomo tudi letos, kakor vedno prej pri-jeto presenečeni. Kamniška javnost je to-plo vabljena, da se koncerta udeleži!

Iz Trbovelj

t—Starotiska služba boža bo v nedeljo 7. t. m. ob 9. v tukajšnjem Sokol-skem domu. Pripadniki starokatoliške ve-roizpovedi se vabijo vljudno k polnošte-vilni udeležbi!

t—Prvi primer meningitisa, te nevar-ne bolezni, ki strši že po raznih sloven-skih krajih, se je pojavil v Trbovljah. Zbolela je neka učenka prvega razreda dekliške šole na Vodah. Deklica je bila po zdravniškem pregledu takoj prepelja-na v tukajšnjo izolirnico, kjer jo lečijo z vsemi potrebnimi pripomočki, ki so jih nujno naročili iz Zagreba. Govori se še o več primerih te bolezni pri nas, vendar ti zdravniško še niso ugotovljeni. Opozor-jamo prebivalstvo, zlasti pa mladino, da se strogo ravnajo po zdravniških navodilih. Razred, v katerem je deklica zbolela, so takoj razkužili. Če se bodo pojavili še dru-gi primeri, to vsakomur prinese grožnjo št. 10.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pri-
stojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo
službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni
in živitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—
Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Kampanje

Pri Putrihu
danes in jutri ples do 1.
ure. Vsi vabljeni. 7101-18

Službo dobi

Artistična zadruga
v Zagrebu, Ilica 31
sprejema v zadrugarstvo v
artistične plesne umetnosti
talentirane začetrice in ar-
tiste, postreduje namestitve
in skrb za njihovo napredje
in socialno ugodnost. Za
podrobnosti informacije —
obrniti se osebno ali pismo-
no na Artistično zadrugo,
Zagreb, Ilica 31. 110-1

Pomočnika

sprejemam v trgovino s špe-
zericami in kolonialnim
blagom na delo kot ko-
misijonarija. Pogoji dober
poznavalec blaga, mlajša
moč, 20—22 let star, voja-
šine prost. Ponudbe na
ogel. odd. Jutra pod šifro
»Agilnem pomočniku do 10.
aprila. 6986-1

Dva kleparska

pomočnika
zmožna vsa stvarstva
dela, sprejema takoj. Lebar
Leopold, Bled, Grajsko 6.
6997-1

Brivskega

pomočnika
dobrega delavca, sprejemam
za stalno, nastop takoj. —
Frizerski salon, Velenje 59.
7047-1

Natakarico

mlado, čedno, pošteno —
sprejemam takoj. Poizve se:
Komenskega ul. 26. 7065-1

Hišnika

želim za vilo na Mirju.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 6888-1

Mizerskega

pomočnika
za politično pomočništvo v
št. Vidu in
vaje. 7122-1

Službe išče

Hotelski kuhar
mlad, perfekt, išče mesto
šefa kuhinje ali drugega ku-
hara v hotelu ali boljši re-
stavraciji. Gde tudi na se-
zonu. Ceni, ponudbe na
ogel. odd. Jutra pod znakom
»Privravnost«. 6989-2

Želim

premeniti mesto plačilne
natakarice v boljši restav-
raciji ali vsemu tudi go-
stinstvo na račun na pro-
metnem kraju. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 7026-2

Mesarski pomočnik

pekačevski, provizorski
moč, v celotno prakso,
želi spremeni službo. Po-
nude na ogel. odd. Jutra
pod »Samostojen mesar«. 6989-2

Plačilni natakar

za kavarno in restavracijo,
star 35 let, kaviarje zmo-
žen, išče službo. Ponudbe
na podružnico Jutra Mar-
ibor pod »Vestene«. 7139-2

Žand. kuharica

išče mesto. Ceni, ponudbe
na ogel. odd. Jutra pod
»Pštena in dobra«. 7140-2

Pouk

Francoščino in
nemščino
poučujem, pripravljam za
izpite in nudim konverza-
cijo. Dopolne na ogel. odd.
Jutra pod »Diplomirana in
izkušena v pouku«. 7036-4

Prodaja

Smederevko
dobite pri
M. Cesar
vinska trgovina, Ljubljana
VII, Gasliška ul. 3.
Telefon 23-69. 112-6

Rdeči čebulček

po znižani ceni
nudimo
Sever & Komp., Ljubljana.
697-6

Sušilno napravo

za vse vrste semen ugodno
prodam. H. Vichhaber, Ma-
ribor, Kopitarjeva ul. 8.
7027-6

Ciprese

za park, vrtno ograjo, po-
kopališča itd. v vseh viši-
nah do dva metra ima po
ugodnih cenah napravo in
lastni gozdni drevninarji —
Franc Dolenc, Predvor
nad Kranjem, Dravska ba-
novina. 7058-6

Krojaško orodje

kompletno, po zelo nizki
ceni prodam. — I. Kreč,
Francišanska ul. 10, II.
stop., II. nadst. 7070-6

Globok voziček

prodam za 250 din. Suvo-
borska 16. 7102-6

Dobro mrvo

prodam. Kavčič, Ljubljana
Gradišče 5. 7085-6

Kupim

Skladniščne cisterne
za 15, 20 ali 30 ton ku-
pimo. Ponudbe na Unio
družba, Maribor 6360-7

Auto, moto

Opel Kadett
limuzina, v izbornem sta-
nju, nove gume, zadnja
tipa. 6991-2

Opel Olympia

limuzina, lepo ohranjena in
Adler Junior
cabriolet, svetle barve,
napredaj po izredno
nizki ceni. Vsi vozovi se
lahko ogledajo pri ADLER
servisu, Kenda, Kersnikova
ulica (za Slamičev). ES-10

Dva mala

avtomobila
z majhno porabo bencina,
prodam. Poizve se pri Su-
sterič, Frakopanska 21.
6955-10

Pohištvo

Spalnice
v najsolidnejši izdelavi iz
orhove koronine din 8.500,
fine icsenove 9.500. Spreje-
maj se naročila po lastnih
in predloženi načrtih pri
Krže Franc, pohištvo, Vrh-
nika, skladišče, Ljubljana,
Prečna ulica 6, nasproti
mestnega kopališča. 6701-12

Lepo spalnico

zaveze, mize i. dr. prodam
velik odstop. Ogled v
Gospodski ulici št. 7/II.
7088-12

Lokali

Manjši lokal
veliko suho klet, Sv. Petra
nasp. 29, odd. Gorici, —
skupno ali posamezno. 6888-19

Prostor za

delavnico
raznih obrti oddam v najem
pod ugodnimi pogoji v stro-
gem centru mesta. Naslov
v vseh poslovalnicah Jutra.
6698-19

Stanovanjsko

hišo z lokali
po možnosti v centru
Ljubljane ali blizu kupim
za gotovino. Ponudbe s
prepisom ter ceno na ogel.
odd. Jutra pod šifro »V
dobrem stanju«. 7059-20

2-sobno stanovanje

oddam 1. maja na Celov-
ški cesti 90. Ogled do 21.
ure. 6962-21

Enosob. stanovanje

v novi zgradbi oddam za
1. maja. Vodnikova 17,
Siška. 7080-21

Dva gospoda

sprejemam na stanovanje in
brano v bližini univerze.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 7104-23

Dve gospodični

ali gospoda sprejemam v fi-
no oskibo v centru mesta.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 7103-23

Opremljeno sobo

elegantno, strogo separira-
no, oddam dobro situirane-
mu gospodu. Istotam od-
dam dve opremljeni sobi
tako boljemu gospodu.
Florjanska 31/II. 7100-23

Zivali

Konja
malojga ponija takoj po
ugodni ceni prodam. Na-
slov v vseh poslovalnicah
Jutra. 7122-27

Stroji

Pisalni stroj
»Underwood« in »Conti-
nental« oba velika, v od-
ličnem stanju, z prodajo —
»Torpede«, Miklošičeva 18
7098-29

Izgubljeno

Zgubil sem
v bližini glavne pošte ko-
ledarček z važnimi zapiski.
Pošten najditelj naj ga od-
da proti nagradi v oglaš-
odd. Jutra. 7097-28

Zanetje

Vdovec
50 let star, čil in zdrav,
čedne zunanjosti, se želi
takoj poročiti, z vdovo —
neki premoženja. Ponudbe
na ogel. odd. Jutra pod
»Bivši trgovce«. 5881-25

Svarilo

Svarim vsakogar pred na-
kupom sobe in kuhinjske
opreme in opreme od Bog-
dana Jesenka. Janjeva 14,
ker ni njegova last. — V
Ljubljani, 6. IV. 1940. —
Ljudmila Jesenko. 7117-31

Vabilo
na REDNO SKUPŠČINOKmetijske hranilnice
in posojilnicev št. Vidu nad Ljubljano,
z. z. n. j.,

ki se bo vršila v NEDELJO, 14. APRILA
ob 10. uri v združeni pisarni.

DNEVNI RED:

Otvoritev in konstituiranje skupščine;
Poročilo: a) upravnega odbora,
b) nadzornega odbora;

Sklepanje o letnem sklepnem računu, o
uporabi poslovnega prebitka in podeditvi
razrešnice članom upr. in nadz. odbora;
Volitev: a) 3 članov upravnega odbora;
b) 2 članov nadzornega odbora;

Predlogi in pritožbe.
Če bi ob napovedani uri skupščina ne bila
in z istim dnevnim redom druga skupščina,
sklepanje bo čez pol ure na istem mestu
ki bo sklepala ne glede na število navzo-
čih združnikov.

UPRAVNI ODBOR.

SPORT

Številne tekme za točke vseh vrst
Zadnja ligaška tekma v Ljubljani — Začetek prvenstva
v vseh razredih in skupinah

Kakor smo že večkrat pisali na tem me-
stu, bo jutri cela vrsta nogometnih prire-
ditev, med njimi vseh 10 ligaških in obeh
ligah, pri nas doma pa se bo povrh tega
začelo še spomladansko prvenstvo tek-
movanja.

V Ljubljani bo seveda največ pozornosti
veljalo zadnji letošnji ligaški tekmi, ki jo
bosta igrala

Split-Ljubljana

Ni kaj veselo se Slovenci ne posla-
vijo od ligaške tekmovalne, kajti zelo
verjetno je, da ga spet za dogleden čas ne
bomo mogli zasledovati na svojih igriščih.
Ljubljani je šlo letos posebno na pomlad
zelo slabo, toda kljub temu ni rečeno, da
bi jutri ne mogla zmagati. Morda ji bo pa
baš v tem zadnjem nastopu pred domačim
občinstvom uspelo zaigrati tako, da bo
ugajala in za slovo popravila slab sloves
po dosedanjih tekmah.

Jutrišnji gost Ljubljane je delavska
enajstotica Splita, ki je že ponovno doka-
zala, da je ne gre podcenjevati. Belo-zeleni
bodo imeli torej prilike in posla dovolj, če
se hočejo rehabilitirati.

Pričetki ligaške tekme bo ob 15.30 v
predelki bosta v prvenstveni borbi na-
stopili enajstotica Svobode in Marsa. Pred-
tekma se bo začela ob 14., obe na igrišču
ob Tyrševi cesti.

Na istem igrišču bo že ob 9. zanimivo
prvenstveno srečanje

med
Hermesom in Bratstvom

To sta dva stara rivala in dva tipična
predstavnik našega nogometa. Hermes je
od lanske sezone nekoliko pomladil svoje
moštvo, Bratstvo pa je tudi dobro vigrano
in borbena enota, ki je že marsikomu pre-
krizala račune. Ta dopoldanska tekma bo
torej prav lep uvod v spomladansko prven-
stveni ples.

Na igrišču Jadrana

bodo igrali ves dan, in sicer po naslednjem
razporedju: ob 9. bosta nastopila prvak II.
razreda Grafika in Adria, ob 10.30 pa
prvorazredni moštvi Reke in Diska iz Dom-
žal. Obe tekmi štejeta seveda za točke. O

V nekaj vrstah
Tekma v alpski kombinaciji
na Raduhi

Preteklo nedeljo je smučarski odsek SPD
v Prevaljah izvedel uspelo tekmo v alpski
kombinaciji nad planino Grohot na Radu-
hi. Tekma je bila izrazito visokogorska in
je zahtevala od tekmovalcev pred tekmo
in v tekmi sami mnogo napora. Startalo je
vsega 8 tekmovalcev in se je na prvo me-
sto plasiral Herle France iz Solčave, član
SPD iz Celja (200 točk). Drugo mesto je
zasedel s 172,67 točke mladi Mlačnik Tone
iz Podpece, član SPD iz Mežice. Tik za
njim se je plasiral Plešnik Ernest iz Gu-
štanja, član Železničarja iz Maribora
(168,48), ki je imel smolo pri slalomu. S
to tekmo je smučarski odsek SPD v Pre-
valjah zaključil letošnjo sezono. K prospe-
hu organiziranega smučarstva ob meji je
tudi mnogo pripomogla nočna tekma v
slalomu, ki jo je odsek organiziral 4. febru-
arja. Zanimivo je, da je bila pri tej tekmi
vsa proga markirana z gorečnimi baklja-
mi, pa tudi vsak vozač je vozil z bakljo
Agilnemu smučarskemu odseku SPD v
Prevaljah želim v bodoče še več uspe-
hov, kakor jih je imel letos.

Občni zbor ljubljanske
Slavije

Oni dan so imeli pri SK Slaviji že VIII.
redni letni občni zbor pod vodstvom po-
žrtvovalnega predsednika g. Nika Kojiča. Iz
tajniškega poročila g. Novaka je bilo raz-
vidno, da so med aktivnimi klubovni člani
najbolj agilni junjorji, ki so si v prven-
stvu priborili častno drugo mesto. Blagaj-
niško poročilo g. Klepeca je pokazalo slabo
gnotno stanje kluba. V novi odbor so bili
soglasno izvoljeni:

za predsednika Niko Kojič, za podpred-
sednika Franc Turner, za tajnika Aco Sla-
bina in Ervil Novak, za blagajnika Jože
Klepec in Bogo Gjurjan, za gospodarja Ja-
nez Gjurjan, ter odborniki: Kravos, Remec,
Rejčnikovič, Brečelj, Bočko in Safonik.

Sestava novega odbora je jamstvo, da
bo Slavija tudi še naprej delovala tako
agilno, kakor je doslej.

Iz sportnega življenja
v Trbovljah

Trboveljski nogometaši so letos spomlad
kar zelo agilni. Moštvo Amaterja je letos
odigralo že tri tekme z Ljubljancami, in
sicer najprej s Svobodo in Hermesom, zad-
njo nedeljo pa še z Marsom. V tej tekmi
so domači izgubili bitko s 3:5, čeprav so
do 30. min. drugega polčasa še vodili s 3:1.
Marsovc so bili bolj vztrajni — posebno

kakovosti moštev je težko reči kaj do-
čnega, ker se dozdaj še niso izkazala.

Popoldne bodo tamkaj nastopili drugi
kandidati za prvenstvene točke. Ob 14. bo
tekma med junijeri Slavije in Most, ob 15.
pa se bosta nato za točke v tabeli udarili
prvi moštvi drugorazrednih Slavije in Mla-
dike. Slavija je svoje moštvo izpopolnila z
mladimi močmi in hoče že v tej tekmi po-
kazati, da ima jesensko krizo za seboj.

Ena nedeljska prvenstvena tekma v
Ljubljani bo tudi še na tretjem igrišču, in
sicer ob 10.15 na igrišču Korotana med
Korotanom in Mostami.

V Kranju: Kranj-Jadran

V Kranju bosta jutri otvorila prvenstve-
no sezono Kranj in Jadran. Jadran je ne-
varen nasprotnik in bo moral Kranj krep-
ko pritiskati. Da zna Jadran zmagovati tu-
di drugod, je Kranjčanom dokazal že lan-
sko spomlad, ko jim je doma odvezel obe
točki. Kranj se je za letos dobro pripravil
in si seveda tretjega mesta, ki ga zavze-
ma, ne bo dal iztrgati posebno poceni, saj
gre tudi njemu za vstop v bodočo sloven-
sko ligo. Za to jutrišnjo tekmo vlada v
Kranju precej zanimanja.

Jutrišnji spored v Celju

Jutri ob 10. bo na Olimpijskem igrišču v
Gaberju pri Celju drugorazredna prven-
stvena tekma med SK Storami in SK Bo-
rutom iz Gotovelj.

Na igrišču pri »Skalni kleti« v Celju se
bo pričela ob 16. podvezna prvenstvena
tekma med Atletiki in SK Olimpiem. Sodil
bo g. Presinger. Ob 15. bo prvenstvena tek-
ma mladim Atletikom in Olimpi.

Na Glaziji se bo pričel ob 14.30 tek čez
drn in strn, s katerim bo atletska sekcija
SK Celja otvorila svojo sezono. Ob 14.30
se bo pričela na Glaziji tudi trening tekma
med SK Celjem in SK Jugoslavijo, ob 16.
pa trening tekma mladim obeh klubov.

Ostali prvenstveni spored

V Čakovcu: Gradjanski—Rapid, v Mur-
ski Soboti: Mura—ČSK, v Mariboru: Ma-
ribor—Železničar, v Trbovljah: Trbovlje—
Litija in Amater—Hrastnik, v Zagorju:
Svoboda—Retje, v Trzinu: Ljubelj—Savi-
ca, v Kamniku: Kamnik—Virtus, v Hra-
stniku: Radeče—KSK in v Dolnji Lendavi:
Lendava—Drava.

Dobrolet in Zigon — ter so konec igre za-
bili še 4 gole.

Isti dan je imel SK Amater svoj občni
zbor, na katerem so obravnavali vsa pere-
ča društvena vprašanja in dolocili tudi
smernice za bodoče. Klub šteje sedaj 119
članov in 16 aktivnih igralcev. Iz blagajni-
škega poročila je razvidno, da tarejo tudi
ta sportni klub hude gnotne skrbi. Ama-
ter je v minuli sezoni odigral 32 tekem s
25 zmagami, 6 remisli in 1 porazom. Nje-
govji junjorji imajo za seboj 12 tekem z
10 zmagami in 2 porazoma. Lahkoatletska
sekcija je izvedla dva mitinga ter se ude-
ležila tudi drugih atletske prireditve, bo
pa v bodoče težko delovala zaradi pomanj-
kanja denarnih sredstev. Pri volitvah je bil
soglasno izvoljen novi odbor z dosedanjim
predsednikom Podlesnikom, podpredsedni-
koma Malovrhom in Rovnikom, tajnikom
Kolarjem in blagajnikom Nagličem.

Vsa poročila na tem obnem zboru so
poudarjala, da se Amater mora boriti ne
le s hudimi denarnimi težavami, temveč tu-
di proti nerazumevanju merodajnih fak-
torjev, ki za trboveljski sport do sedaj ni-
so storili skoraj ničesar. Kaj vse drugod
v večjih industrijskih središčih ne stori-
jo podjetja in občinske uprave, da se mladi-
na lahko posveča zdravemu udejstevanju v
raznih sportnih panogah? V Trbovljah pa
so Amater in tudi vsi ostali klubi tako re-
koč brez igrišča. Prav bi bilo, da bi se
sportnemu vprašanju v našem črnem re-
virju posvetilo več pozornosti, tembolj, ker
je v današnjih časih sportna utrjenost mladi-
nine tudi doprinos k narodno-obrambenemu
delu. To velja še prav posebno za tako ob-
ljudeno industrijsko središče kakor so Tr-
bovlje!

Smučarska tekma na Peci

Iz Črne pri Prevaljah smo prejeli na-
slednje vrstice o nedavni medklubski tekmi
v slalomu s Pece, in sicer za pokal zimsko-
sportnega odbesa SPD v Mežici:

Tekma je bila na praznik dne 19. marca
t. l. Ker zaradi snežnih razmer ni bilo mo-
goče izvesti običajne tekme v smuku s
Kordežev glave na Sedlo nad kočjo, je vod-
stvo namesto njega izvedlo veleslalom s
Kordežev glave do Najbrževih peči. Kljub
slabemu vremenu in bližnjim praznikom
se je tekme udeležilo zadovoljivo število
tekmovalcev, pa tudi doseženi rezultati so
bili glede na dolžino proge prav dobri.
Vrstni red tekmovalcev na cilju je bil na-
slednji:

1. Breznik Jaka (SPD Celje) 2:29,2. 2.
Vonek Viktor (Smuč. klub Celje) 2:31,6.
3. Leskovec Franc (SPD, Mežica) 2:34, 4.
Mlačnik Franc (SPD, Mežica) 2:35,6. 5.
Plešnik Ernest (Železničar, Maribor)
2:42,6.

V nedeljo bo v Zagrebu važno zborova-
nje za naše atlete. Na izrednem obnem
zboru bodo reševali vprašanje sedeža sa-
veza, dalje spremembe pravil in pa vpra-
šanje krajevne pripadnosti posameznih
klubov, posebno v Bosni in Vojvodini. Sta-
lišča posameznih delegatov so glede teh
vprašanj precej različna, tako da ni iz-
ključeno, da tudi ta izredni občni zbor še
ne bo prinesel popolne jasnosti v naši vr-
hovni atletske organizaciji.

Znani sportni delavci ljubljanskega Pri-
morja in sedaj upravniki glavnega zastop-
stva zavarovalne družbe »Dunav« na Su-
šaku Savo Sancin je v nedeljo zabeležil
svoj start — v zakonski stan. Za družico
si je vzel dražestno gđc. Pepino Prodanovo.
Čestitamo tudi mi!

Razpis

cross countryja za prvenstvo Jugoslavije
za posameznike in moštva

Atletski savez kr. Jugoslavije razpisuje
cross-country prvenstvo Jugoslavije za I.
1940. za poedince in moštva, ki bo v nedeljo
dne 14. aprila t. l. ob 10.30 v Ljubljani.

na Stadionu. Tekmovanje bo na 7.500 m
dolgi progi. Pravico nastopa imajo vsi ve-
rificirani atleti, razen juniorjev in atletov,
ki imajo prepoved starta. Od vsakega klu-
ba lahko nastopi osem tekmovalcev. Tek-
movanje je za poedince in za moštva.
Zmagovalec v tekmovalstvu za poedince
prejme naslov »Prvak Jugoslavije v cross-
countryju za 1940. leto«. Za tekmovalce
moštev šteje 6 najbolje plasiranih tekmo-
valcev vsakega moštva. Klub zmagovalne-
ga moštva prejme naslov »Prvak Jugosla-
vije v cross-countryju za leto 1940«.

Nagrade: Trije prvoplasirani poedinci in
prva tri moštva dobijo plakete. Zmagova-
lec poedincev dobi v prehodno last pokal
predsednika mestne občine Ljubljanske,
zmagovalno moštvo dobi v prehodno last
pokal ministra za telesno vzgojo. Morebit-
ne nadaljnje nagrade bodo objavljene na-
knačno, najpozneje 7 dni pred tekmo-
vanjem.

Prijave se morajo poslati preko narod-
nih zvez, ki jih bodo poslale ASKJ, in si-
ker najpozneje do 7. t. m. popoldne. Na-
knačne prijave in ev. brozjavne prijave se